

Byrkije nasjonalparkstyre/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre
Møtested:	Kommunestyresalen, Grane kommunehus, Trofors
Dato:	08.12.2023
Tidspunkt:	10:00 – 14:00

Eventuelt forfall meldes snarest på epost til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere varsel.

Medlem eller innkalt varamedlem skal i god tid før møtet melde fra til styreleder om forhold som gjør eller kan gjøre at man er inhabil i en sak som foreligger til behandling på møtet. Dersom styreleder kommer til at det er grunn til å anta at medlemmet vil måtte fratre som inhabil, varsles sekretariat om dette, slik at varamedlem kan innkalles.

Fra kl. 10:00 gjennomføres det årlige dialogmøte mellom faglig rådgivende utvalg og nasjonalparkstyret. Det henvises her til egen innkalling og sakliste for rådgivende utvalg.

Program for dagen

Kl. 10:00 fellesmøte rådgivende utvalg/nasjonalparkstyret.

Kl. 13:00 møte i nasjonalparkstyret.

01.12.2023
Stian Brekkvassmo
styreleder

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
	Styresak		
ST 32/2023	Fellesmøte faglig rådgivende utvalg og Børgefjell nasjonalparkstyre - 2023		2021/10739
ST 33/2023	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
	Referatsaker		
ST 34/2023			
RS 14/2023	Børgefjell nasjonalpark - valg av representanter til nasjonalpark- og verneområdestyrer - Hattfjelldal kommune		2022/12553
RS 15/2023	Rapport 2 - Børgefjell nasjonalpark - kjørespor ved Øyum - Statskog fjelltjenesten		2022/12553
	Styresak		
ST 35/2023	Årsrapport for 2023 fra SNO til Børgefjell nasjonalparkstyre		2023/13056
ST 36/2023	Børgefjell nasjonalpark - rullering av tiltaksplanen i besøksstrategien		2018/334
ST 37/2023	Innmelding av behov for midler til tiltak i 2024		2023/12657
ST 38/2023	Revidering av retningslinjer for administrativ behandling av motorferdselsøknader i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde		2019/11002
ST 39/2023	Søknad - Austre Tiplingan landskapsvernområde - dispensasjon for bruk av snøscooter til transport og bygningsmessige arbeider på hytte - Tomas Børgefjell		2022/3097
ST 40/2023	Sanering av bru over Drakonelva i Hattfjelldal kommune		2023/13021
ST 41/2023	Austre Tiplingan landskapsvernområde - pålegg om retting og varsel om tvangsmulkt - gbnr 28/33 i Hattfjelldal kommune		2021/526

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/10739-4

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 27.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	32/2023	08.12.2023

Fellesmøte faglig rådgivende utvalg og Børgefjell nasjonalparkstyre - 2023

Møtet avholdes som dialogmøte med nasjonalparkstyret.

- Nasjonalparkforvalter orienterer om aktuelle tema.
- SNO presenterer årsrapport for 2023

Saksopplysninger

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre har med bakgrunn i punkt 9 i nasjonalparkstyrets vedtekter opprettet et faglig rådgivende utvalg. Det faglige rådgivende utvalget er et rådgivende organ for nasjonalparkstyret. Utvalget er rådgivende i forvaltningen av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Diehpell Luvlie landskapsvernområde.

Det faglige rådgivende utvalgets formål er:

- Bidra til å sikre en langsiktig og helhetlig forvaltning av de verneområdene Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for, herunder arbeidet med utarbeidelse av forvaltningsplaner for verneområdene og revidering/rullering av disse.
- Gi råd til nasjonalparkstyret på store og prinsipielt viktige saker.
- Bidra til å fremme samarbeidet mellom de ulike aktørene innenfor nasjonalparkstyrets myndighetsområde, og å fremme samarbeidet mellom disse og øvrige viktige offentlige og private aktører med interesser og/eller aktiviteter i tilknytning til verneområdene.

Det faglige rådgivende utvalget skal arbeide for å skape felles forståelse blant de deltakende organisasjoner og institusjoner i forvaltning og bruk av området. Det faglige rådgivende utvalget har ingen forvaltningsmyndighet, men skal fungere som et rådgivende organ ovenfor nasjonalparkstyret.

Det faglige rådgivende utvalget har ingen myndighet over grunneiere, rettighetshaverne eller brukerorganisasjonene som deltar i utvalget.

Rådgivende utvalg oppnevnes av Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre og har 11 representanter, med følgende sammensetning:

- Namsskogan fjellstyre 1 representant
- Røyrvik fjellstyre 1 representant
- Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag/Nordland 1 representant
- NJFF avd. Nord-Trøndelag/Nordland 1 representant
- Statskog SF Fjelltjenesten 1 representant
- Statskog SF 1 representant
- Byrkije Sijte 1 representant
- Tjåhkere Sijte 1 representant
- Svenske samebyer 1 representant
- Østre og vestre Tiplingen hytteforening 1 representant
- Friluftsrådene (Helgeland/Polarsirkelen) 1 representant

Det er den enkelte organisasjon/institusjoner som deltar i det faglige rådgivende utvalget som selv velger sine representanter.

Utvalget skal møte nasjonalparkstyret minimum en gang hvert år

Møtet avholdes sammen med nasjonalparkstyret for å få en direkte kommunikasjon mellom de ulike aktørene.

Vedlegg/sakspapirer:

- Vedtekter for faglig rådgivende utvalg

Vedtekter for det faglige rådgivende utvalget

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre har med bakgrunn i punkt 9 i nasjonalparkstyrets vedtekter vedtatt å opprette et faglig rådgivende utvalg med følgende vedtekter.

§ 1. Faglig rådgivende utvalg

Det faglige rådgivende utvalget for Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre er et rådgivende organ for nasjonalparkstyret. Utvalget er rådgivende i forvaltningen av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingen/Diehpell Luvlie landskapsvernområde.

§ 2. Formål

Det faglige rådgivende utvalgets formål er:

- Bidra til å sikre en langsiktig og helhetlig forvaltning av de verneområdene Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for, herunder arbeidet med utarbeidelse av forvaltningsplaner for verneområdene og revidering/rullering av disse.
- Gi råd til nasjonalparkstyret på store og prinsipielt viktige saker.
- Bidra til å fremme samarbeidet mellom de ulike aktørene innenfor nasjonalparkstyrets myndighetsområde, og å fremme samarbeidet mellom disse og øvrige viktige offentlige og private aktører med interesser og/eller aktiviteter i tilknytning til verneområdene.

Det faglige rådgivende utvalget skal arbeide for å skape felles forståelse blant de deltagende organisasjoner og institusjoner i forvaltning og bruk av området. Det faglige rådgivende utvalget har ingen forvaltningsmyndighet, men skal fungere som et rådgivende organ ovenfor nasjonalparkstyret. Det faglige rådgivende utvalget har ingen myndighet over grunneiere, rettighetshaverne eller brukerorganisasjonene som deltar i utvalget.

§ 3. Sammensetning

Det faglige rådgivende utvalget oppnevnes av Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre og har 11 representanter, med følgende sammensetning:

• Namsskogan fjellstyre	1 representant
• Røyrvik fjellstyre	1 representant
• Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag/Nordland	1 representant
• NJFF avd. Nord-Trøndelag/Nordland	1 representant
• Statskog SF Fjelltjenesten	1 representant
• Statskog SF	1 representant
• Byrkije Sijte	1 representant
• Tjåehkere Sijte	1 representant
• Svenske samebyer	1 representant
• Østre og vestre Tiplingen hytteforening	1 representant
• Friluftsrådene (Helgeland/Polarsirkelen)	1 representant

De enkelte organisasjoner/institusjoner som deltar i det faglige rådgivende utvalget velger selv sine representanter. Hver representant skal ha oppnevnt personlige vararepresentanter. Det faglige rådgivende utvalget skal ha minst 40 % representasjon fra begge kjønn (jf. likestillingslovens bestemmelser).

Leder og nestleder av det faglige rådgivende utvalget velges hvert annet år av utvalget selv. Funksjonstiden for det faglige rådgivende utvalget følger kommunevalgperiodene, samt sametingsvalgperioden for representanter for reinbeitedistriktene og reinsamelaget.

§ 4. Sekretariat

- Sekretariatet for det faglige rådgivende utvalget legges til nasjonalparkforvalteren.
- Sekretariatet forbereder saker som skal bringes inn for det faglige rådgivende utvalget og fører protokoll fra møtene. Representantene i utvalget kan sammen med leder selv fremme saker for rådet.

§ 5. Møter

- Utvalget skal møte nasjonalparkstyret minimum en gang hvert år eller når minst en tredjedel av utvalgets medlemmer krever det.
- Møtene i utvalget ledes av lederen. Er leder av utvalget ikke til stede, ledes møtet av nestleder.
- Innkalling til møte skal skje med minst 2 ukers varsel. Innkallingen skal inneholde oversikt over de saker som skal behandles (saksliste). Saksdokumentene medsendes eller legges ut til gjennomsyn for utvalgets medlemmer samtidig med at innkallingen utsendes.
- Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre har møte- tale og forslagsrett i utvalget. Fylkesmennene i Trøndelag og Nordland, Miljødirektoratet, Statens Naturoppsyn (SNO) og reindriftsforvaltningen i Trøndelag og Nordland har møte og talerett.
- Det skal føres protokoll fra møtene.

§ 6. Avstemming

Vedtak i utvalget gjøres med vanlig flertall. Minst ½ av utvalget må være til stede for at utvalget er vedtaksføre. Ved stemmelikhet har leder dobbeltstemme.

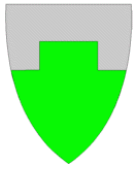
§ 7. Vedtektsendring

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre kan endre disse vedtektene.

§ 8. Utmelding og oppløsning

De enkelte institusjoner og organisasjoner kan tre ut av utvalget med umiddelbar virkning dersom de ønsker det. Utmeldingen skal være skriftlig. Nasjonalparkstyret kan etter søknad eller på eget initiativ oppnevne nye representanter fra andre institusjoner og/eller organisasjoner.

Sist revidert 25.06.2020

Melding om vedtak

Børgefjell nasjonalparkstyre

Deres ref.:   Vår ref.:   Saksbehandler: Arkivkode: Dato:
23/6012   Rigmor Mikkjeljord 75184801   FE-033   23.11.2023

Valg av representanter til nasjonalpark- og verneområdestyrer

Kommunestyret har i møte den 08.11.2023 , sak 062/23 gjort følgende vedtak:
Som Hattfjelldal kommunes representant til Byrkjje nasjonalpaarhkeståavroe/ Børgefjell
Nasjonalparkstyre i perioden 2024-2027 velges:

1. Ordfører
2. Varaordfører

Med hilsen

Rigmor Mikkjeljord
formannskapssekretær

Oppsynsrapport

Kjørespor fra ATV ved Øyum i Børgefjell Nasjonalpark

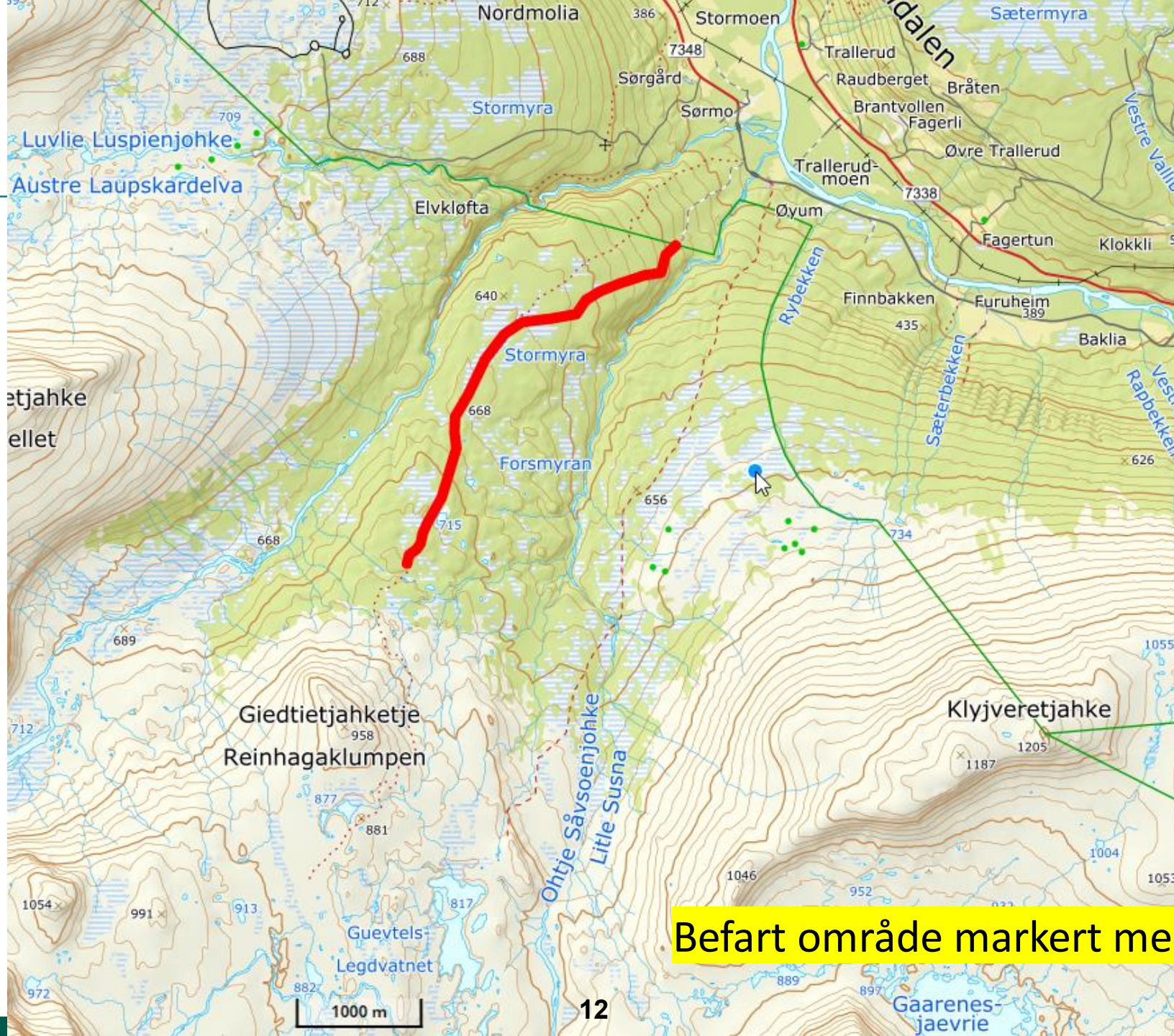
Gustav Busch Arntsen, Naturoppsyn

Oppsynsrapport

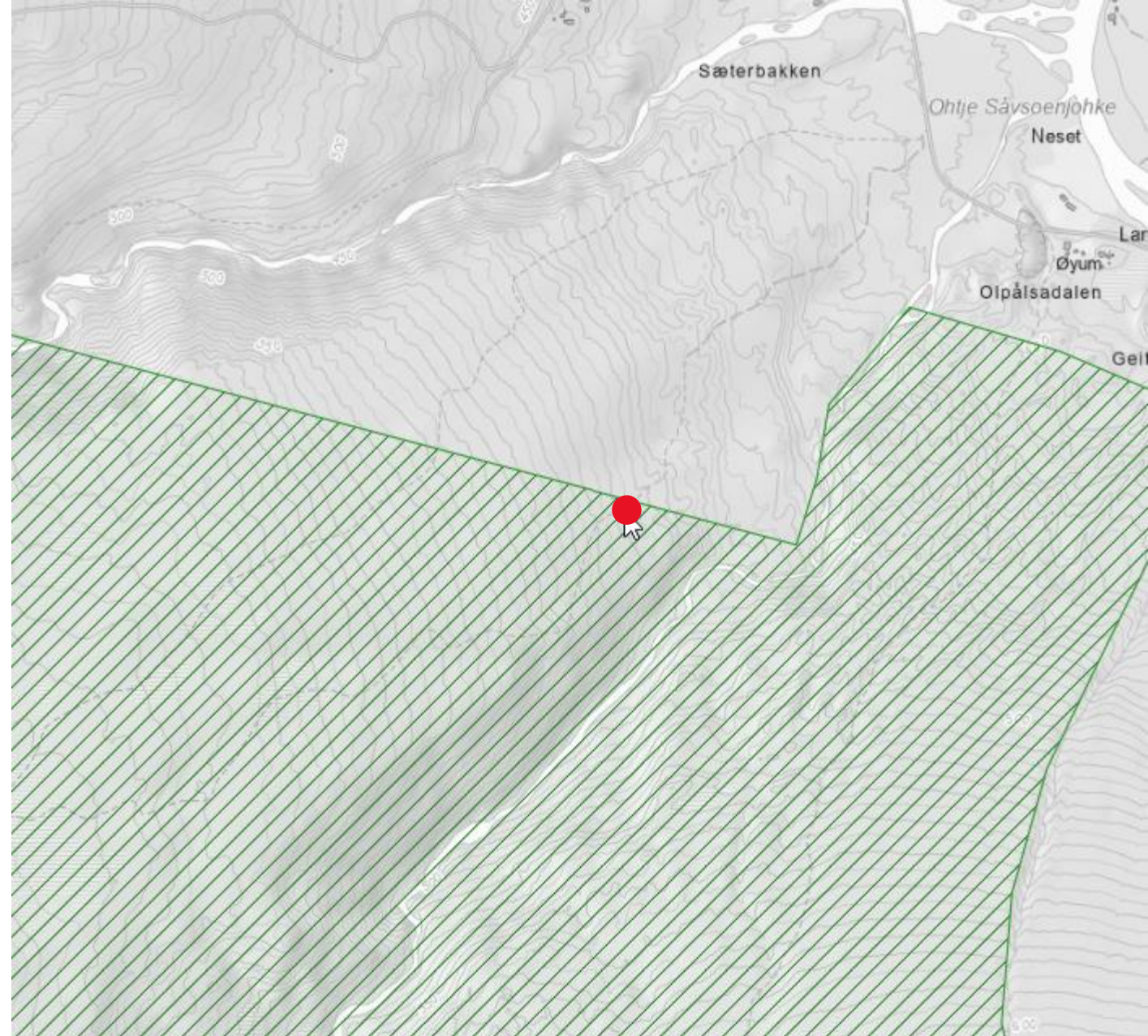

- Fjelltjenesten (SNO) befarte deler av reindriftas kjøreveg opp fra Øyum i Børgefjell Nasjonalpark 15.09.23.
- En rekke parti er sterkt slitt og bærer preg av kjøring i vått terreng hvor myra er kjørt i stykker. En rekke steder er det startet vannerosjon som følger kjørespor som forsterker kjøreskadene.
- Det var hengt opp en rekke hvite tøy/filt filler i trær langs traseen som merking. Det er ikke kjent hvem som har hengt opp disse.
- Der sporene går i hardt/tørt terreng er det blitt etablert en vei hvor det meste av vegetasjon i hjulsporene er slitt bort.
- Alle bilder er tatt innenfor Børgefjell Nasjonalpark sine grenser.

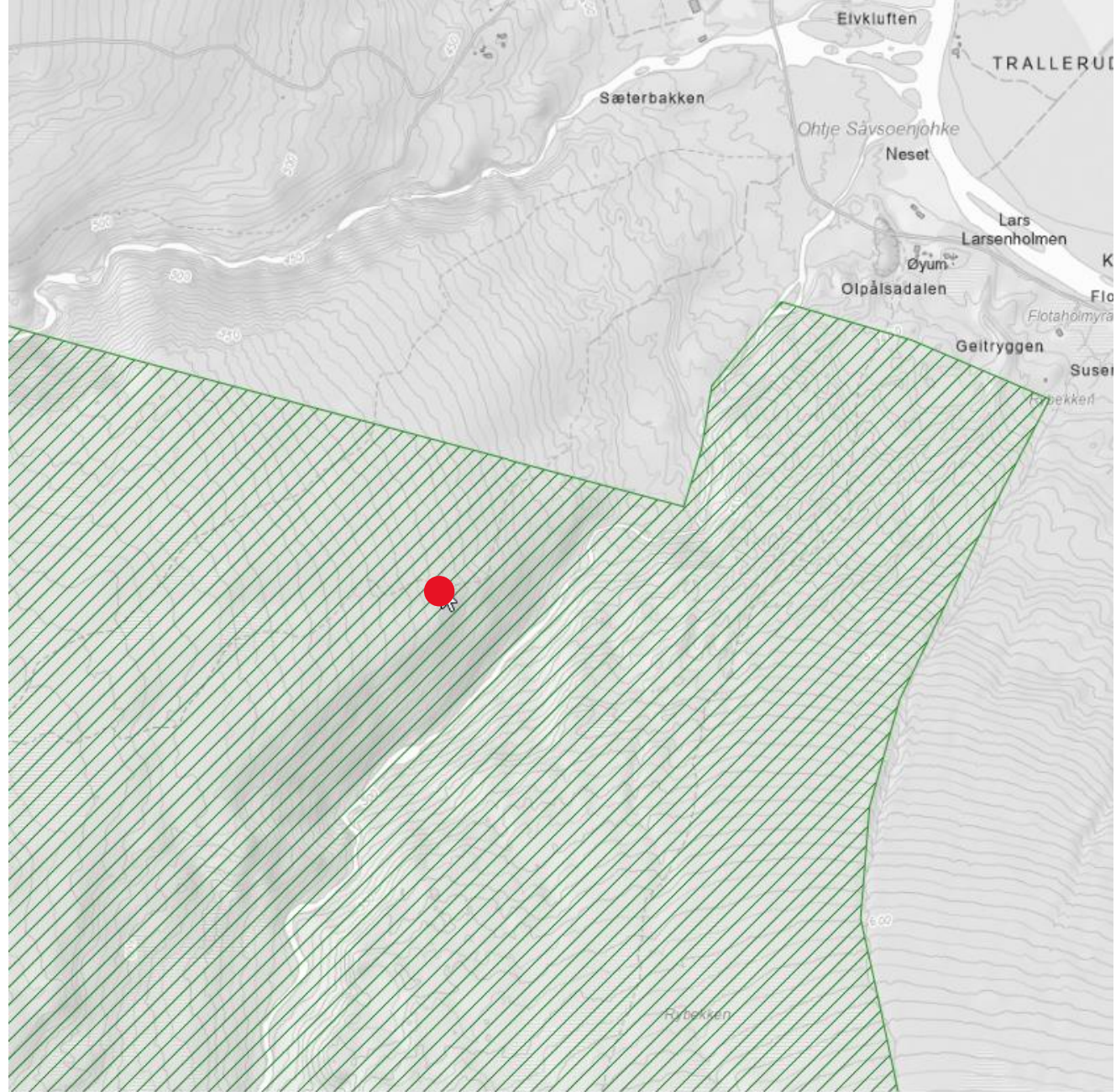

Befart område markert med rødt.

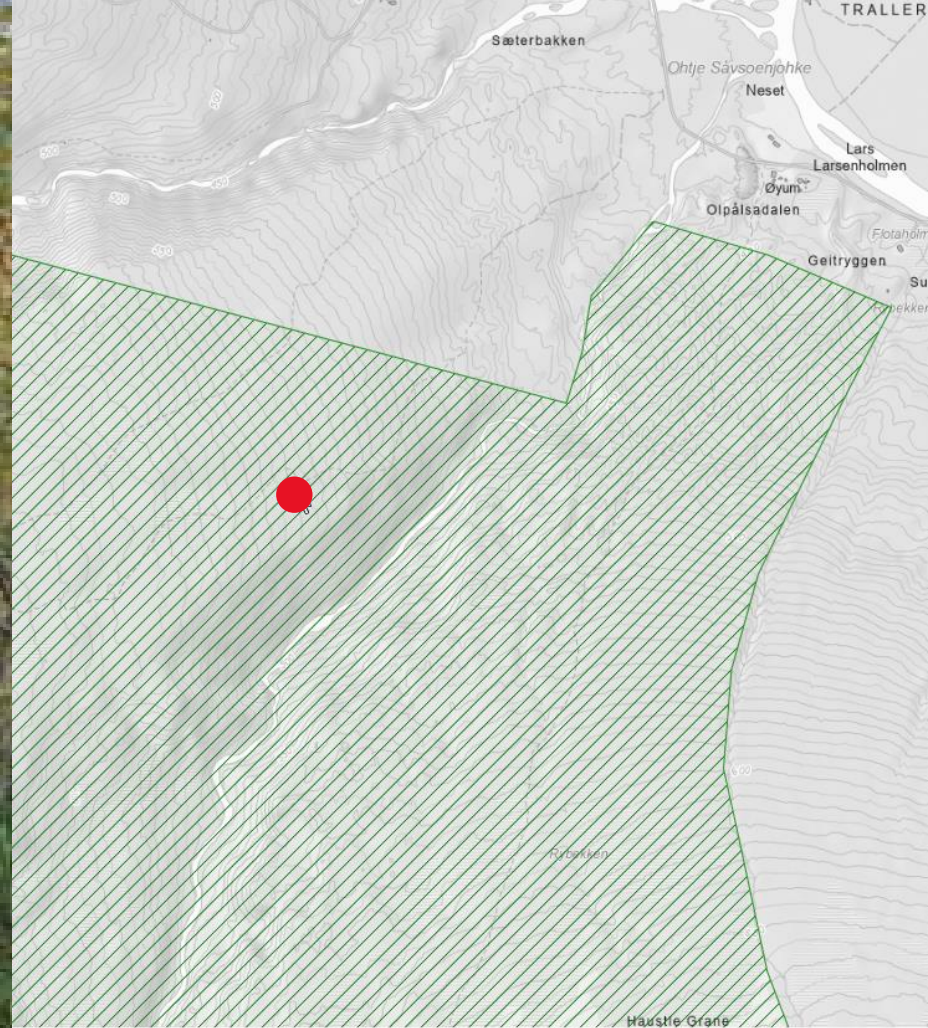

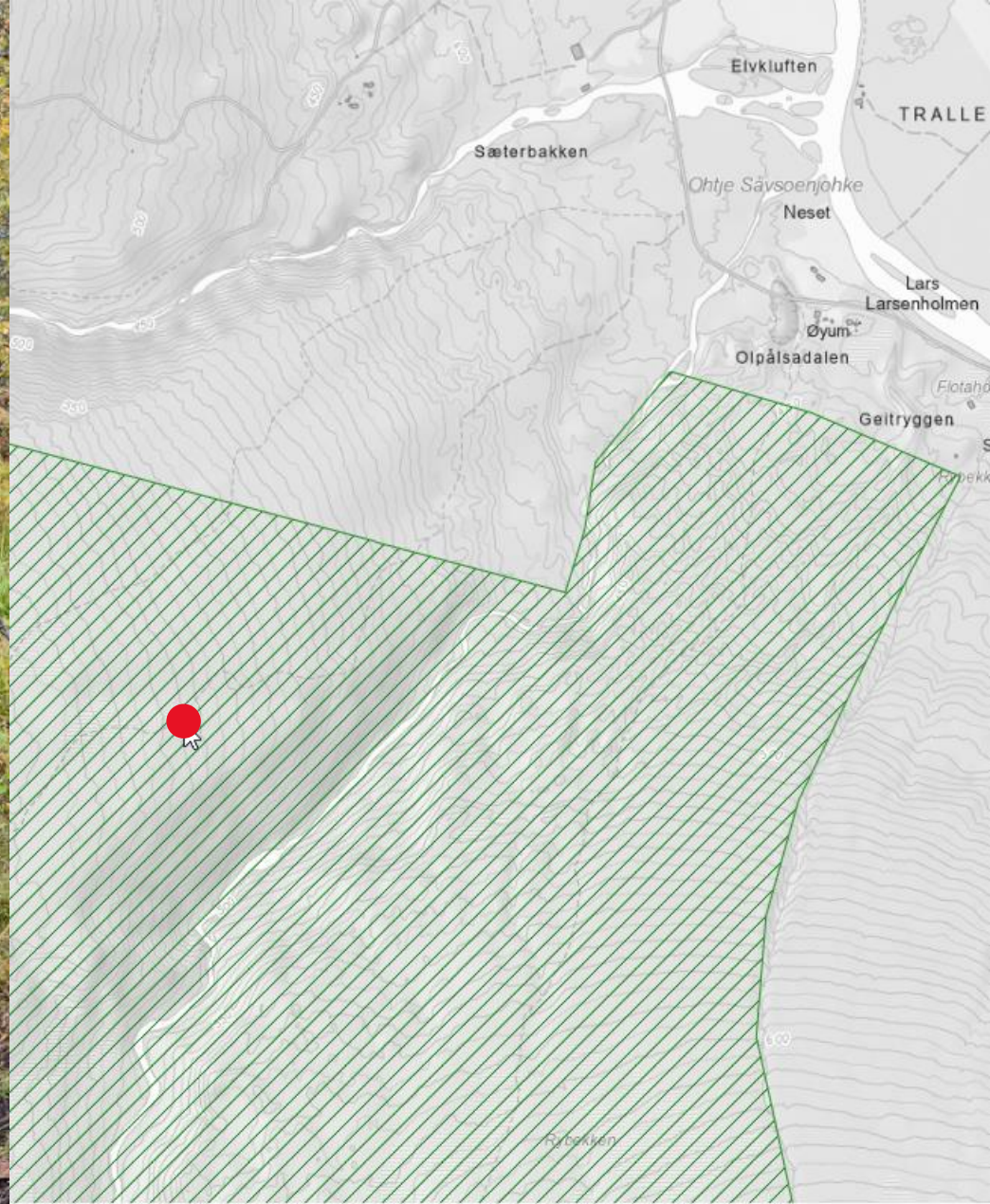

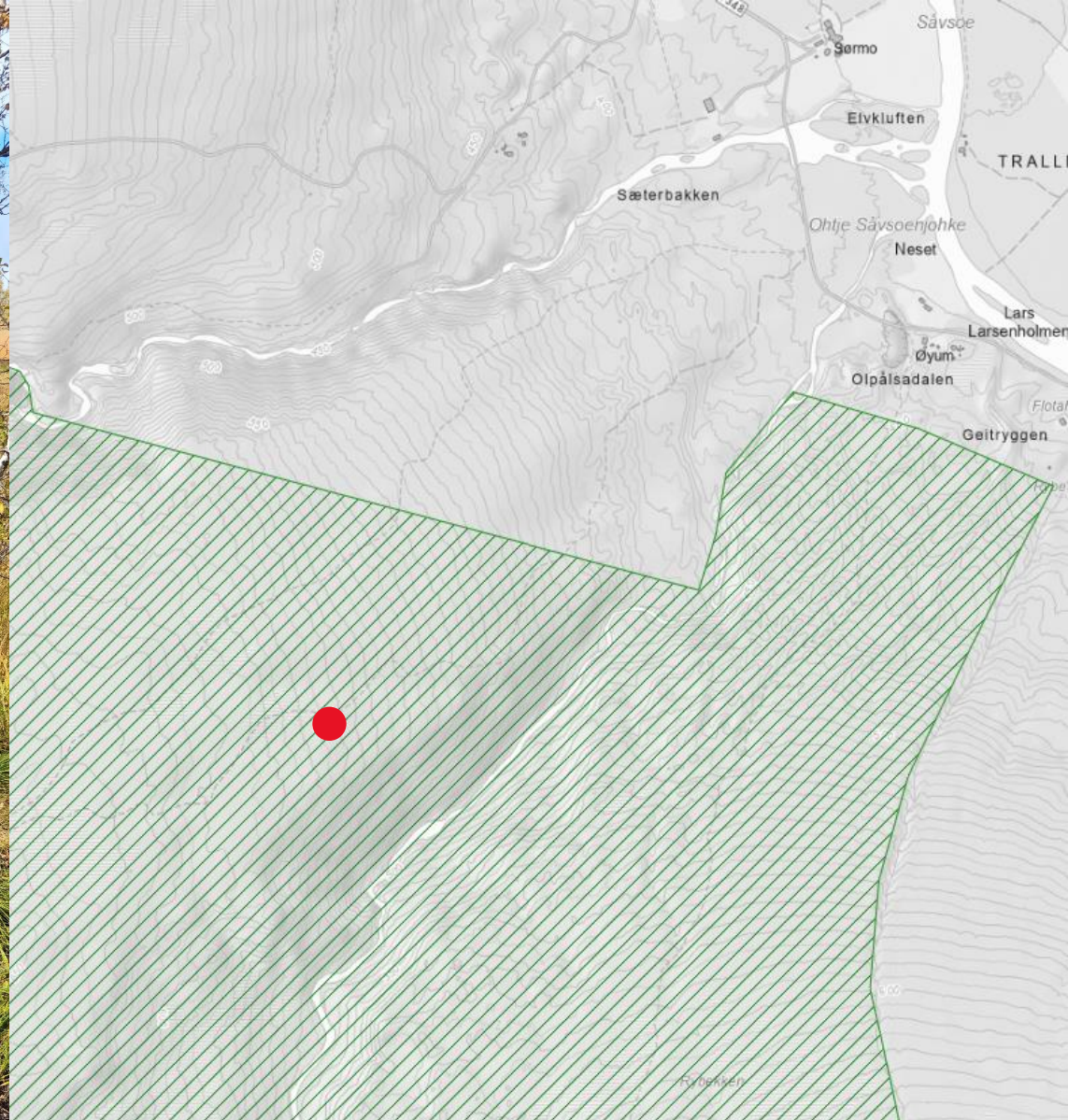

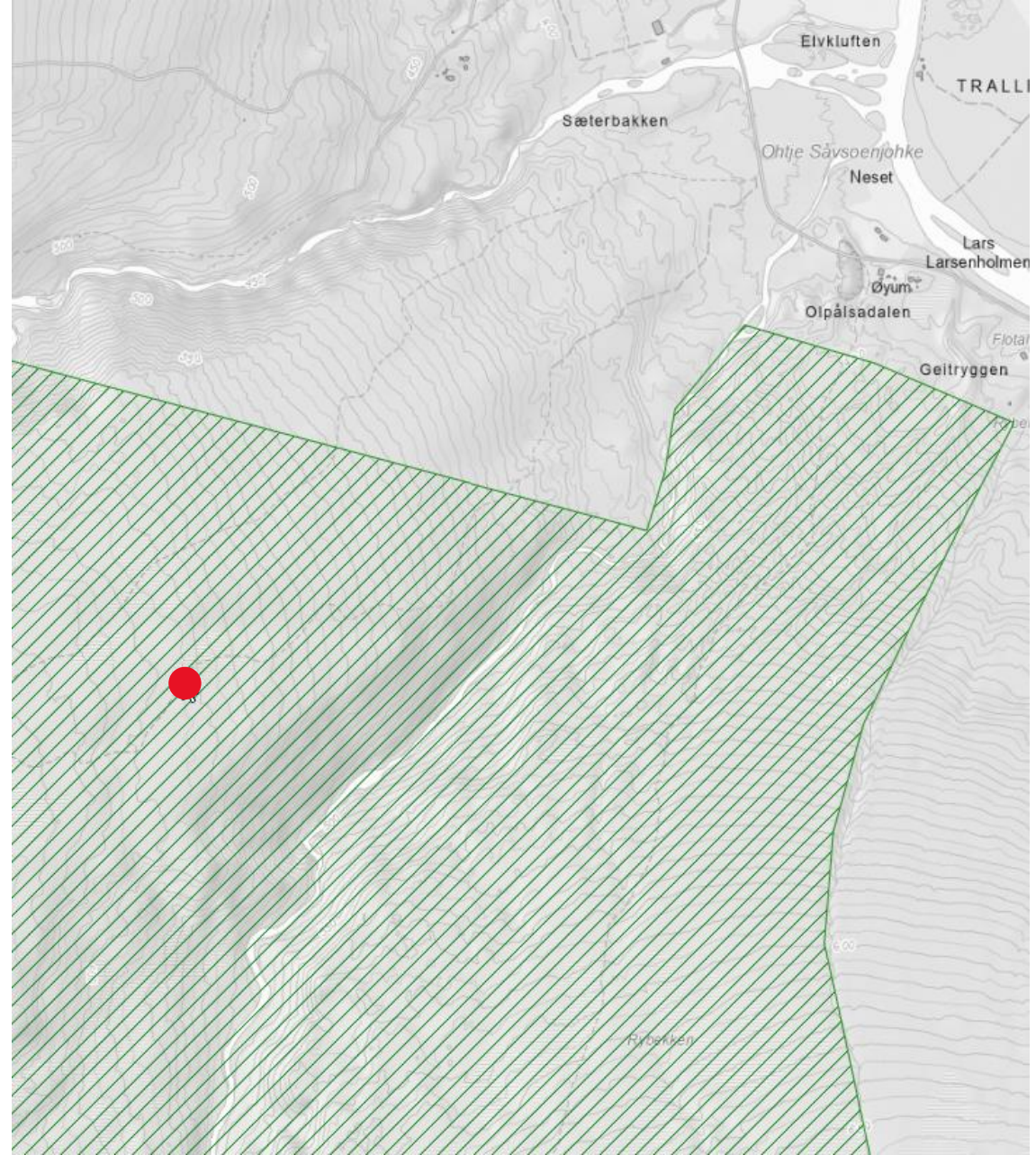
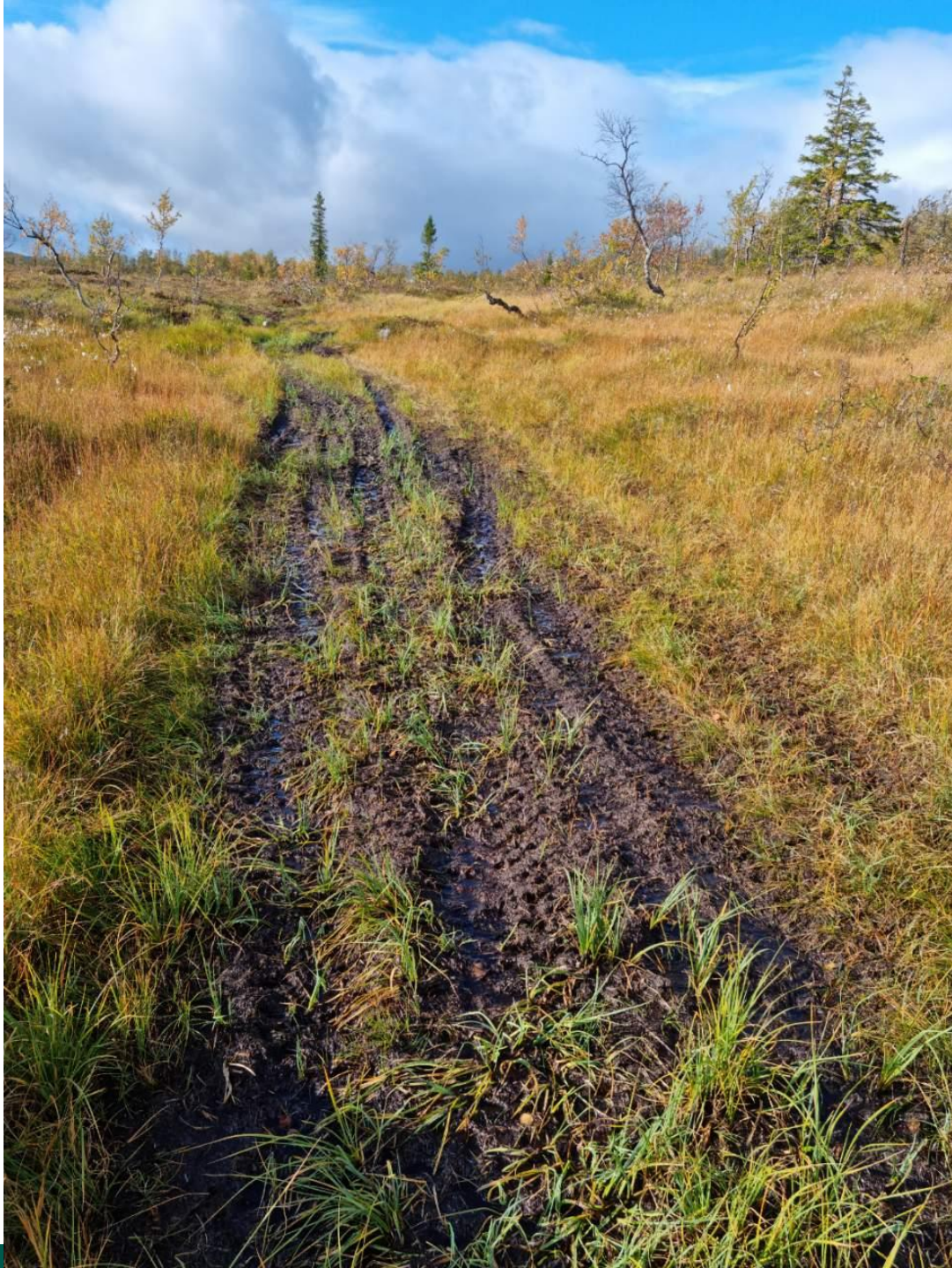

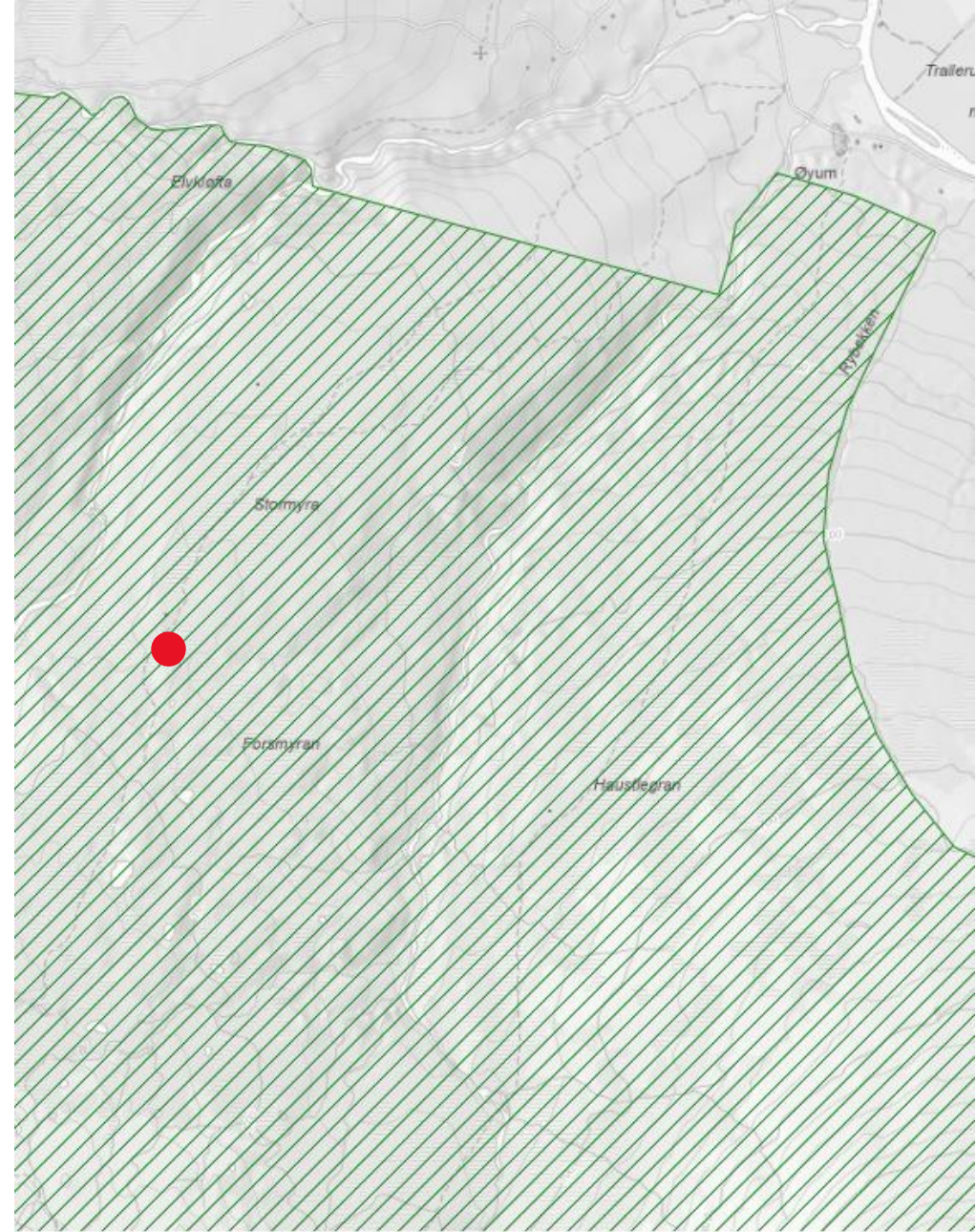

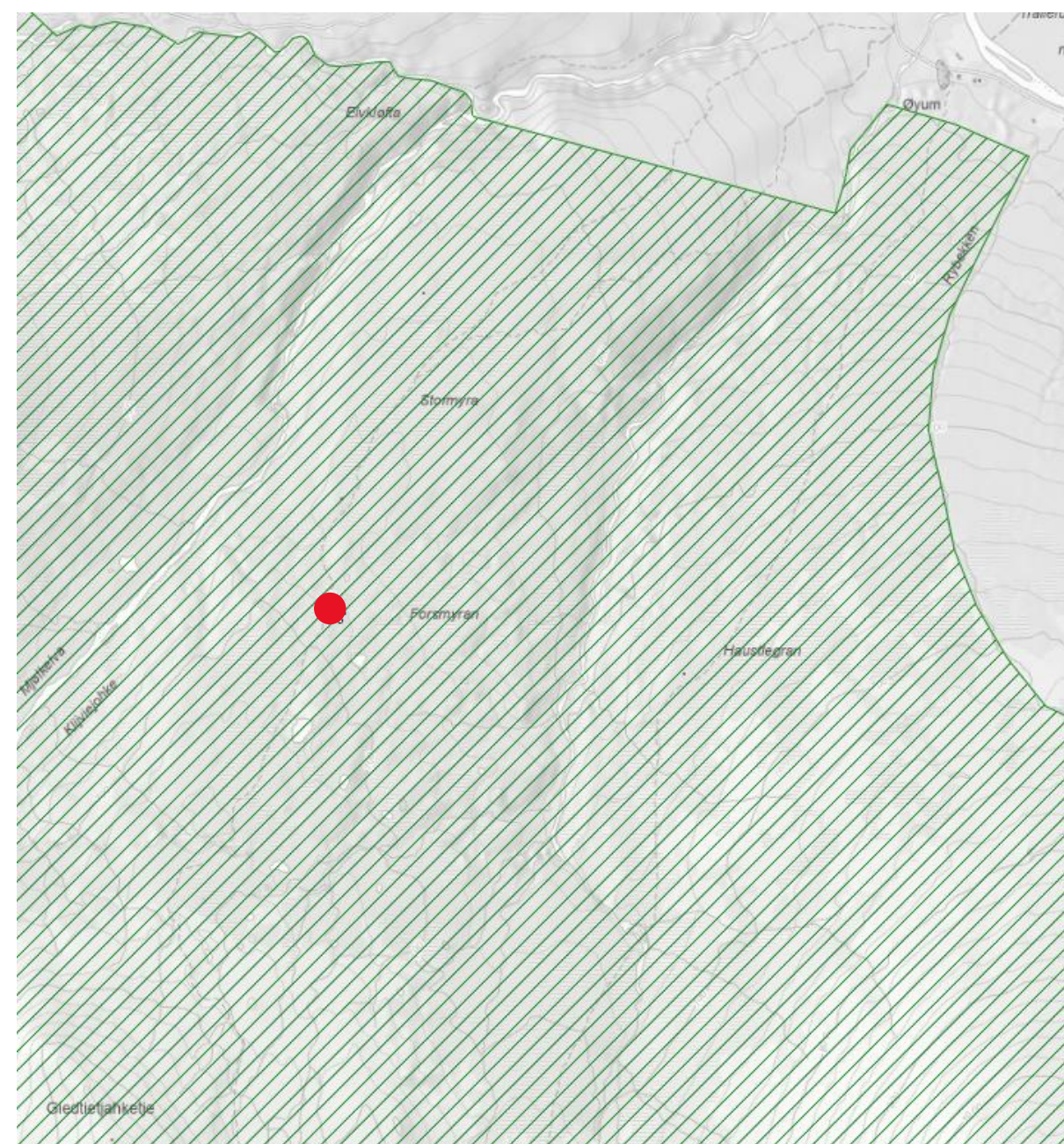

Samme område som vist
på foto på forrige side.
Sattelittfoto tatt
28.08.2021.

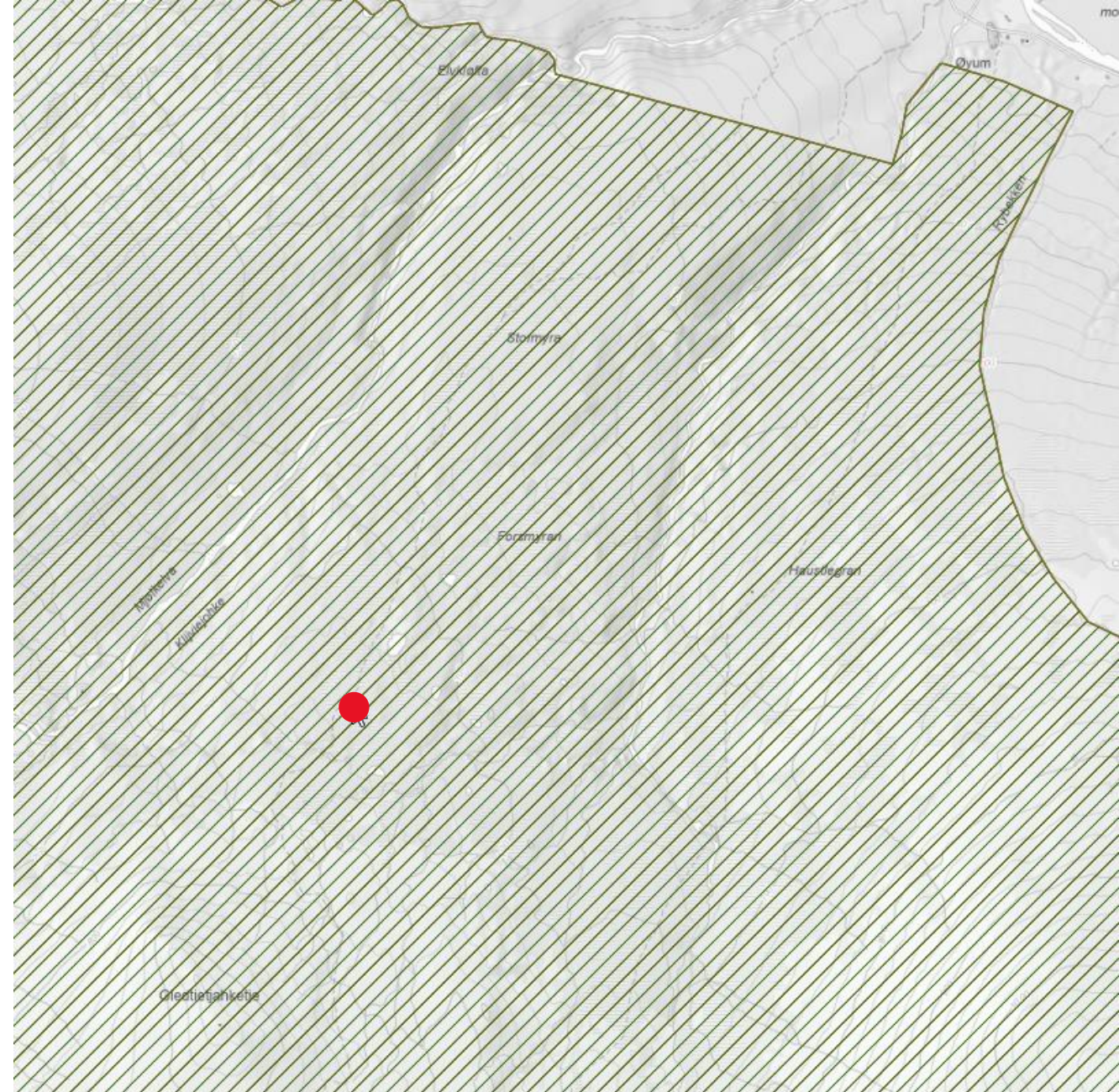
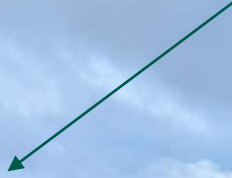

Reinhagaklumpen

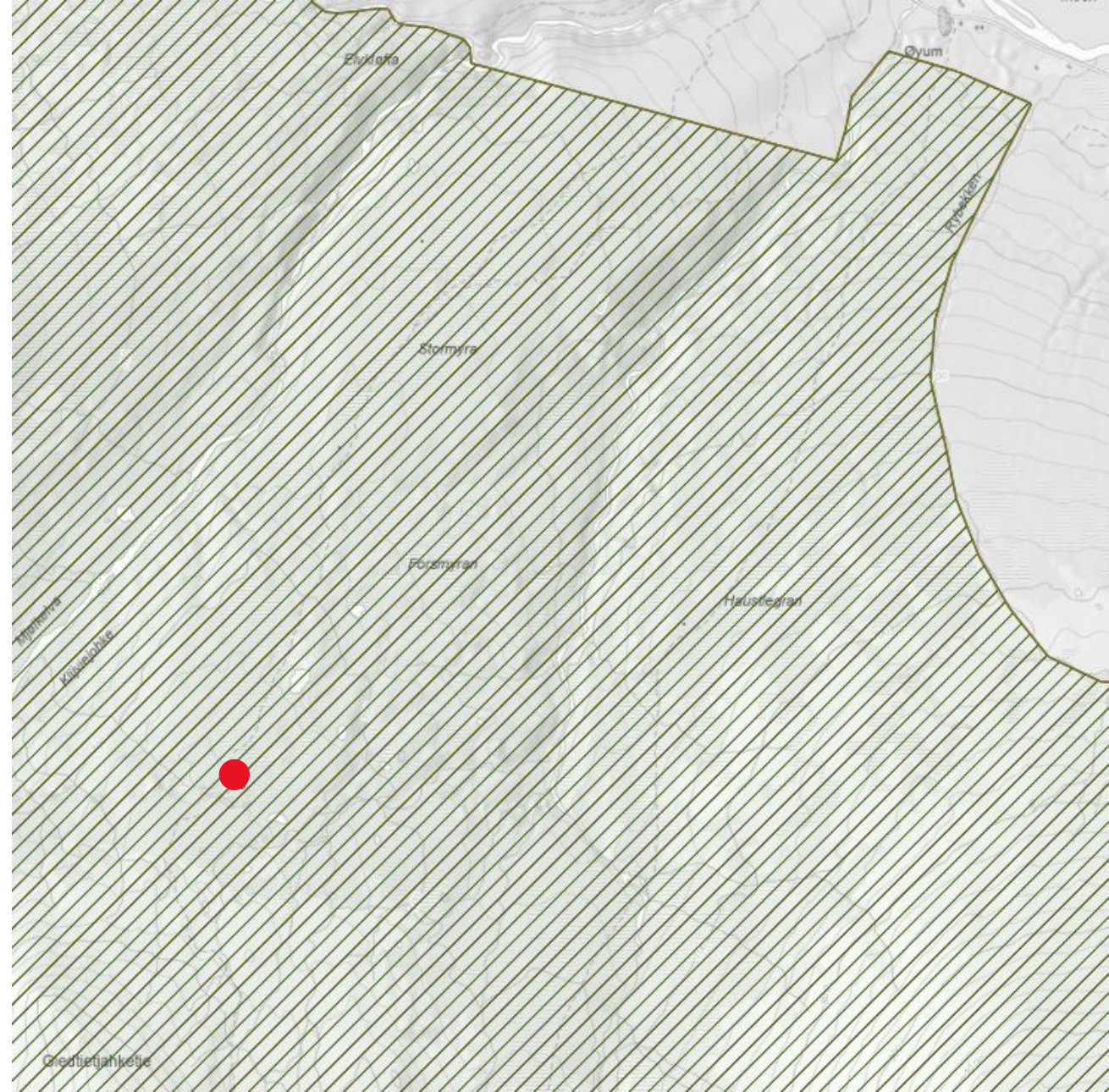

Reinhagaklumpen

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/13056-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 30.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	35/2023	08.12.2023

Årsrapport for 2023 fra SNO til Børgefjell nasjonalparkstyre

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar årsrapport 2023 fra Statens naturoppsyn til orientering

Saksopplysninger

Ihht. pkt 11. i vedtektene for nasjonalparkstyret er Statens naturoppsyn (SNO) tilsynsmyndighet i verneområdene, jfr. lov om statlig naturoppsyn.»

SNOs arbeid med tilsyn/kontroll utføres i stor grad gjennom årlige tjenestekjøp fra Statskog Fjelltjenesten og fjellstyrene i Namsskogan og Røyrvik. Personell er utstyrt med SNO sine oppsynshjemler, og følger gjeldende oppsynsinstrukser og føringer fra SNO sentralt. SNO er ansvarlig for koordinering av oppsynsinnsatsen.

SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioriteringer for gjennomføring og rapportering av tilsyns- og kontrollopgaver. Nasjonalparkforvaltningen kan gjennom det årlige planleggingsmøte fremme konkrete synspunkter på oppsynsbehov, og innspill til prioriteringer av disse.

Tomas Johansen fra SNO presenterer årsrapport for 2023 i fellesmøte med faglig rådgivende utvalg.

Vedlegg:

Oppsynsrapport 2023 - Statens naturoppsyn

Årsrapport 2023 fra SNO til Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre

SNO lokalt: SNO -Trofors/Mosjøen

Det er kjøpt oppsynstjenester fra Statskog Fjelltjenesten, Namsskogan fjellstyre og Røyrvik fjellstyre

Forsidefoto: Spor etter Lars Monsen?. Foto Tore Tødås. Foto oven for: Tore Tødås

Innhold

1.1	Kort om aktiviteten.....	3
1.2	Resultater eller reaksjoner	3
1.3	Avvik/ Mulige lovbrudd	4
1.3.1	Utedo ved Rotnan	4
1.3.2	Privat merking av sti, Haustlegran.....	5
1.3.3	Avvik på hytte	5
1.3.4	Mulig ulovlig jakt.....	5
1.3.5	Lavtflyging	5
2.	Bestilte tiltak.....	6
2.1	Tilsyn med skilt og installasjoner, og kartlegge fysiske inngrep	6
2.2	Registrering og fjerning av båter, søppel og utstyrsdepot.	6
2.3	Kartlegging behov for klopper Smalvatnet-Namskroken	6
2.4	Fjerning av brumateriell Viermadalen	6
2.5	Fjerning av stativ på Lotterfjell	6
2.6	Sambandsstasjon Golvertind	7
3.	Andre tema	7
3.1	Spor etter barmarkskjøring.....	7

1. Kontroll, tilsyn og informasjon

SNOs arbeid med tilsyn, kontroll og tiltak utføres i stor grad gjennom årlige tjenestekjøp fra Statskog Fjelltjenesten og fjellstyrene i Namsskogan og Røyrvik. Alt personell er utstyrt med SNO sine oppsynshjemler og følger gjeldende oppsynsinstrukser og føringer fra SNO sentralt.

I SNO har det vært utskifting av personell, Carl Nordberg har gått av med pensjon og nytt oppsyn Thomas Johansen ble ansatt 1 juli. I den forbindelse ble kontorsted flyttet fra Trofors til Mosjøen. Ettersom det gikk litt tid fra Carl gikk av til nytt oppsyn var på plass har den fysiske aktiviteten fra SNO sin side vært mindre enn tidligere år. SNO har vært tilstedeværende i forbindelse med registrering av jerv og andre oppdrag som ikke har vært knyttet direkte til tilsyn i verneområdene.

Oppsynspersonell i 2023 har for Statskog fjelltjenesten vært Gustav Buch Arntsen og Lars Lorentzen, for Namsskogan fjellstyre vært Sissel Grongstad og Isak Bruvoll Valfridsson og for Røyrvik vært Rune Elnan, Bjørn Tore Nøkleby og Børje Cato Moen. Namsskogan fjellstyre har også utført ett oppdrag på vegne av Røyrvik fjellstyre.

1.1 Kort om aktiviteten

Basisen i tilsynsarbeidet er mest mulig tilstedeværelse i felt, kombinert med stikkprøvekontroll av regelverk. Tilsynet skal også være risikobasert slik at oppdagelsesrisikoen blir størst i områder og på tema som er viktigst med tanke på bevaring av natur og verneverdiene i området

I praksis har det vært satt søkelys på tilstedeværelse i perioder med mye folk, oppsyn med motorferdsel, droner, sykling og søppel. I tillegg til oppsyn i spesielt sårbare perioder og områder samt i hekkeperioden. Flere av turene som har hatt fokus på oppsyn i sårbare områder har vært gjennomført sammen med Politiet. Det har vært gjennomført oppsyn med tanke på bruk av motorkjøretøy i forbindelse med utøvelse av elgjakt.

I tillegg til den tid som brukes på tilsyn/kontroll og bestilte SNO-tiltak har Statskog Fjelltjenesten og fjellstyrene også tilstedeværelse på oppdrag tilknyttet nasjonalt overvåkingsprogram på kongeørn, jerv og fjellrev. Både fjellstyrene og Fjelltjenesten har også tiltak bestilt direkte fra nasjonalparkstyret og oppdrag for grunneier og oppgaver i statsallmenning. Statskog fjelltjenesten har også i år utført et mindre oppdrag på vegne av Norsk institutt for naturforskning (NINA). Totalt sammen med aktiviteten fra SNO, gir dette en tilstedeværelse av uniformert personell med oppsynsmyndighet beregnet å utgjøre omtrent et årsverk.

1.2 Resultater eller reaksjoner

Oppsynet har i løpet av året møtt omtrent 200 personer i felt og har gjennomført 35 kontroller av lovverk. I forbindelse med kontroller og observasjoner gjort under tilsyn er det observert noen få avvik som har medført 1 anmeldelse, rapporteringer til Nasjonalparkstyret

for videre oppfølging og ett tilfelle er rapporter direkte til politiet. Avvikene blir nærmere redegjort for under.

1.3 Avvik/ Mulige lovbrudd

1.3.1 Utedo ved Rotnan

På en ordinær oppsynsrunde av Fjelltjenesten i Børgefjell 05.05.2023 ble det oppdaget at det var satt opp en helt ny utedo ved konvensjonshytten ved Rotnan. Den tidligere utedoen er revet. Saken ble anmeldt i samråd med Nasjonalparksstyret på bakgrunn av manglende søknad for tiltakene.

Front av nytt utedo 05 05 2023

Do ved Rotnan. Foto: Fjelltjenesten

1.3.2 Privat merking av sti, Haustlegran.

På en ordinær oppsynsrunde gjennomført av Fjelltjenesten i Børgefjell, 14.08.2023, ble det oppdaget at det var malt rød maling på en rekke trær fra stien ovenfor høyde 656 i Haustlegran og frem til stien krysser Litle Susna. Ukjent opprinnelse og utfører. Saken er rapportert til Nasjonalparkstyret.

Privat merking av sti. Foto: Fjelltjenesten

1.3.3 Avvik på hytte

Ved dispensasjonkontroll ble det funnet avvik på tiltak i forhold til gitt tillatelse på utforming av hytte i Austre Tiplingan. Avviket er rapportert videre til Nasjonalparkstyret for videre oppfølging.

1.3.4 Mulig ulovlig jakt

Det ble i august gitt melding fra publikum til Statskog Fjelltjenesten om at det var hørt skudd i Raentserenmehkie. Meldingen kom inn for sent til at det var noen mulighet til å følge opp tipset i felt og med mangel andre bevis ble det ikke vurdert som hensiktsmessig å anmelde forholdet til politiet.

1.3.5 Lavtflyging

På høsten gjorde fjelloppsyn fra Namsskogan fjellstyre en observasjon av lavtflyging fra et av Forsvarets jagerfly i Namskroken. Saken ble meldt direkte til politiet, som har tatt saken videre opp imot Forsvaret.

2. Bestilte tiltak

Det er utført følgende oppdrag på bestilling fra SNO i 2023.

2.1 Tilsyn med skilt og installasjoner, og kartlegge fysiske inngrep

Dette er en løpende oppgave og skilt og installasjoner besøkes og undersøkes ved anledning og i forbindelse med tilsyn eller andre oppdrag. Eventuelle feil eller mangler rettes opp, eller rapporteres. Nye fysiske inngrep rapporteres. Det er i år rapportert inn noen utskiftninger av skilt og noen nye tidligere ikke kartlagte installasjoner. Disse er rapportert i naturoppdrag.

2.2 Registrering og fjerning av båter, søppel og utstyrsdepot.

Det registreres en del søppel langs stier, overnattingssteder og bålplasser. Søppel som er funnet har blitt tatt med ned og det er ikke funnet i slike mengder at det har vært nødvendig med større aksjoner med bruk av helikopter. Det er ikke registrert inn nye båter eller utstyrsdepot i 2023.

2.3 Kartlegging behov for klopper Smalvatnet-Namskroken

Namsskogan fjellstyre har kartlagt behovet for nye klopper og forbedring av gamle og rapportert til Nasjonalparkstyret.

2.4 Fjerning av brumateriell Viermadalen

Røyrvik Fjellstyre har transportet ut de restena av brumateriell som var igjen fra i tidligere. Rapportert i naturoppdrag.

2.5 Fjerning av stativ på Lotterfjell

Utført av Røyrvik Fjellstyre og rapportert i naturoppdrag.

Uttransport av stativ. Foto: Røyrvik fjellstyre

2.6 Sambandsstasjon Golvertind

Statskog Fjelltjenesten har kontrollert at det har blitt gjennomført opprydding rundt sambandsstasjonen på Golvertind.

3. Andre tema

3.1 Spor etter barmarkskjøring

Det finnes pr. i dag ingen systematisk registrering eller overvåking av kjørespor etter reindriftas virksomhet som kan gi en mulighet til å følge med utviklingen. Det rapporteres fra oppsynet om et økende omfang og det stilles spørsmål om dette er noe som skal gjøres noe med. Skadene på terrenget er i noen områder omfattende og helt klart i strid med verneformålet. Sporene er til dels etter faste traseer og dels fritt i terrenget. Statskog Fjelltjenesten har i år dokumentert og kartlagt en av disse traseene i Børgefjell Nasjonalpark som går opp fra Øyum. Rapport fra dette er overlevert til Nasjonalparkstyret. Etter det vi forstår er bakgrunnen til at det ikke blir tatt tak i saken en langvarig, kjent uenighet mellom

forvaltningsmyndigheten og reindriftsnæringen i området. Dette medfører at kjøringen i dag skjer uten at det foreligger gyldig dispensasjon etter verneforskriften og kjøringen reguleres derfor ikke gjennom vilkår eller planer.

Foto: Tore Tødås

I år har Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet samarbeidet om å utarbeide en ny veileder for reindriftas barmarkskjøring i verneområder. Denne gir helt klare retningslinjer for hvordan dette skal gjennomføres og vi ber om at denne legges til grunn for dette arbeidet framover. Det er verd å merke seg at veilederen både anerkjenner reindriftas behov for bruk av barmarkskjøretøy samtidig som den viser til forvaltningens behov for å regulere og styre bruken for å minske skader på verneområdet. Veilederen gir føringer også for oppsynet og ut fra disse vil enhver kjøring slik det gjennomføres i dag være å regne som et lovbrudd. Dette setter oppsynet i en umulig situasjon og vi ber om at reindriftsnæringen og forvaltningsmyndigheten sammen finner en løsning på dette.

Elva fra Blyvatnet Foto: Namsskogan fjelloppsyn

Statens naturoppsyn

Telefon: 73 58 05 00

E-post: post@miljodir.no | www.miljodirektoratet.no

Post: Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim

Besøksadresse: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet. Statens naturoppsyn (SNO) er Miljødirektoratets feltpersonell.

SNO ivaretar nasjonale miljøverdier og forebygger miljøkriminalitet. Oppgavene spenner fra kontroll og overvåking, til skjøtsel i verneområder, tilrettelegging i viktige natur- og kulturminneområder, informasjon og formidling.

SNO har også mange oppgaver knyttet til store rovdyr, både registrering av bestander, dokumentasjon av skader på husdyr og tamrein, og uttak av dyr det er gitt fellingstillatelse på. Ledelsen i SNO sitter i Trondheim, og vi har ca. 60 lokalkontor spredt over hele landet.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/334-44

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 27.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	30/2023	02.11.2023
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	36/2023	08.12.2023

Børgefjell nasjonalpark - rullering av tiltaksplanen i besøksstrategien

Nasjonalparkstyrets innstilling etter behandling i møte 02.11.2023 før behandling i rådgivende utvalg:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre foreslår følgende:

- Gjennomførte tiltak tas ut av tiltaksplanen. Disse settes opp i egen liste med status gjennomført som i det videre blir et vedlegg i besøksstrategien.
- Følgende tiltak tas ut av tiltaksplanen
  - Etablering av informasjonspunkt på Stekenjokk
  - Nasjonalparkkommuneforum
  - Digitale informasjonspunkter
- Følgende tiltak tas inn i tiltaksplanen
  - Utarbeide kommunikasjonsplan.
  - Etablere informasjonspunkt ved Porten til Nord-Norge i samarbeid med Lomsdal Visten nasjonalparkstyre. Forutsatt at det etableres nytt stoppunkt som følge av E6 utbyggingen.
  - Supplerende klopplegging Jengelstien/Orekskardet
  - Oppgradere innfallsport ved Tomasvatnet i samarbeid med Grane kommune

Saken tas opp til endelig behandling etter gjennomgang med rådgivende utvalg i fellesmøte desember 2023

Enstemmig vedtatt

Arbeidsutvalgets innstilling fra møte 05.09.2023

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre foreslår følgende:

- Gjennomførte tiltak tas ut av tiltaksplanen. Disse settes opp i egen liste med status gjennomført som i det videre blir et vedlegg i besøksstrategien.
- Følgende tiltak tas ut av tiltaksplanen

- Etablering av informasjonspunkt på Stekenjokk
- Nasjonalparkkommuneforum
- Digitale informasjonspunkter
- Følgende tiltak tas inn i tiltaksplanen
  - Utarbeide kommunikasjonsplan.
  - Etablere informasjonspunkt ved Porten til Nord-Norge i samarbeid med Lomsdal Visten nasjonalparkstyre. Forutsatt at det etableres nytt stoppunkt som følge av E6 utbyggingen.
  - Supplerende klopplegging Jengelstien/Orekskardet
  - Oppgradere innfallsport ved Tomasvatnet i samarbeid med Grane kommune

Saken tas opp til endelig behandling etter gjennomgang med rådgivende utvalg i fellesmøte desember 2023

Enstemmig vedtatt

Saksprotokoll fra møte 02.11.2023 i Byrkijø nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre

Behandling

Vedtatt

Arbeidsutvalget foreslår følgende:

- Gjennomførte tiltak tas ut av tiltaksplanen. Disse settes opp i egen liste med status gjennomført som i det videre blir et vedlegg i besøksstrategien.
- Følgende tiltak tas ut av tiltaksplanen
  - Etablering av informasjonspunkt på Stekenjokk
  - Nasjonalparkkommuneforum
  - Digitale informasjonspunkter
- Følgende tiltak tas inn i tiltaksplanen
  - Utarbeide kommunikasjonsplan.
  - Etablere informasjonspunkt ved Porten til Nord-Norge i samarbeid med Lomsdal Visten nasjonalparkstyre. Forutsatt at det etableres nytt stoppunkt som følge av E6 utbyggingen.
  - Supplerende klopplegging Jengelstien/Orekskardet

Saken tas opp til endelig behandling etter gjennomgang med rådgivende utvalg i fellesmøte desember 2023

Enstemmig vedtatt

Forvalters tilrådning:

Arbeidsutvalget foreslår følgende:

- Gjennomførte tiltak tas ut av tiltaksplanen. Disse settes opp i egen liste med status gjennomført som i det videre blir et vedlegg i besøksstrategien.
- Følgende tiltak tas ut av tiltaksplanen
  - Etablering av informasjonspunkt på Stekenjokk
  - Nasjonalparkkommuneforum
  - Digitale informasjonspunkter
- Følgende tiltak tas inn i tiltaksplanen
  - Utarbeide kommunikasjonsplan.
  - Etablere informasjonspunkt ved Porten til Nord-Norge i samarbeid med Lomsdal Visten nasjonalparkstyre. Forutsatt at det etableres nytt stoppunkt som følge av E6 utbyggingen.
  - Supplerende klopplegging Jengelstien/Orekskardet

Saksopplysninger

Børgefjell/Byrkije nasjonalpark fikk godkjent besøksstrategi november 2019. Dette etter en planprosess som startet 2016 og som omfattet kunnskapsinnhenting på ulike tema, planmøter, dialogmøter og høringer.

Besøksstrategien har tiltaksplan som beskriver de tiltak som nasjonalparkstyret kan gjennomføre for å oppfylle målene og strategiske grep som er beskrevet i besøksstrategien. I planen er det nedfelt at tiltaksplanen skal rulleres årlig etter de retningslinjene som besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.

Etter 2019 er det ikke foretatt rullering av tiltaksplanen. Nasjonalparkstyret er blitt løpende oppdatert på status for de ulike tiltakene. Prioritering av tiltakene er i stor grad blitt styrt gjennom bestillingsdialogen som er en årlig aktivitet ift. innmelding av behov for midler. En del tiltak skal/må gjennomføres av andre aktører enn nasjonalparkforvaltningen, her er en da prisgitt disse aktørenes evne/vilje for å ta tak i disse tiltakene.

Status høst 2023 er at mange av tiltakene som nasjonalparkforvaltningen selv er ansvarlige for er gjennomført. Tilsvarende er noen av tiltakene til eksterne aktører i god prosess til å bli gjennomført. Ut fra dette kan det være naturlig for nasjonalparkstyret å ta en vurdering av tiltaksplanen, da ift. om:

- Oppsatte tiltak skal tas ut av planen.
- Endring eller justering av pågående eller fullførte tiltak.
- Nye tiltak som synes behøvelig.

Status tiltaksplan pr. september 2023 kommer frem av vedlagte notat. Her berøres også noen punkter for videreutvikling av oppsatte tiltak.

Nasjonalparkstyret fattet vedtak i møte den 03.10.2022 om at tiltaksplanen skulle revideres. I samme vedtak ble arbeidsutvalget gitt oppgaven med å lage utkast til revidert tiltaksplan. I møte den 12.06.2023 evaluerte nasjonalparkstyret gjennomførte tiltak og ga arbeidsutvalget føringer i det videre arbeidet (se vedlegg)

Siden 2019 er det gjennomført mange store og små tiltak i tråd med besøksstrategien. Det er få tiltak som er nå er planlagt gjennomført av nasjonalparkforvaltningen selv i verneområdene. Det som gjenstår, er klopplegging som skjøtselsbehov pga. slitasje. Som nasjonalparkstyret konkluderte med

på møte den 12.06.2023 anser styret at det pr. dags dato ikke er nødvendig med ytterligere besøksforvaltningstiltak i nasjonalparken utover nødvendig klopplegging.

Når det gjelder nye besøksanlegg og attraksjoner utenfor verneområdene må dette komme som følge av innspill fra nasjonalparkkommunene som også må ta ansvar for etablering, drift og vedlikehold av disse anleggene.

Røyrvik kommune har de siste årene etablert 2 slike anlegg (Viewpoint Børgefjell og Startpunkt Børgefjell) dette i tillegg til informasjonspunktet som nasjonalparkforvaltningen har etablert ved innfallsport Namsvatnet.

Namsskogan kommune har så langt ikke etablert noe slikt anlegg, men har egen nasjonalparkkommunegruppe som har arbeidet med plan for slike anlegg. Planen skal opp til behandling i Namsskogan kommunestyre før iverksetting.

Grane kommune har sammen med Statskog og nasjonalparkforvaltningen gjennomført en større oppgradering av innfallsporten i Simskardet. Videre er det planer for etablering på Laksvollen hvor merkevaren Norges nasjonalparker skal benyttes. Informasjonspunkt ved butikken i Fiplingdalen er også under etablering høsten 2023 med Grane kommune som prosjekteier.

Hattfjelldal har så langt ikke gjennomført tiltak, det foreligger heller ikke konkrete planer om slike tiltak.

Arbeidsutvalget for Børgefjell nasjonalparkstyre gjennomførte møte 05.09.2023 med tema revidering av tiltaksplanen til besøksstrategien. I møtet ble det vedtatt forslag til endringer i gjeldende plan som fremgår av arbeidsutvalgets innstilling i dette saksframlegg. Videre foreslås det fra forvalters side å fremlegge foreslåtte endringer i møte med rådgivende utvalg i fellesmøte i desember før endelig vedtak fattes. Dette for at de ulike brukerinteressene kan gi tilbakemelding/komme med forslag til tiltaksplanen.

Vedlegg:

- Saksprotokoll fra møte 05.09.2023 i Arbeidsutvalget for Børgefjell nasjonalparkstyre
- Børgefjell - Status tiltaksplan besøksstrategi - september 2023
- Samlet saksframstilling - evaluering av gjennomførte tiltak til besøksstrategien - grunnlag for arbeidsutvalgets videre arbeid med revidering av tiltaksplanen
- Besøksstrategi godkjent 2019.

Saksprotokoll fra møte 05.09.2023 i Arbeidsutvalget for Børgefjell nasjonalparkstyre

Behandling

Følgende ble diskutert:

I kommunikasjonsplanen må det fokuseres på sporløs ferdsel ift. søppel, avføring og andre uønsket aktivitet. Oppgradering av innfallsporten ved Tomasvatnet, i samarbeid med Grane kommune settes opp som eget tiltak i tiltaksplanen.

Vedtak

Arbeidsutvalget foreslår følgende:

- Gjennomførte tiltak tas ut av tiltaksplanen. Disse settes opp i egen liste med status gjennomført som i det videre blir et vedlegg i besøksstrategien.
  - Følgende tiltak tas ut av tiltaksplanen
  - Etablering av informasjonspunkt på Stekenjokk
  - Nasjonalparkkommuneforum
  - Digitale informasjonspunkter

- Følgende tiltak tas inn i tiltaksplanen
  - Utarbeide kommunikasjonsplan.
  - Etablere informasjonspunkt ved Porten til Nord-Norge i samarbeid med Lomsdal Visten nasjonalparkstyre. Forutsatt at det etableres nytt stoppunkt som følge av E6 utbyggingen.
  - Supplerende klopplegging Jengelstien/Orekskardet
  - Oppgradere innfallsport ved Tomasvatnet i samarbeid med Grane kommune

Enstemmig vedtatt

NOTAT

Sak:
Besøksforvaltningsplan for Børgefjell / Byrkijø
nasjonalpark
Til:

Vår dato:
25.08.2023

Vår ref.:
2018/334

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tore Tødås,

Kopi til:

Børgefjell - Status tiltaksplan besøksstrategi - september 2023

Tiltak	Hvem gjennomfører	Samarbeidsaktører	Status	Periode
Utarbeide nye verneområdeplakater	Nasjonalpark forvaltningen		Det er utarbeidet plakater som er plassert på innfallsporter og informasjonspunkter. Plakater utarbeides fortløpende etter behov.	2020 - 2021
Utarbeide ny hjemmeside	Nasjonalpark forvaltningen		Nye nettside for nasjonalparken publisert i 2020 ihht. designmanualen. Denne er på norsk, engelsk og tysk. Det ble skiftet leverandør av teknisk løsning i februar 2023 da opprinnelig leverandør har sluttet å supportere/drifte løsningen.	2020 - 2021
Utarbeide informasjonsbrosjyre	Nasjonalpark forvaltningen		Informasjonsbrosjyre utarbeidet 2019. Utgitt av Miljødirektoratet i samarbeid med nasjonalparkstyret. Brosjyren er på norsk og engelsk. Brosjyren har behov for oppdatering av innhold, noe som bør gjøres før trykking av nye eks.	2020 - 2022
Oppsetting av ståltavler med ny informasjonsplakat og temaplakat på innfallsportene Øyum,	Nasjonalpark forvaltningen		Følgende utført:	2021 - 2023

Simskardet, Smalvatnet og Namsvatnet			<ul style="list-style-type: none"> • Øyum: Ferdigstilt 2021 med 3 tavler/plakater (kartplakat, temaplakat reindrift og temaplakat om innfallsport Øyum) • Oksvollen: Ferdigstilt 2021 med 3 tavler/plakater (kartplakat, temaplakat reindrift og temaplakat om Austre Tiplingan) • Smalvatnet: Ferdigstilt 2021 med 3 tavler/plakater (kartplakat, temaplakat reindrift og temaplakat om innfallsport Smalvatnet og Namskroken) • Namsvatnet: Ferdigstilt 2022 med 4 tavler/plakater (kartplakat, temaplakat reindrift og temaplakat om innfallsport Namsvatnet og temaplakat «skikk og bruk») I tillegg er det montert portalskilt på lokasjonen. • Simskardet: Ferdigstilt 2022 med 5 tavler/plakater (kartplakat, temaplakat reindrift og temaplakat om innfallsport Simskardet, temaplakat Simskardrunen og temaplakat «skikk og bruk») I tillegg er det montert portalskilt på lokasjonen. • Det er i tillegg montert 3 informasjonsplakater på Viewpoint Børgefjell – Vekterklumpen i Røyrvik. • Det er etablert utstilling på Startpunkt Børgefjell i Røyrvik i regi av nasjonalparkkommunen. Nasjonalparkforvalter har vært delaktig i utarbeidelse av innhold. 	
Oppgradere innfallsport Simskardet og Simskardrunen ift. sommerbruk.	Nasjonalpark kommunen Grane	Nasjonalparkforvaltningen Statskog Grane næringsutvikling	<p>Flerårig prosjekt som sluttføres i 2023 finansiert med tilskudd fra Naturarven som verdiskaper, tiltaksmidler og egeninnsats. Følgende er utført:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ny utvidet parkeringsplass 	2022 - 2024

			<ul style="list-style-type: none"> • Tursti på tangen ved innfallsport med universell utforming. • Oppholdsområde med 5 infotavler og portalskilt, sittegruppe, benker og bålpanner. • Generell opprydding i området. • Nytt toalett og gapahuk i massivtre oppsatt i 2023. • Statskog har i tillegg oppgradert Simskardhytta • Nasjonalparkforvaltningen har ferdigstilt klopplegging av Simskardrunden og oppgradert hengebruer i samarbeid med Statskog. <p>Det er inngått avtaler mellom partene om eierskap, drift og vedlikehold av de ulike elementene. Nasjonalparkforvaltningen har ansvar for informasjonstavler med plakater og klopplegging av stier. Grane kommune har ansvar for drift og vedlikehold av oppholdsområde, toalett og gapahuk mens Statskog er veieier og eier av parkeringsplass.</p>	
Oppgradere innfallsport Namsvatnet	Nasjonalpark forvaltningen		Slutført vår 2022 med etablering av informasjonspunkt. 4 tavler portalskilt og 2 sittegrupper på eget opparbeidet området som grunneier har gitt til fri disposisjon.	2022 - 2024
Klopplegging av Tiplingstien	Nasjonalpark forvaltningen		Gjennomføres etter en 4 årsplan. Oppstart 2022 hvor er det klopplagt 650 meter. Det er i tillegg bygd ny bru over Tverrelva.	2021 – 2023
Digitale informasjonspunkter (anskaffe teknisk utstyr og produsere innhold)	Nasjonalpark forvaltningen	Lokale aktører	Det har vært arbeidet med prototyper i samarbeid med Lierne nasjonalparksenter. Miljødirektoratet har etter hvert blitt involvert i prosjektet og tatt eierskap. De vurderer om det skal videreføres en nasjonal løsning med digitale informasjonspunkter. Videre lokal prosess er derfor avventet.	2021 - 2024
Etablere viewpoint i Røyrvik og innfallsport til nasjonalpark-kommunen (informasjonspunkt) ihht. egen plan	Nasjonalpark kommunen Røyrvik	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	Viewpoint Børgefjell på Vekterklumpen ble offisielt åpnet august 2020. Utkikkspunktet består av arkitekttegnet bygg, informasjonspakater og portalskilt. Det skal monteres sikteskive	2019 – 2023

			<p>på toppen som viser navn på fjell. Det er gruslagt/klopplagt sti fra Røyrvik sentrum og fra Børgefjellsenteret opp til toppen.</p> <p>I 2023 blir prosjektet fullført med etablering av startpunkt Børgefjell/innfallsport til nasjonalparkkommunen Røyrvik.</p>	
Informasjonspunkt ved ny E6 i Grane kommune	Nasjonalpark kommunen Grane	Nasjonalparkforvaltningen Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre Lokalt næringsliv. Statens vegvesen.	Samarbeidsprosjekt hvor det har vært flere møter og befaringer. Miljødirektoratet deltok på egen befarings september 2022 for å se på mulighetene for bruk av merkevaren. Informasjonspunktets innhold vil være avhengig av om en lykkes å etablere et besøkssenter på området.	2020 – 20xx
Informasjonspunkt i Hattfjelldal kommune	Nasjonalpark kommunen Hattfjelldal	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	Ingen lokal interesse/engasjement for slikt prosjekt er registrert.	2020 – 20xx
Informasjonspunkt i Namsskogan kommune	Nasjonalpark kommunen Namsskogan	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	<p>Har oppnevnt egen nasjonalparkkommunegruppe som har arbeidet med å se på mulighetene for å etablere attraksjonspunkt som utkikkspunkt, infopunkt, skilting mm.</p> <p>Det har vært konkrete planer sammen med besøkssenter rovdyr om etablering av informasjonspunkt på Trones, noe som ble avsluttet av Namsskogan familiepark.</p>	2020 – 20xx
Informasjonspunkt på Stekenjokk, Sverige	Nasjonalpark forvaltningen	Länsstyrelsen i Jämtlands län Naturvårdsverket	Har ikke vært en prioritert oppgave. Utdfordrende å få etablert installasjon på utenlandsk territorie.	2022 - 2024
Nasjonalparkkommuneforum	Nasjonalpark forvaltningen og nasjonalpark kommunene		Har vært forsøkt etablert med ujevne mellomrom siden 2019 uten å lykkes. Det er kommunene selv som må ha eierskap til et slikt forum, det har så langt ikke vært mulig å etablere et forum bestående av politisk og administrativt nivå med mål om samhandling som nasjonalparkkommuner.	Løpende

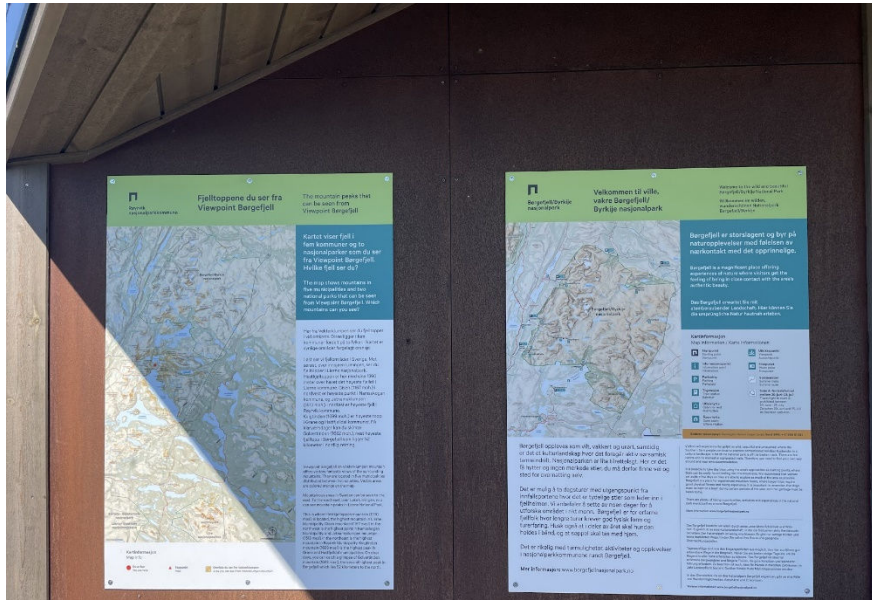

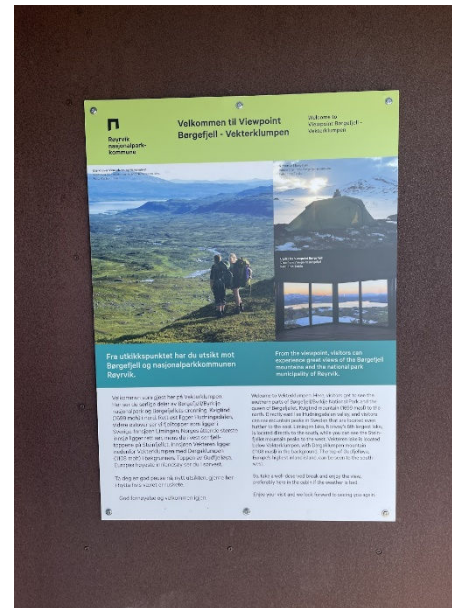
Informasjonspunkt Simskardet – 2022

Informasjonspunkt Namsvatn 2022

Informasjon Viewpoint Børgfjell 2021

Åpning av innfallsport Simskardet august 2023

Informasjonspunkt Øyum 2021

Informasjonspunkt Oksvollen 2021

Informasjonspunkt Smalvatnet 2021

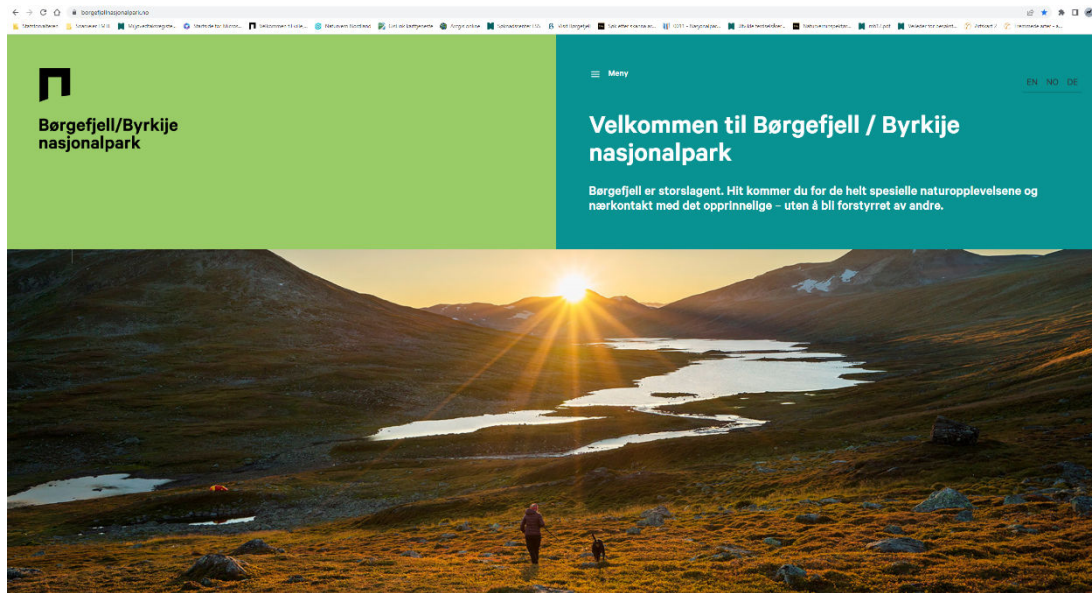
Viewpoint Børgefjell 2019

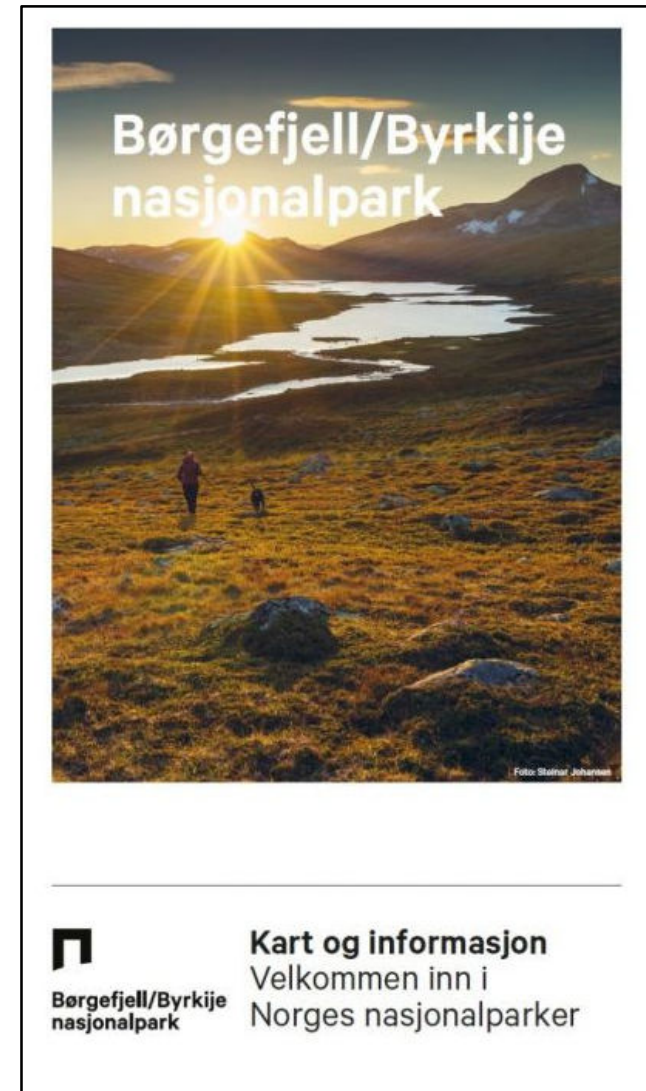

Nettside 2020

Brosjyre 2019

Samlet saksframstilling

Arkivsaksnr: 2018/334-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 02.06.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	18/2023	12.06.2023

Evaluering av gjennomførte tiltak til besøksstrategien - grunnlag for arbeidsutvalgets videre arbeid med revidering av tiltaksplanen

Saksprotokoll fra møte 12.06.2023 i Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre konkluderer med at det har vært høy gjennomføringsgrad på tiltaksplanen i besøksstrategien.

Nasjonalparkstyret anser at det pr. dags dato ikke er nødvendig med ytterligere besøksforvaltningstiltak på offisielle innfallsporner forutsatt at det ikke skjer vesentlige endringer i besøkstrykk. Hvis det skulle skje endringer som påvirker innfallsporene negativt må nye tiltak vurderes fortløpende.

Evt. nye tiltak i form av informasjonspunkt, utkikkspunkt, startpunkt ol. utenfor verneområdene må i størst mulig grad initieres av nasjonalparkkommunene, i samhandling med verneområdeforvaltningen. Nasjonalparkstyret viser her til samarbeidet med Røyrvik og Grane kommuner som har ført til konkrete tiltak hvor anlegg eies og driftes av kommunene, disse er i stor grad finansiert med eksterne midler. I revidering av tiltaksplanen bes det om at arbeidsutvalget har spesielt fokus på dette jfr. vedtak i sak 16/2022.

Nasjonalparkstyret er fornøyde med informasjonsarbeidet som er utført, både med nye nettsider, brosjyremateriell og plakater utarbeidet i tråd med merkevaren og besøksstrategien. Disse kommuniserer i stor grad målsettingene som er satt i besøksstrategien. Nasjonalparkstyret oppfordrer arbeidsutvalget til å ha søkelys på informasjonsarbeidet ved rullering av tiltaksplanen der en også bør se på en mer aktiv bruk av sosiale media. Noe som en kan vurdere ved utarbeidelse av kommunikasjonsplan.

Nasjonalparkstyret mener det er viktig å videreføre ferdselstillinger på barmark for å få best mulig kunnskapsgrunnlag om utviklingen i besøkstrykk.

Enstemmig vedtatt

Saksfremlegg

Forvalters tilråding:

Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre konkluderer med at det har vært høy gjennomføringsgrad på tiltaksplanen i besøksstrategien.

Nasjonalparkstyret anser at det pr. dags dato ikke er nødvendig med ytterligere besøksforvaltningstiltak på offisielle innfallsporter forutsatt at det ikke skjer vesentlige endringer i besøkstrykk. Hvis det skulle skje endringer som påvirker innfallsporene negativt må nye tiltak vurderes fortløpende.

Evt. nye tiltak i form av informasjonspunkt, utkikkspunkt, startpunkt ol. utenfor verneområdene må i størst mulig grad initieres av nasjonalparkkommunene, i samhandling med verneområdeforvaltningen. Nasjonalparkstyret viser her til samarbeidet med Røyrvik og Grane kommuner som har ført til konkrete tiltak hvor anlegg eies og driftes av kommunene, disse er i stor grad finansiert med eksterne midler. I revidering av tiltaksplanen bes det om at arbeidsutvalget har spesielt fokus på dette jfr. vedtak i sak 16/2022.

Nasjonalparkstyret er fornøyd med informasjonsarbeidet som er utført, både med nye nettsider, brosjyremateriell og plakater utarbeidet i tråd med merkevaren og besøksstrategien. Disse kommuniserer i stor grad målsettingene som er satt i besøksstrategien. Nasjonalparkstyret oppfordrer arbeidsutvalget til å ha søkelys på informasjonsarbeidet ved rullering av tiltaksplanen der en også bør se på en mer aktiv bruk av sosiale media. Noe som en kan vurdere ved utarbeidelse av kommunikasjonsplan.

Nasjonalparkstyret mener det er viktig å videreføre ferdselstillinger på barmark for å få best mulig kunnskapsgrunnlag om utviklingen i besøkstrykk.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyret fattet følgende vedtak i møte den 03.10.2022:

«Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar opp tiltaksplanen i besøksstrategien for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde til revidering med følgende kommentarer:

- *nasjonalparkstyret gir arbeidsutvalget mandat til å utarbeide forslag til revidert tiltaksplan etter de retningslinjene som besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.*
- *nasjonalparkstyret ber arbeidsutvalget involvere rådgivende utvalg og nasjonalparkkommunene i prosessen ihht. signalene gitt i møte»*

Arbeidsutvalget har pt. ikke startet arbeidet med revidering av tiltaksplanen og nasjonalparkstyret har derfor mulighet til å gi arbeidsutvalget signaler på veien videre med grunnlag i evaluering av gjennomførte tiltak og hva en ser som fremtidige behov.

Børgefjell/Byrkije nasjonalpark fikk godkjent besøksstrategi november 2019. Dette etter en planprosess som startet 2016 og som omfattet kunnskapsinnhenting på ulike tema, planmøter, dialogmøter og høringer.

Besøksstrategien har tiltaksplan som beskriver de tiltak som nasjonalparkstyret kan gjennomføre for å oppfylle målene og strategiske grep som er beskrevet i besøksstrategien. I planen er det nedfelt at tiltaksplanen skal rulleres årlig etter de retningslinjene som besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.

Etter 2019 er det ikke foretatt rullering av tiltaksplanen. Nasjonalparkstyret er blitt løpende oppdatert på status for de ulike tiltakene. Prioritering av tiltakene er i stor grad blitt styrt gjennom bestillingsdialogen som er en årlig aktivitet ift. innmelding av behov for midler. En del tiltak skal/må gjennomføres av andre aktører enn nasjonalparkforvaltningen, her er en da prisgitt disse aktørenes evne/vilje for å ta tak i disse tiltakene.

Status vår 2022 er at mange av tiltakene som nasjonalparkforvaltningen selv er ansvarlige for er gjennomført. Tilsvarende er noen av tiltakene til eksterne aktører i god prosess til å bli gjennomført. Ut fra dette kan det være naturlig for nasjonalparkstyret å ta en vurdering av tiltaksplanen, da ift. om:

- Oppsatte tiltak skal tas ut av planen.
- Endring eller justering av pågående eller fullførte tiltak.
- Nye tiltak som synes behøvelig.

Status tiltaksplan pr. juni 2023 kommer frem av vedlagte notat. Her berøres også noen punkter for videreutvikling av oppsatte tiltak.

Nasjonalparkforvalter ber om at følgende tiltak vurderes ifb. med rullering av tiltaksplanen:

Utarbeide kommunikasjonsplan

I veileder for utarbeidelse av besøksstrategi er det beskrevet at i gjennomføringsfasen bør en ha en kommunikasjonsplan. Kommunikasjonsplanen skal understøtte besøksstrategiens målsettinger og strategiske valg, og skal utvikles og gjennomføres som et tiltak i besøksstrategien. En kommunikasjonsplan avklarer målgrupper, budskap, kanaler, ansvar og oppgavefordeling. Det er innledet dialog med Lierne nasjonalparksenter om de kan understøtte en slik planprosess.

Informasjonspunkt nasjonalpark/nasjonalparkkommune i Fiplingdalen

Lokalt initiativ fra Grane kommune om etablering av informasjonspunkt ved butikken i Fiplingdalen. Dette i sammenheng med planer om etablering av ladestasjoner for El-biler. Konkret planprosess er igangsatt i egen arbeidsgruppe hvor nasjonalparkforvalter deltar. Eksterne vil måtte være ansvarlig for etablering, drift og vedlikehold. Men ønskelig at prosjektet tas inn i tiltaksplanen for å sikre gjennomføring og delfinansiering.

Tomasvatnet

Vurdere om det skal gjennomføres tiltak på Tomasvatnet som offisiell innfallsport. Tomasvatnet ble ikke tatt inn i første versjon av tiltaksplan. Det er flere aktører med ulike interesser i området. Det er begrenset med areal på selve parkeringsplassen som kan medføre utfordringer å etablere frittstående installasjoner.

Supplerende klopplegging Jengelstien/Orekskardet

Befaring gjennomført september 2022, kartlagt behov for supplerende klopplegging Jengelstien og klopplegging langs Orekvatnet. Statskog fjelltjenesten skal utarbeide kostnadsoverslag med grunnlag i kartleggingen.

Tiltak som tas ut av tiltaksplanen med status fullført:

Utarbeide nye verneområdeplakater

- Evt. nye plakater produseres fortløpende etter behov.

Utarbeide ny hjemmeside

- Oppdatering av innhold tas fortløpende som driftsoppgave.

Utarbeide informasjonsbrosjyre

- Oppdatering av innhold og oversetting til nye språk kan tas inn som nytt tiltak

Oppsetting av ståltavler med ny informasjonsplakat og temaplakat på innfallsportene Øyum, Simskardet, Smalvatnet og Namsvatnet

- Fullførte prosjekter

Oppgradere innfallsport Simskardet og Simskardrunnen ift. sommerbruk.

- Prosjektet fullføres i 2023 av Grane nasjonalparkkommune.

Oppgradere innfallsport Namsvatnet

- Fullført prosjekt

Etablere viewpoint i Røyrvik og innfallsport til nasjonalpark-kommunen (informasjonspunkt)

- Slutføres 2023 av Røyrvik nasjonalparkkommune

Tiltak som kan vurderes tatt ut av planen.

Digitale informasjonspunkter (anskaffe teknisk utstyr og produsere innhold)

- Settes på vent inntil Miljødirektoratet konkluderer med veien videre.

Informasjonspunkt i Hattfjelldal kommune

- Tas ut/settes på vent i påvente av lokalt engasjement. Avklares av AU?

Informasjonspunkt på Stekenjokk, Sverige

- Tas ut/settes på vent.

Nasjonalparkkommuneforum

- Tas ut/settes på vent

Nasjonalparkstyret bes vurdere om det er andre relevante tiltak som kan tas inn i tiltaksplanen. Dette må da være tiltak som understøtter besøksstrategiens målsettinger og strategiske grep. Nivået på antall tiltak og graden av tilrettelegging må også vurderes i denne sammenhengen. Hovedmålet i besøksstrategien for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er å sikre og ta vare på verneverdiene i nasjonalparken. Dette fordi verneverdiene også er besøks- og opplevelsesverdiene som etterspørres jfr. brukerundersøkelsen. Derfor må en være konservativ ift. videre tilrettelegging inn i nasjonalparken.

Vedlegg:

- Notat av 01.06.2023 Børgefjell - Status tiltaksplan besøksstrategi - juni 2023
- Notat av 01.06.2023 Børgefjell - aktuelle tiltak for revidering av tiltaksplanen - juni 2023
- Besøksstrategi

**Børgefjell/Byrkjje
nasjonalpark**

Besøksstrategi

Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie
Diehpell landskapsvernområde

Revisjonshistorikk

Dato	Versjon	Beskrivelse av endring	Godkjent av
28.11.2018		Mål og strategiske grep vedtatt av nasjonalparkstyret etter gjennomgang med faglig rådgivende utvalg	Nasjonalparkstyret
01.03.2019	1.0	Utkast til besøksstrategidokument for 1. gangs behandling i nasjonalparkstyret.	Nasjonalparkstyret
10.04.2019	2.0	Faglig godkjent av Miljødirektoratet	Miljødirektoratet
11.04.2019	3.0	Høringsdokument	Styreleder
	4.0	Justert etter høring	
03.10.2019	5.0	Dokument etter høring godkjenning i styremøte uten endringer.	Nasjonalparkstyret
18.11.2019	6.0	Endelig godkjenning av besøksstrategi for Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark	Miljødirektoratet

Innhold

1	Innledning	4
1.1	Formål.....	5
1.2	Rammeverket.....	6
1.2.1	Verneformål	6
1.2.2	Forvaltningsplan	6
2	Kunnskapsgrunnlaget.....	7
2.1	Kunnskap om verneverdier.....	7
2.2	Kunnskap om sørsamisk tamreindrift.....	8
2.3	Kunnskap om kulturminner	9
2.4	Kunnskap om friluftsliv	9
2.5	Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel	10
2.5.1	Potensielt verdifulle områder i Børgefjell – vegetasjon.....	11
2.5.2	Sårbare områder i Børgefjell – vegetasjon.....	13
2.5.3	Sårbarhet er koblet til påvirkning (bruk).....	13
2.5.4	Sårbare områder i Børgefjell – dyreliv	14
2.6	Innfallsporter/startsteder	17
2.7	Ferdselsmønster.....	20
2.8	Ferdselstillinger	21
2.9	Brukerundersøkelse.....	22
2.9.1	Organisert friluftsliv	24
2.10	Kunnskap om reiseliv.....	25
2.10.1	Reiselivsstrategi Nordland.....	26
2.10.2	Strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag	26
2.10.3	Reiselivsaktører rundt nasjonalparken	26
2.10.4	Destinasjonsselskap	27
2.10.5	Nøkkeltall for turisme i regionen.....	27
2.10.6	Nasjonalparken som turistattraksjon	27
2.11	Kunnskap om næringsvirksomhet i nasjonalparken.....	28
2.12	Sammenstilling og situasjonsanalyse av kunnskap	28
3	Mål og strategiske grep	30
3.1	Strategiske grep.....	31
3.1.1	Nasjonalparkkommuner.....	31
3.1.2	Kanalisering av ferdsel og satsing på innfallsporter	32
3.1.3	Sørsamisk tamreindrift.....	33
3.1.4	Informasjon	34
3.1.5	Bidra til lokal verdiskaping	35
4	Tiltaksplan	36

1 Innledning

30. november 2015 fattet Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

«Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar oppstart av planarbeidet med besøksforvaltnings-plan for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.

Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar at nasjonalparkforvalter utarbeider en prosjektplan for planarbeidet jfr. veileder for besøksforvaltning i norske verneområder (M-415 | 2015)

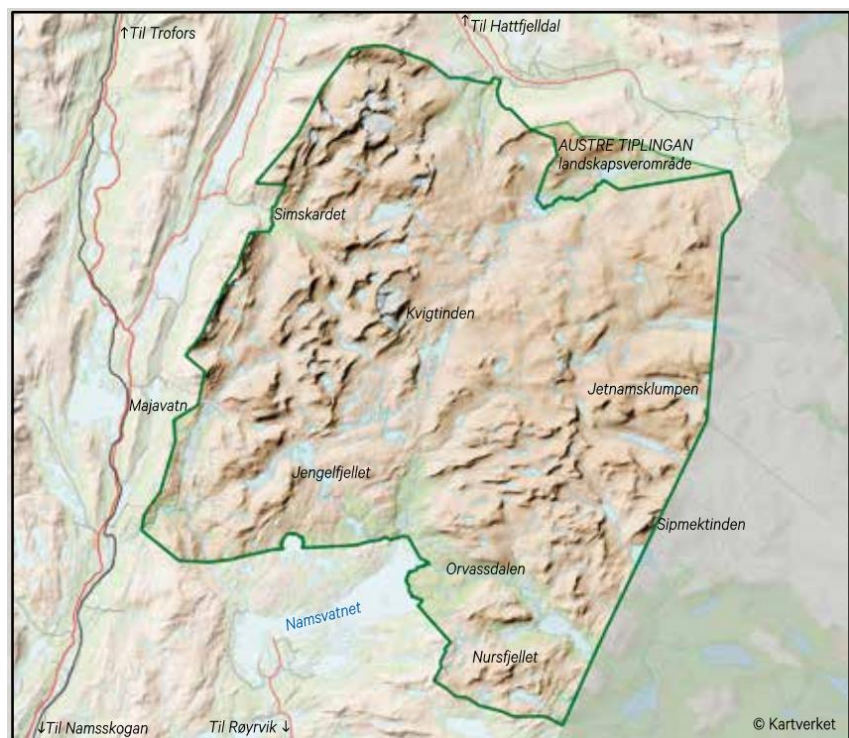
Besøksforvaltningsplan skal bygge på forvaltningsplanen for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark»

Prosjektplan for utarbeidelse av besøksstrategi ble godkjent i styremøte 30.11.2016, etter gjennomgang i rådgivende utvalg samme dag.

Besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for verneområdet. Besøksstrategien er et vedlegg til forvaltningsplanen og vil bli rullert når forvaltningsplanen rulleres. Tiltaksplanen rulleres årlig, men tiltak skal være innenfor de rammene besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.

Definisjonen på besøksforvaltning er å legge til rette for og styre bruken i en nasjonalpark slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

For at strategidokumentet ikke skal bli for omfattende er det på en rekke tema henvisninger til kunnskapsgrunnlaget ved bruk av fotnoter. Her er det da mulig å få detaljert kunnskap om det enkelte tema. Fotnotene er lenker mot digital versjon av det enkelte dokument, noe som forutsetter at strategidokumentet leses på digitalt medium med nettilgang.

Børgefjell/Byrkije nasjonalpark ble opprettet i 1963 med senere utvidelse i 1971 og 2003. Har i dag et areal på 1.447 km²

1.1 Formål

Formålet med prosjektet er å øke kvaliteten på besøksforvaltningen i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde. Besøksforvaltningen skal ivareta verneverdiene, gi bedre opplevelser for de besøkende og øke muligheten for lokal verdiskaping rundt verneområdene.

Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn, overvåking etc.) som er nødvendig for å oppnå dette.

Verneområdeforvaltningens primære oppgave er å forvalte de vernede områdene for å ivareta verneverdiene på lang sikt. Samtidig skal besøksforvaltningen legge til rette for og styre bruken av et verneområde, slik at opplevelsene for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas. Dersom det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

1.2 Rammeverket

1.2.1 Verneformål

Verneformålet sier noe om hvorfor områdene er vernet.

Formålet med Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er å:

«Bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder for å sikre biologisk mangfold og et naturlig forekommende plante- og dyrelivet med bl.a. truede og sårbare arter, samt å ta vare på geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift»

Formålet med Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde er å:

«Ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap med det biologiske mangfold, de kulturminner og kulturlandskap som finnes der. I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Børgefjell/Byrkije nasjonalpark bidra til å sikre et av landets største villmarkspregede naturområder. Ivaretagelse av naturgrunnlaget i landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift»

I verneområdene er vi naturens gjester hvor ferdsel skal skje på naturens vilkår. Verneforskriften slår fast at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, hva dette er framkommer av forvaltningsplanen. Ut over dette slår verneforskrifta fast at motorisert ferdsel er forbudt med visse unntak.

1.2.2 Forvaltningsplan¹

Forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark fra 2009 konkretiserer og forklarer hvordan verneforskrifta skal praktiseres med saksbehandlingsprosedyrer for ulike type tiltak. Forvaltningsplanene veier vern mot bruk innenfor rammene av verneforskriften.

I gjeldene forvaltningsplan er det nedfelt følgende målsetting når det gjelder reiseliv:

«Innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal ikke forvaltningen av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark være til hinder for utviklingen av bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv»

I forvaltningsplanen er det angitt definisjoner og retningslinjer for hva som ligger innenfor rammen av verneforskriften.

Planen har bestemmelse om at organisert ferdsel/guidede turer i perioden f.o.m. 1. mars t.o.m. 31. juli trenger særskilt tillatelse. Dette gjelder ikke tradisjonell turvirksomhet i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Følgende tiltak er søknadspliktige hele året uavhengig av hvem som er tiltakshaver:

- Organiserte teltleirer
- Utsetting av poster for turorientering, fjellposter, topptrim o.l.
- Organisert bruk av hest/andre hovdyr.
- Organisert bruk av hundespenn

---

¹ [Forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark](#)

I forvaltningsplanen tas det stilling til tilrettelegging for friluftsliv. Her slås det fast at eksisterende stier kan vedlikeholdes uten særskilt tillatelse og at vedlikehold av eksisterende bruer og klopper er tillatt. Nasjonalparkstyret kan også gjøre endringer i stier dersom det er behov for det pga. slitasje eller for ivaretagelse av verneverdier. Det er ingen merkede stier i verneområdene. Det tillates ikke oppsetting av byggverk/skydd, for eksempel gapahuker eller sikringsbuer.

Forvaltningsplanen har følgende retningslinjer for reiselivet:

- All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.
- All ferdsel skal ta hensyn til reindriften.
- Nyetableringer av reiselivsanlegg tillates ikke innenfor nasjonalparken.
- Aktiviteten skal bære preg av tradisjonelt og enkelt friluftsliv, som krever ingen eller svært liten grad av teknisk tilrettelegging.
- Reiselivsaktivitet skal ikke medføre økning i motorferdselen i nasjonalparken.
- All forurensning og forsøpling er forbudt. Avfall skal tas med ut av nasjonalparken.
- Reiselivsaktører som ønsker å drive organisert ferdsel skal søke forvaltningsmyndighetene om særskilt tillatelse dersom ferdsel kan skade naturmiljøet (jfr. verneforskriftens § 3.5.2).

2 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskap om verneverdier, reiseliv og brukere er nødvendig for å få en god besøksstrategi. Børgefjell nasjonalpark er Norges nest eldste nasjonalpark og det er over mange år samlet inn kunnskap. Det har likevel vært nødvendig å innhente ny kunnskap på flere tema.

2.1 Kunnskap om verneverdier

Kunnskapen om verneverdiene i nasjonalparken er forholdsvis god. I forbindelse med utvidelsen i 2003 ble det utarbeidet verneforslag med konsekvensutredninger på en rekke tema². Ved utarbeidelse av forvaltningsplanen ble det gjennomført supplerende kunnskapsinnhenting³.

Børgefjell er et område hvor det foregår mye forskning og overvåking som gir kunnskap til forvaltningen. TOV-prosjektet⁴ har pågått i mange år og gir god data om utviklingen i området, det samme gjelder fjellrevprosjektet⁵.

Snøugle er en av de sjelden artene som kan påtreffes i Børgefjell

Det meste av kunnskapen som er fremskaffet gjennom ulike prosjekter er tilgjengelige i offentlige baser som Naturbase og Artsdatabankens artskart og brukes i forvaltningen av området.

---

² [Verneforslag for Børgefjellområdet](#)

³ [Forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark](#)

⁴ [TOV - program for terrestrisk naturovervåking](#)

⁵ [Overvåkingsprogrammet for fjellrev](#)

I 2010 ble det utarbeidet verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell nasjonalpark med spesielt fokus på utvalgte lokaliteter og utfordringer knyttet til ferdsel. Kartleggingen ble gjennomført av NINA og resultatene er presentert i NINA-rapport 543⁶. Verdi- og sårbarhetsvurderingen er fulgt opp med skjøtselstiltak, i hovedsak klopplegging eller omlegging av stier for å hindre videre slitasje og unngå sårbare områder. Det er utarbeidet egen rapport over gjennomførte skjøtselstiltak⁷ som viser oppfølgingen av verdi- og sårbarhetsvurderingen.

I 2017 og 2018 ble det gjennomført prosjekt med kartlegging og rydding av søppel i verneområdene. Som en del av prosjektet ble leirplasser kartlagt og dokumentert, innsamlet søppel ble også dokumentert med lokasjon, type og mengde. Dette kunnskapsgrunnlaget ble registret digitalt og kan benyttes som referanse for senere års kartlegginger for å følge utviklingen i området. Blant annet for å se om besøksstrategien kan ha påvirkning på bruken av området.

2.2 Kunnskap om sørsamisk tamreindrift

Bruksanalyse reindrift⁸ ble gjennomført i 2018. Hensikten var å få best mulig kunnskap om reindriftens sårbarhet ift. ferdsel i tid og rom.

Reindriften har ulike arealbehov til ulike årstider og arealbruken varierer fra år til år. Målet var å få avdekket kunnskap om denne arealbruken som kan benyttes sammen med annen kunnskap for å utarbeide besøksstrategi som gir føringer for hvilke områder som kan tilrettelegges for økt bruk og hvilke områder som må skjermes.

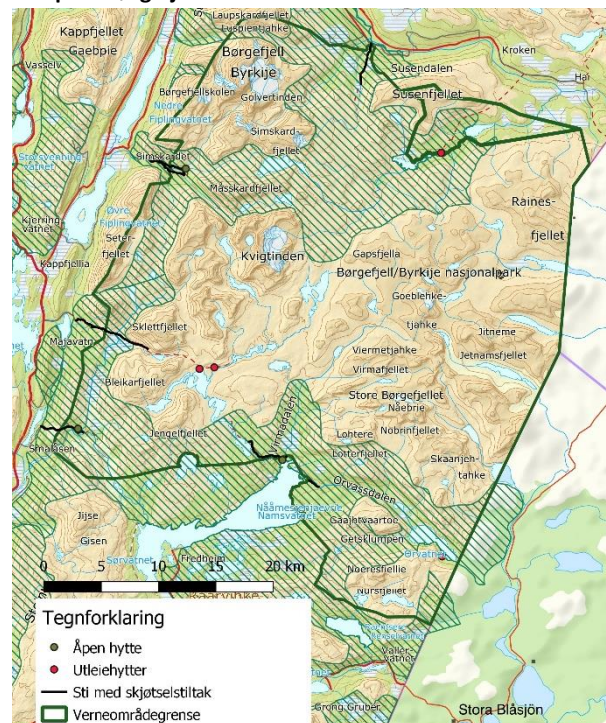
Rapporten gir kunnskap om bruken av områdene, hvilke utfordringer som er gjeldene og anbefalinger til tiltak sett fra reindriftens perspektiv.

Kalvingsperioden er den mest sårbare tiden for reinen hvor simla og kalven er svært sårbar i perioden før, under og etter kalving i pregnancies- og starten av dieperioden. Kartet til høyre viser de mest brukte områdene til kalving i Børgefjell som grønne skraverte områder. I kalvingsperioden er det lite ferdsel på barmark pga. at det fortsatt ligger snø i terrenget, det er islagte vann og elver er ofte flomstore og vanskelige å krysse. Den største utfordringen ift. ferdsel i kalvingsperioden er ferdsel på ski, snøscooter eller hundeslede. I enkelte områder kan det være godt skiføre i juni og derfor kan det være attraktivt å dra på fjelltur i dette tidsrommet.

For ytterligere informasjon om reindriftens bruk av området henvises det til bruksanalyse reindrift.

Sørsamisk tamreindrift har gjennom flere århundrer påvirket landskapet i Børgefjell

⁶ [NINA-rapport 543 verdi- og sårbarhetsvurdering i Børgefjell nasjonalpark](#)

⁷ [Rapport over gjennomførte skjøtselstiltak](#)

⁸ [Rapport 1-2019 Bruksanalyse reindrift i Børgefjell/Byrkjå nasjonalpark](#)

2.3 Kunnskap om kulturminner

Det meste av registrerte kulturminner i verneområdene er tilknyttet samisk bruk og bosetning med spor etter virksomheten med reindrift. Det er en kjensgjerning at mange av sporene etter tidligere tiders levesett har smuldret bort etter som århundrene har gått. I Børgefjell er det registrert en rekke kulturminner fra rein-nomadismens periode, det vil si fra ukjent tid til noe ut på 1900-tallet. På grunn av at nyrydningen av bygdene rundt Børgefjell ikke kom skikkelig i gang før i det 19. århundre er kulturminnene som finnes fra bondekulturen av nyere dato.

En del av de materielle og immaterielle kulturminnene som finnes i området er dokumentert i rapporter og offentlige baser⁹, men det er fortsatt mange kulturminner som ikke er dokumentert og registrerte. I forbindelse med utvidelsen i 2003 ble det utarbeidet egen rapport som omhandler samiske kulturminner¹⁰.

Kommunale kulturminneplaner dokumenterer også en del av kulturminnene som finnes i området.

2.4 Kunnskap om friluftsliv

Børgefjell nasjonalpark er kjent som «villmarksparken». At området oppleves som «villmark» eller «urørt» betyr ikke at området ikke er brukt, men står i motsetning til et kultivert landskap som domineres av menneskeskapte installasjoner og natur som er framkommet som følge av menneskers bruk av naturen. Mangelen på tekniske installasjoner som hytter, veier, merkede stier, kraftlinjer ol. gjør at området fremstår som urørt villmark. Noe som er forsterket gjennom presentasjoner i bøker, tidsskrift, filmer og tv-serier med bla. Guttorm Hansen, Lars Monsen, Arne Nævra, Jens Kvernmo mfl.

En fjerdedel av Børgefjell nasjonalpark ligger høyere enn 1.000 moh og er med sine elver og raskt skiftende vær et tøft område å ferdes i for en uerfarne fjellvandrere.

De siste årene har sosiale medier kommet inn som en forsterkende faktor i markedsføringen av Børgefjell som villmarksparken.

Digitale tur-apper som ut.no hvor brukerne selv legger ut informasjon om områder og ruter påvirker også bruken, her deles informasjon som brukes i planleggingen av turer i området som nødvendigvis ikke er kvalitetssikret mot verneforskriften, sårbare områder ol. Tilsvarende finnes diskusjonsforum på nettet som fjellforum.no hvor brukerne deler erfaringer og kommer med tips til turer. For forvaltningen kan slike kilder også benyttes for å få kunnskap om bruken av området, hvilke deler av nasjonalparken som besøkes og hvilke aktiviteter de besøkende utfører.

Kunnskapsgrunnlaget om friluftsliv er innhentet gjennom brukerundersøkelsen i 2017, årlige ferdselstillinger, sekundærdata (salg av jakt, fiskekort og hytteutleie) og tilbakemeldinger fra oppsynspersonell i området.

Verneområdene har flere innfallsporter/startsteder. I forvaltningsplanen er det vedtatt 6 innfallsporter som kan tilrettelegges for besøkende. Utvalget av innfallsporter ble i forvaltningsplanarbeidet foretatt av

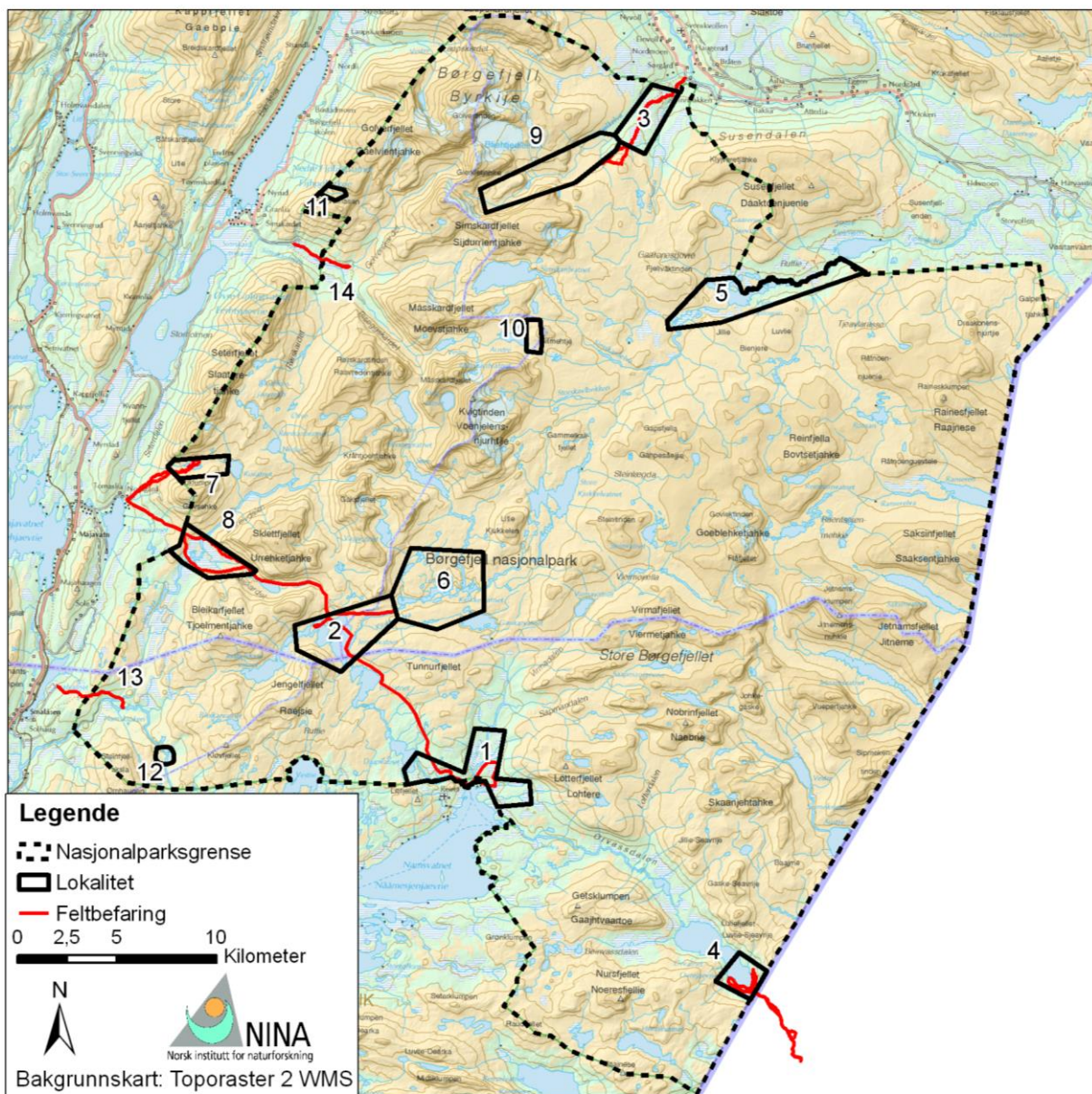
⁹ [Askeladden - Riksantikvarens offisielle database over freda kulturminner og kulturmiljøer i Norge](#)

¹⁰ [Rapport nr. 1 – 1998 samiske kulturminner innen planområde for nasjonalpark](#)

kommunene selv basert på bruk. I tillegg er det flere mindre startsteder som blir benyttet. Dette gjelder spesielt på svensk side på Stekenjokk hvor det går vei som brukes som utgangspunkt for turer inn i Børgefjell.

2.5 Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel

Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel er beskrevet i verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell nasjonalpark fra 2009. I rapporten er det spesielt fokus på utvalgte lokaliteter og utfordringer knyttet til ferdsel på disse. Det var et mål for prosjektet å forsøke å generalisere kunnskap om naturverdier og sårbarhet utover de utvalgte lokalitetene. Basert på feltbefaringene var det mulig å konkludere på mer generelt grunnlag, spesielt om forhold knyttet til sårbarhet og ikke minst om bruken av ulike tiltak. I en slik generalisering er bruken av eksisterende kartdata minst like viktig, spesielt for å beskrive sannsynlighet for spesielt verdifulle lokaliteter.

Oversikt over lokaliteter og hvor det ble gjennomført feltbefaringer ved utarbeidelse av verdi- og sårbarhetsvurderingen i 2009.

2.5.1 Potensielt verdifulle områder i Børgefjell – vegetasjon

Fokus for kartleggingen av naturverdier er forekomst av spesielt viktige naturtyper (DN-håndbok 13) og rødlistearter. Forekomst av rødlistearter kan ikke generaliseres, men mange av dem er knyttet til kalkrike områder. De viktige naturtypene i Børgefjell, er beskrevet i kapittel 3.1. i verdi- og sårbarhetsvurderingen. Også disse naturtypene er knyttet til kalkrik berggrunn. I tillegg er det kjent at rike utforminger av naturtyper som myr og høgstaudekog er spesielt interessante for biologisk mangfold, og det samme gjelder kalkrike områder over skoggrensa. I tillegg er det kjent at sørskråninger med påvirkning av rikt sigevann kan inneholde spesielt artsrike og verdifulle naturtyper. Med berggrunn i kombinasjon med vannforsyning og solforhold (se kapittel 2.3 i verdi- og sårbarhetsvurdering), har en i verdi- og sårbarhetsvurderingen brukt eksisterende kartdata for å skille ut følgende arealer:

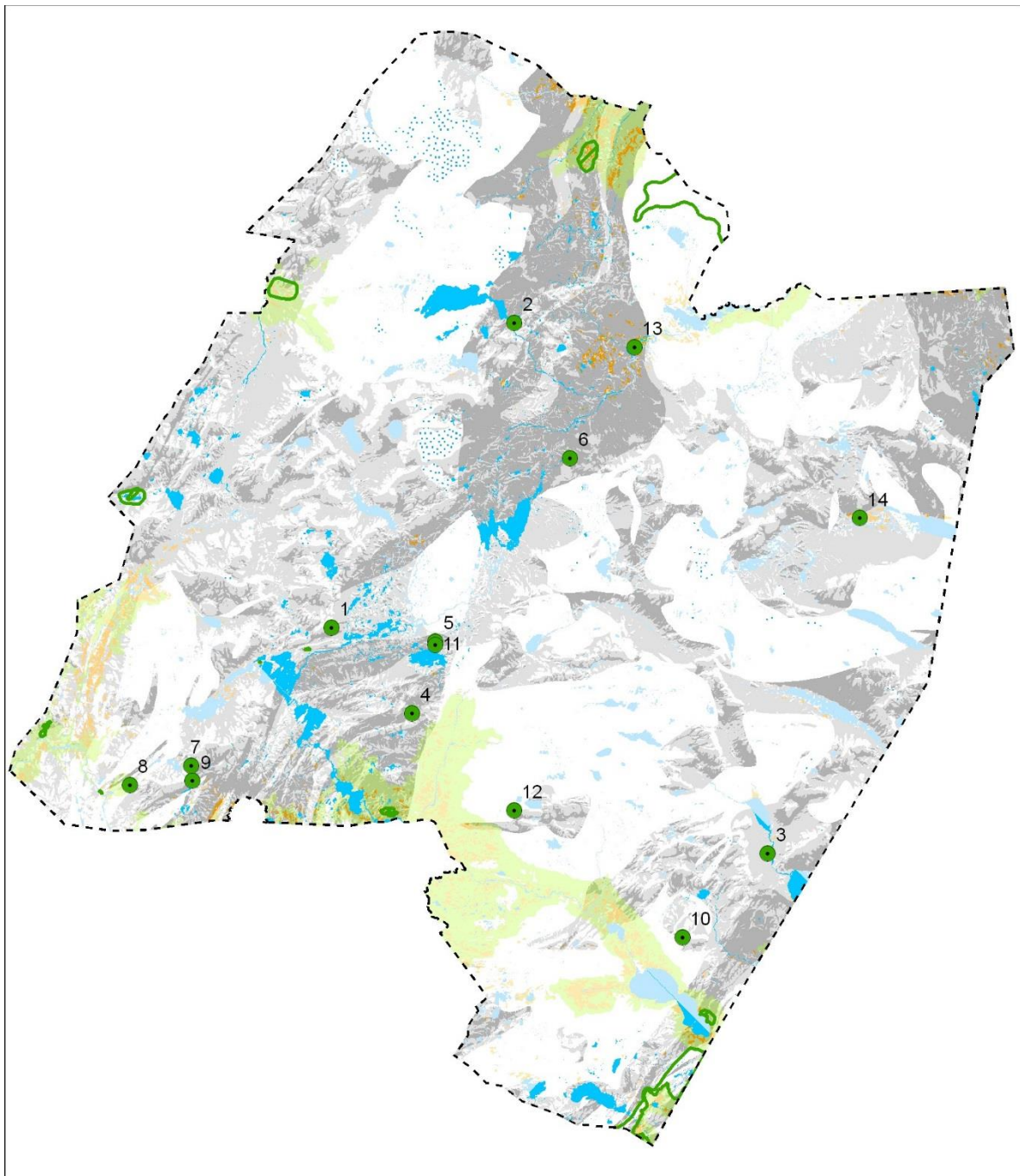
- områder med vanlige vilkår for artsrikdom
- områder med gode vilkår for artsrikdom
- områder med spesielt gode vilkår for artsrikdom

Områdene er delt i tre hovednaturtyper:

- åpne områder (jfr. naturtypen "kalkrike områder i fjellet" i DN-håndbok 13)
- områder med myr (jfr. "rikmyr" i DN-håndbok 13)
- områder med skog (jfr potensielt "bjørkeskog med høgstauder")

Det finnes beskrivelser fra botanikere som har besøkt lokaliteter, som peker ut konkrete lokaliteter som verdifulle. Disse er markert på kart på neste side. Kartet viser god samsvar mellom disse lokalitetene og arealer skilt ut som potensielt verdifulle. Det er også godt samsvar mellom utfigurerte naturtypelokaliteter og forventet naturverdi.

Oversiktskart på neste side viser områder med gode og spesielt gode vilkår for artsrikdom i naturtypene myr, skog og fjell innenfor Børgefjell nasjonalpark. Områdene er modellert ut ved hjelp av berggrunn, solinnstråling og markfuktighet. Verdifulle lokaliteter i Børgefjell nasjonalpark, slik de er beskrevet av Sivertsen (1971) er markert med nummererte prikker og naturtypelokaliteter er merket med grønt

Legende

▬▬▬ Nasjonalparksgrense

▬ Nye naturtyper

● Lokalteter med rik vegetasjon (Sivertsen 1971)

▭ Naturtyper i Naturbase

■ Elv

■ Elv, rikt nedbørfelt

■ Innsjø

■ Innsjø, rikt nedbørfelt

■ Myr, med vanlige vilkår for artsrikdom

■ Myr, med gode vilkår for artsrikdom

■ Myr, med spesielt gode vilkår for artsrikdom

■ Skog, med vanlige vilkår for artsrikdom

■ Skog, med gode vilkår for artsrikdom

■ Skog, med spesielt gode vilkår for artsrikdom

■ Snø, isbre

■ Åpent område, med vanlige vilkår for artsrikdom

■ Åpent område, med gode vilkår for artsrikdom

■ Åpent område, med spesielt gode vilkår for artsrikdom

0 5 000 10 000 20 000
Meter

Datagrunnlag:

N50-Kartdata (Statens kartverk), Digital terrengmodell i 25 meters rutenett (Statens kartverk), Berggrunn N250 (NGU), Løsmasse fylkeskart (NGU)

2.5.2 Sårbare områder i Børgefjell – vegetasjon

Sårbarhet er knyttet til noen generelle egenskaper som er lett å finne igjen ute i terrenget. Spesielt slitesvake er vegetasjonstyper som er fuktige, spesielt om de ligger i kuperte eller hellende terreng. Vegetasjon på fint substrat (sand, silt) er også sårbare, ettersom de er svært utsatt for erosjon dersom vegetasjonsdekket ødelegges. Det samme gjelder vegetasjon på eksponerte rabber, som har svært dårlig evne til gjenvekst.

Helt generelt kan en oppsummere noen typiske sårbare områder:

- fuktige områder har dårlig slitestyrke
- tørre, eksponerte områder har dårlig gjenvekst
- kuperte og hellende områder kan ha dårlig slitestyrke og er erosjonsutsatte dersom slitasje oppstår
- områder i høgfjellet har dårlig gjenvekst pga. kort veksts sesong og marginale forhold for plantevekst

Sårbarhet er knyttet til fysiske egenskaper i lokalitetene, som vanntilgang, jord og terrengform. Dette er egenskaper som varierer over korte avstander, og dermed må sårbarhet i forhold til ferdsel beskrives på relativt liten skala. Innen alle lokalitetene som ble befart under utarbeidelse av verdi- og sårbarhetsvurderingen er det stor variasjon i sårbarhet, både slitestyrke og evne til gjenvekst. Det er ofte bare deler av en lokalitet som er sårbar, og derfor er utøvelsen av ferdsel (adferd, omfang, detaljer om arealbruk osv.) avgjørende for hvilke effekter som oppstår av ferdselen. Generelt er det lite slitasje på stor- til middels skala i Børgefjell. Dvs. den slitasjen som finnes er knyttet til punkter eller korte strekninger svært lokalt. Også innen de prioriterte lokalitetene er størstedelen av arealet helt uten slitasje, men på enkelte punkter kan det være store skader. En sti kan i hovedsak gå gjennom robust terreng, men så er det noen korte strekninger som går i sårbart terreng med slitasje og erosjonsproblemer. Dette gjør at det ikke er mulig å utlede sårbarhet fra kartdata og GIS på samme måte som verdifulle områder, ettersom kartdata ikke finnes på det skalanivået som er relevant for å påvise sårbarhet. På flybilder kan en lokalitet se uberørt ut, mens det kan være tydelig slitasje på liten skala ute i terrenget. Slike små, slitte punkter kan også være svært stygge og dermed overskygge inntrykket av et ellers uberørt område.

2.5.3 Sårbarhet er koblet til påvirkning (bruk)

Sårbarhet er i seg selv ikke et problem, dersom områdene ikke utsettes for påvirkning eller bruk. Det er bruken, eller påvirkninga, som kan føre til effekt/effekter. I sårbare områder oppstår lettere en effekt av bruk, og denne effekten kan fort overstige det som oppleves som akseptabel effekt. Derfor er det nødvendig å vurdere sårbarhet i forhold til dagens og framtidig bruk. Forventet endring i bruk, områder med økt press, kanalisering og tilrettelegging kan påvirke bruksmønster og dermed kan sårbare områder bli utsatt for økt press. Bruken av et område kan kartfestes (godt eller mindre godt avhengig av tilgangen på data), og noen relevante datasett ligger inne i eksisterende kartdatabaser.

Ferdsel til fots, tradisjonelt friluftsliv

Det er innfallsporter til Børgefjell fra alle kommunene som parken berører, disse er i ulik grad tilrettelagt og brukt som startpunkt for fotturer. Det er ingen merkete stier eller turistforeningshytter i Børgefjell. Dette øker terskelen for å dra på tur, og dermed er det relativt færre som ferdes her enn i andre fjellområder med slike turistfasiliteter, i tråd med det en ønsker i Børgefjell nasjonalpark. Her går folk ofte etter egne veivalg og mange ferdes alene. Hovedtrekket fra brukerundersøkelsen i 2017 viser at en forholdsvis stor andel av de besøkende ønsker lite tilrettelegging og verdsetter å ferdes i området uten å treffe andre personer, dette sett i forhold til andre nasjonalparker der andelen som ønsker mere tilrettelegging er forholdsvis større. De ønsker å utøve det enkle tradisjonelle friluftslivet og er lite interessert i moderne ferdselsformer.

Ved hjelp av ferdselstellingene som er gjennomført de siste årene begynner en å få relativt god kunnskap om hvilke ruter som benyttes i sommersesongen. Her vises det til kap. 2.6 med beskrivelse av de enkelte innfallsportene og rutene.

2.5.4 Sårbare områder i Børgefjell – dyreliv

Børgefjell nasjonalpark er et viktig område for mange truede og sårbare arter og er av spesiell interesse fordi området ligger på nordgrensen for enkelte sørlige arters utbredelsesområde, og ved sørgrensen for nordlige arter. Bl.a. forekommer dverggås, sædgås og snøugle i området. Rovfuglfaunaen domineres av fjellvåk, men området har også en rekke andre mer sjeldne rovfuglarter. Området blir også benyttet av mange arter under trekk til hvile- og spisepauser. I tillegg er området viktig for mange andefugler, spesielt i områdene ved Austre Tiplingan landskapsvernområde er det registrert mange ulike ande- og vadefugler. En del av artene som er registrert i området er underlagt retningslinjene for sensitive artsdata hvor stedfestet informasjon om artenes hekkeområde, yngleområde eller voksested er skjermet for allment innsyn og vil derfor ikke bli presentert i kartpresentasjoner i dette dokumentet.

Helt generelt kan en oppsummere noen typiske sårbare områder:

- hekke-, oppvekst- og næringsområder for andefugler, lomer og vadere
- hilokalitetene til fjellreven

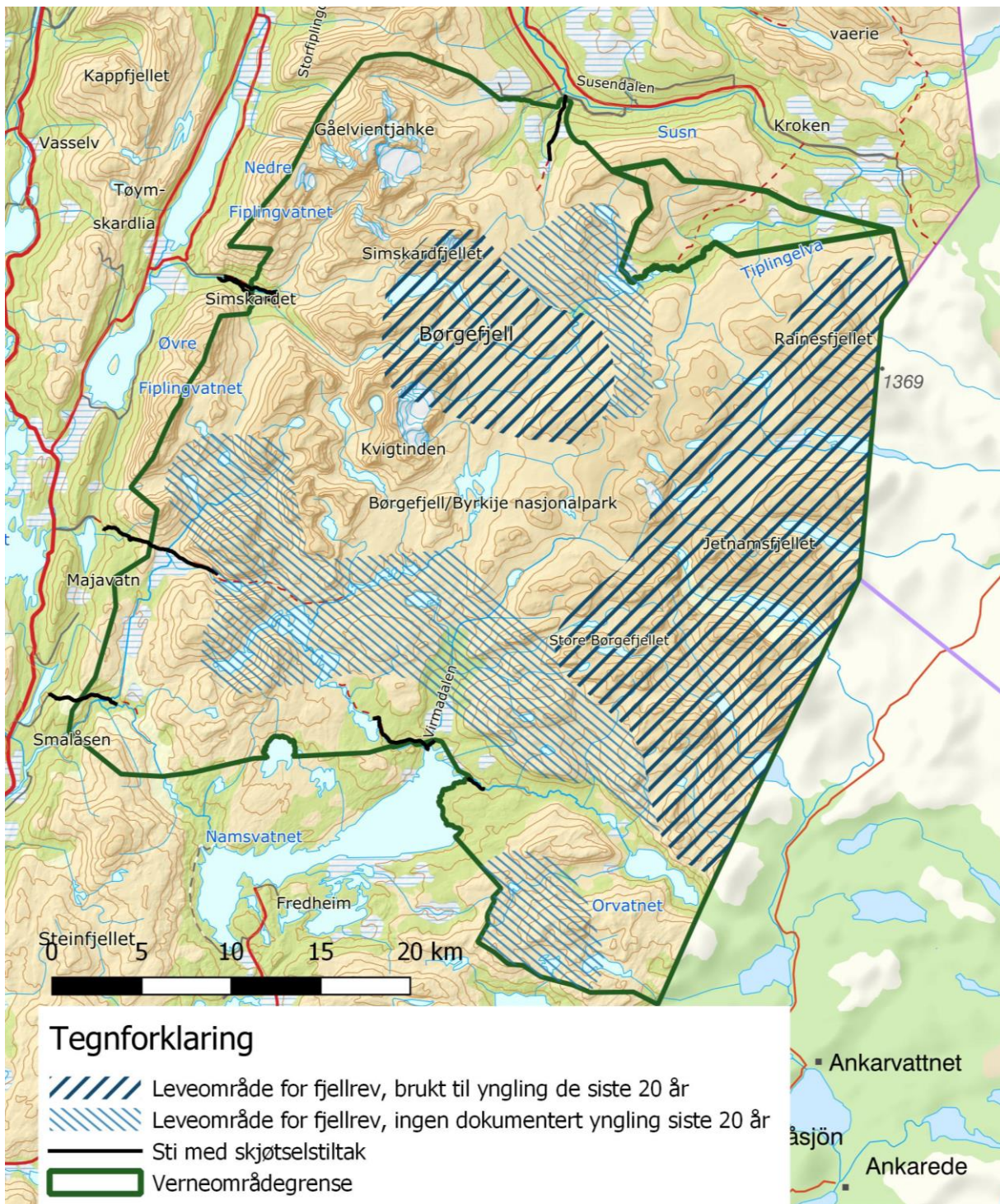
Basert på kjent forekomst av ynglelokaliteter for fjellrev er det laget en kartframstilling av sårbare områder for fjellrev. Områder med kjent yngling siste 20 år må sies å være mer sårbare enn områder uten yngling siste 20 år. I områder med fjellrev må en vise særlige hensyn, både ift. ferdsel og særlig i forhold til inngrep som kan påvirke fjellrev. En viktig del av besøksstrategien for Børgefjell må være at en har fokus på hele leveområdet til fjellrev mht. effekter av ferdsel eller annen menneskelig aktivitet. Dette gjelder særlig med tanke på etablering eller restaurering av tekniske inngrep.

Det er nasjonalparkens østlige områder og området mellom Kvigtind og Simskardfjellet som har dokumentert fjellrevyngling de siste 20 år. I disse områdene er det ikke foretatt skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak. Tilsvarende er for leveområder hvor det ikke har vært dokumentert yngling siste 20 år med unntak av Jengelstien fra Orekvatnet til Jengelen. På dette stistrekket er det ikke gjennomført skjøtselstiltak, men fra Tomasvatnet til Orekvatnet er deler av stien klopplaggt pga. slitasjeskader. I forhold til fjellreven er det i disse områdene ikke ønskelig med økt ferdsel eller nye ferdselsformer. En ser at bla. sykling og kiting er aktiviteter som i økende grad utøves på svensk side og som også vil bli utøvd i nasjonalparkens østlige områder hvis det åpnes for dette i verneforskriften eller at mulighetene markedsføres mer aktivt.

Austre Tiplingan landskapsvernområde og områdene rundt Litle Kjukkeltvatnet er verdifulle områder for mange ande- og vadefugler. I verdi- og sårbarhetsvurderingen beskrives at det tidligere har vært problemer med forstyrrelse av hekkende andefugler og da særlig problemer med bifangst i garn i Austre og Vestre Tiplingen. Det ble med bakgrunn i dokumentert problem (gjentatte funn av garn med døde fugler) fastsatt et forbud mot garnfiske fra 1.-31. august for over 20 år siden. Forbudet mot garnfiske reguleres ikke av vernebestemmelsene men er fastsatt av grunneier Statskog. Ved lokalitetene er eventuelle konflikter rundt ferdsel knyttet til ferdsel langs land i forbindelse med stangfiske.

Ferdselen får imidlertid ikke særlig omfang før midten av juli etter at hovedtyngden av hekkingen er gjennomført. Det er således rimelig å anta at dagens nivå på ferdsel er akseptabel. Dagens ferdselsmønster styres i stor grad av hvor lenge det ligger snø i områdene og når det er mulig å krysse elver, normalt sett er det medio juli som er start for barmarksesongen. I forhold til hekketiden for fugler bør det ikke gjøres tiltak som medfører økt ferdsel før medio juli.

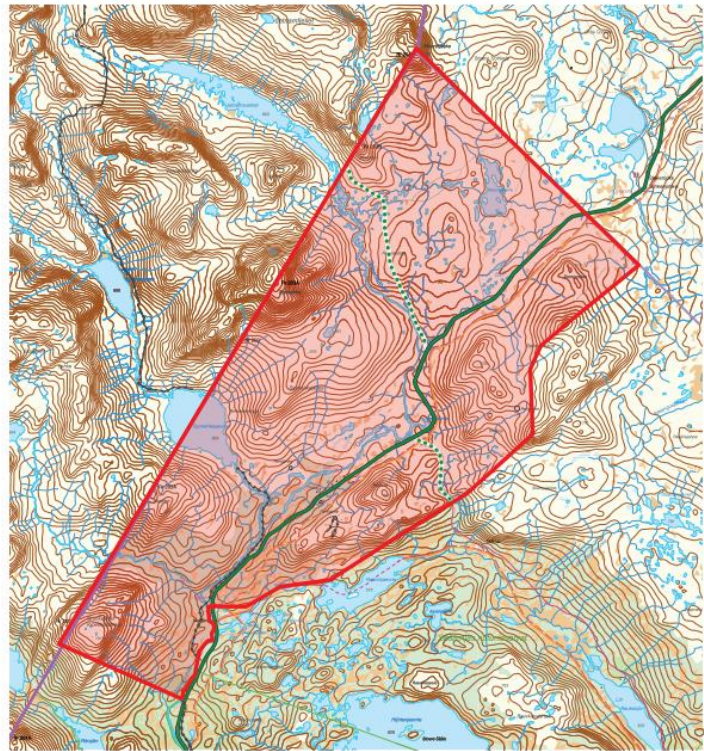
Kartet viser forekomst av fjellrev i Børgefjell. Området er skravert basert på kjent hilokaliteter for fjellrev og kjente ynglinger ved de ulike lokalitetene. Skravering skiller ut områder med kjente ynglinger siste 20 år som mer sårbar enn områder uten yngling siste 20 år.

I forhold til at nasjonalparkens østlige områder er mest sårbar med hensyn til fjellreven er det viktig å ha med seg at den svenske forvaltningen i stor grad påvirker bruken av disse områdene.

Her er det ulike forhold som i dag styrer bruken:

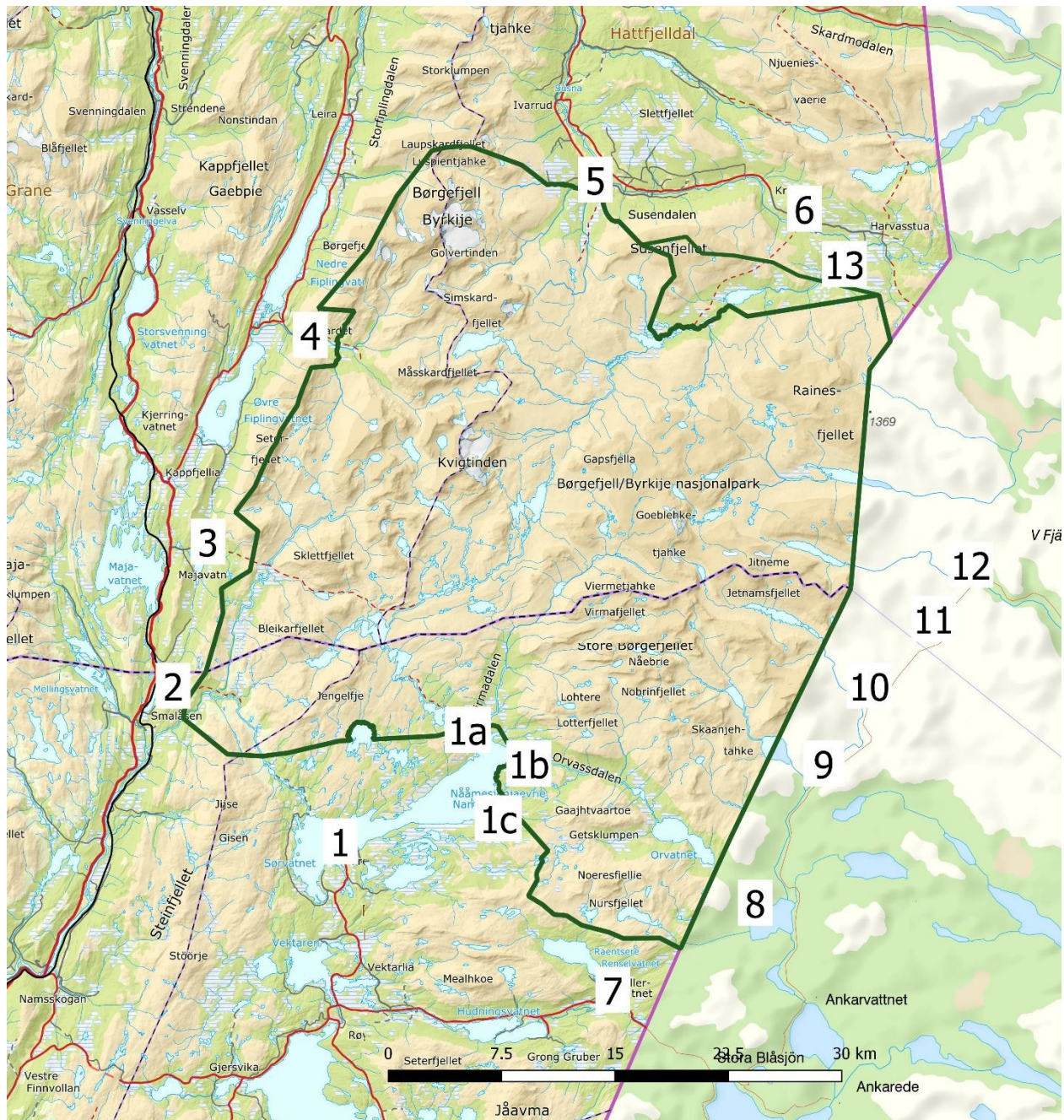
- Stekenjokkveien blir ikke vinterbrøytet, noe som medfører at de østlige områdene ikke er like tilgjengelig. Veien åpnes for trafikk første uka i juni og det blir merkbart økt trafikk inn i området. I forbindelse med planer om å åpne for gruvevirksomhet på Stekenjokk kan det bli aktuelt med helårsåpen vei.
- Det er innført ferdselsforbud i områdene som ligger i Jämtland län i perioden 10 juni – 10 juli. Dette har begrenset trafikken inn i området. Det er tillatt å ferdes langs merket sti inn til Jetnamsvatnet. Det er ikke innført tilsvarende ferdselsforbud i Vesterbotn län.
- Det er stort fokus på reiseliv på Stekenjokk og det er flere aktører som tilbyr ulike aktiviteter. Villmarksvegen over Stekenjokk er en av Sveriges høyst beliggende veier og er derfor et populært reisemål for veifarende. De siste årene har det vært stort fokus på miljøkriminalitet i området pga. flere tilfeller av reirplyndring.

- Område med tilträdesförbud 10 juni–10 juli
 Prohibited area 10 June–10 July
 Gebiet mit Betretungsverbot 10. Juni – 10. Juli
 Зона запретна для посещения с 10 июня до 10 июля
- ¹ Väg¹ och leder² du får använda i förbudsområdet
 Public road¹ and open trails² through the prohibited area
- ² Weg¹ und Wanderwege², die vom Betretungsverbot ausgenommen sind
 Автомобильная дорога¹ и Дорожки² освобождённые от запрета доступа

2.6 Innfallspor/ startsteder

Kart over Børgefjellområdet med innfallspor og startsteder

Punktene 1 – 6 på kartet er vedtatte innfallspor i forvaltningsplanen. Gjennomførte skjøtselstiltak på disse stiene er beskrevet i rapporten «Gjennomførte skjøtselstiltak på stier i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark»¹¹

1. Namsvatnet er hovedinnfallsporten fra sør. I perioden 15. juli til 1. oktober går det båtrute over Namsvatnet til punktene 1a, 1b og 1c. Årlig selges det 600 – 800 billetter på båtruta. Hovedmengden av ferdsel er i perioden båtruta går. Lite ferdsel på vinter og vår. Ca. 80 prosent går av på 1a for å vandre nordover i parken, enten langs Storelva eller i Virmadalen. På stien langs Storelva og stien langs Orvasselva er det gjennomført skjøtselstiltak ved klopplegging pga.

¹¹ [Gjennomførte skjøtselstiltak på stier i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark](#)

slitasjeskader i sårbare områder. Stiene går delvis gjennom områder med slitesvak myr og tørre, eksponerte områder med dårlig gjenvekst

2. Smalvatnet i Namsskogan kommune. Brukes i hovedsak på sommer og høst. Skogsbilvei inn til parkeringsplass blir ikke vinterbrøytet. Brukes for tilgang til Namskroken, Bleikarvatnet og Jengelskardvatnet. Ferdsestellinger viser 300 - 400 passeringer på sommersesongen. Fjellstyre har en utleiehytte og en åpen hytte i Namskroken. På stien er det gjennomført skjøtselstiltak ved klopplegging og steinlegging pga. skader på slitesvak myr og områder med erosjon.
3. Tomasvatnet i Grane kommune. Ferdsesteller viser i gjennomsnitt ca. 1.000 passeringer på sommersesongen, fjelltrimpost på Storelvhøgda genererer en del passeringer. Startpunkt for de som skal besøke Jengelhyttene. Brukes også en del om vinteren og vårsesongen. Grane kommune har gitt dispensasjon for leiekjøring med snøscooter opp til verneområdegrensen slik at de som skal på tur får transport opp på Storelvdalshøgda. Innfallsport for de sentrale deler av Børgefjell (Jengelen, Gaukaren, Kjukelvatna mfl.) Lett tilgjengelig fra Majavatn stasjon for de som tar tog.

På stien er det gjennomført skjøtselstiltak med klopplegging og omlegging pga. slitasjeskader. Stien går delvis i tørre, eksponerte områder har dårlig gjenvekst og i fuktige områder med dårlig slitestyrke. Spesielt området fra Storelva til Orekvatnet består av myr med dårlig slitestyrke og klopplegging/omlegging har her vært et viktig tiltak for å begrense og reparere skadene. Tidligere har der vært ferdsel både på nord- og sørsiden av Orekelva, dette pga. at de som benyttet hengebrua gikk på sørsiden mens de som benyttet vad over Storelva gikk på nordsiden.

På grunn av at området Storelvdalen – Orekskardet er et viktig våtmarksområde som blir benyttet som hekkeområde har det også vært et mål for skjøtselstiltakene å få kanalisert all trafikken til nordsiden av dalen. Dette gjennom klopplegging og at hengebrua som ble ødelagt i 2018 ikke bygges på samme plass men flyttes nordover til området hvor stien på nordsiden av dalen går i dag. Med dette vil en å redusere belastningen som ferdselen har på området i hekke- og yngletiden ved at all ferdsel kanaliseres til et område.

Området er sårbart for reindrifta på vår og om høst hvor ferdsel virker forstyrrende.

4. Simskardet i Grane kommune, den mest brukte innfallsporten med ca. 1.700 passeringer i sommersesongen. Mye dagsbesøk hvor de besøkende går inn til Simskardhytta og tilbake. Mye vinterbruk. I området er det ca. 400 hytter og en del av disse bruker Simskardet som turområde. Det kjøres skiløype inn til nasjonalparkgrensa. Veien inn Simskardet (3 km) blir ikke vinterbrøytet. Simskardet brukes som startpunkt for de som skal besøke Kvigtind. Mye brukt utgangspunkt for turer i sentrale deler av Børgefjell.

Langs stitraseen er det mye myrområder og fuktskog hvor det fort blir slitasjeskader pga. ferdsel. Etter at det ble etablert reingjerde i Simskardet ble første del av stien liggende innenfor reingjerde, noe som medførte vanskelig fremkommelighet pga. at området ble opptråkket. Skjøtselstiltaket ble klopplegging og omlegging av sti, på første del ble stien klopplagt og lagt utenfor reingjerdet. Videre ble det foretatt klopplegging innover stien til Simskardhytta. På søndre side av Simskardelva er det også sti som går i myrlent terreng, denne stitraseen er omlagt flere ganger tidligere pga. slitasjeskader. Som en del av tiltaket er deler av stitraseen nå klopplagt. Deler av stien planlegges omlagt hvis det blir etablert reingjerde på sørsiden av Simskardelva. Det er bruer over Golverskardelva, Bisseggelva, Rørskardelva og Simskardelva. I forbindelse med skjøtselstiltakene med klopplegging og bruer er «Simsкарdrunden» etablert som et tilbud til dagsbesøkende. Simskardhytta inngår da som en del av opplevelsen for de besøkende.

Området er sårbart for reindrifta på generell basis og særlig under samling og aktivitet ved gjerdet i Simskardet

5. Øyum i Hattfjelldal, innfallsport som gir tilgang til nordre deler av parken. Mellom 300 – 400 passeringer på sommerseongen. Lite vinterbruk, parkeringsplass blir ikke brøytet. Som skjøtselstiltak ble det valgt å prioritere stien øst for Litle Susna via Haustlægran og frem til elvekryssing. Et av målene for valget var å få kanalisert ferdselen bort fra rikmyrområdene vest for elva (Stormyra og Forsmyran) som har slitasjeskader pga. ferdsel. Tiltaket som er gjennomført er klopplugging og omlegging til fastmark. Tiltaket gjennomføres frem til elvekryssing av Litle Susna. Etter dette punktet spres trafikken seg mer ut i terrenget da elvekryssing for enkelte kan være en barriere. Etter elvekryssingen er det fortsatt tydelig sti oppover mot Legdevatnet, men slitasjen er forholdsvis mindre ift. første del av stien
6. Oksvollen, innfallsport til Austre Tiplingan. Ca. 1.100 passeringer på sommersesong. Gir tilgang til nordøstlige deler. Hovedbruken skjer på barmark, på vinterføre kjører besøkende inn til Sjønes (13) hvor det ofte er skuterspor inn i området. Statskog har utleiehytte ved vestre Tiplingen og det er flere private hytter i området som bruker stien. På deler av Tiplingstien er det tidligere gjort skjøtselstiltak i form av steinlegging i myrområder med dårlig bæreevne, disse tiltakene er gjennomført utenfor verneområdet. Det er over flere år meldt inn behov for skjøtselstiltak på stien pga. slitasjeskader både i fuktige områder med dårlig slitestyrke og i tørre, eksponerte områder med dårlig gjenvekst. Fjelltjenesten er engasjert til å lage en tiltaksplan som omfatter stien fra Oksvollen og inn til Vestre Tiplingen.

Punktene 7 til 13 er ikke vedtatte innfallspor men blir benyttet ut fra tilgjengelighet til områder i nasjonalparken. På disse stiene er det ikke gjennomført skjøtselstiltak.

7. Hudningsdalen i Røyrvik, utgangspunkt for turer i søndre deler av parken (Henrikvatnet, Rurukvatnet mfl.) Flere steder langs vei blir benyttet som startpunkt, vei opp til Renselvatnet og gård ved Vallervatnet er de mest brukte. Har tidligere kommet lokalt ønske fra grunneier om å opprette innfallspore ved Vallervatnet.
8. Leipikvatnet i Sverige. Tilrettelagt svensk innfallspore til flere svenske naturreservat, høy grad av tilrettelegging. Ingen tilrettelegging utført av norsk forvaltningsmyndighet. Brukes som startpunkt av de som skal besøke Orvassområdet hvor Røyrvik fjellstyre har 2 utleiehytter og flere utleiebåter. Sti fra parkeringsplass ved Leipikvatnet og inn til Orvatnet. Hovedferdsel juli, august og september. Noe ferdsel i april og mai på snøføre.
9. Stekenjokk/Sipmikken. Liten parkeringsplass på siden av hovedveg som benyttes av de som besøker Sipmikkområdet. Bru over elva gir lett tilgjengelighet. Populært område i april/mai frem til det blir ferdselsforbud i området. Også mye besøk i sommersesongen. Ferdselsforbudet gjelder perioden 10. juni til 10. juli.
10. Stekenjokk/Jetnammen. Parkeringsplass i en tidligere grustak som benyttes av de som besøker områdene ved Jetnamsklumpen. Hovedferdsel i sommersesong. Også en del ferdsel på vårvinter. Sti inn til Jetnamsvatnet skal være unntatt ferdselsforbudet. Jetnamsfjellet er det høyeste fjellet i gamle Nord-Trøndelag fylke og derfor et turmål.
11. Stekenjokk/gruveområdet. Parkeringsplass hvor det tidligere var gruvedrift. Benyttes av besøkende nordøstlige deler av Børgefjell, dvs. Ranseren, Sakenvatnet, Rotnan mfl. Forholdsvis lite brukt, hovedbruken er sommer/høst
12. Stekenjokk/Saxån. Parkeringsplass ifb. med svensk tursti inn til Ranserstugan. Benyttes av besøkende nordøstlige deler av Børgefjell, dvs. Ranseren, Rotnan mfl. Forholdsvis lite brukt, hovedbruken er sommer/høst. Statskog har en åpen bu i vestre ende av Ranseren
13. Sjønes i Hattfjelldal. Brukes mest om vinteren til besøk i nordøstlige deler. Hytteeiere i Austre Tiplingan har dispensasjon for transport med snøscooter fra Sjønes og det er derfor ofte løype innover til Austre Tiplingen. Kommunal rekreasjonsløype passerer også Sjønes og går over til Sverige, noe som letter tilgangen til den nordøstlige spissen av verneområdet. Statskog har

utleiehytte ved Vestre Tiplingen, det er mulig å leie transport inn til hytta om vinteren.

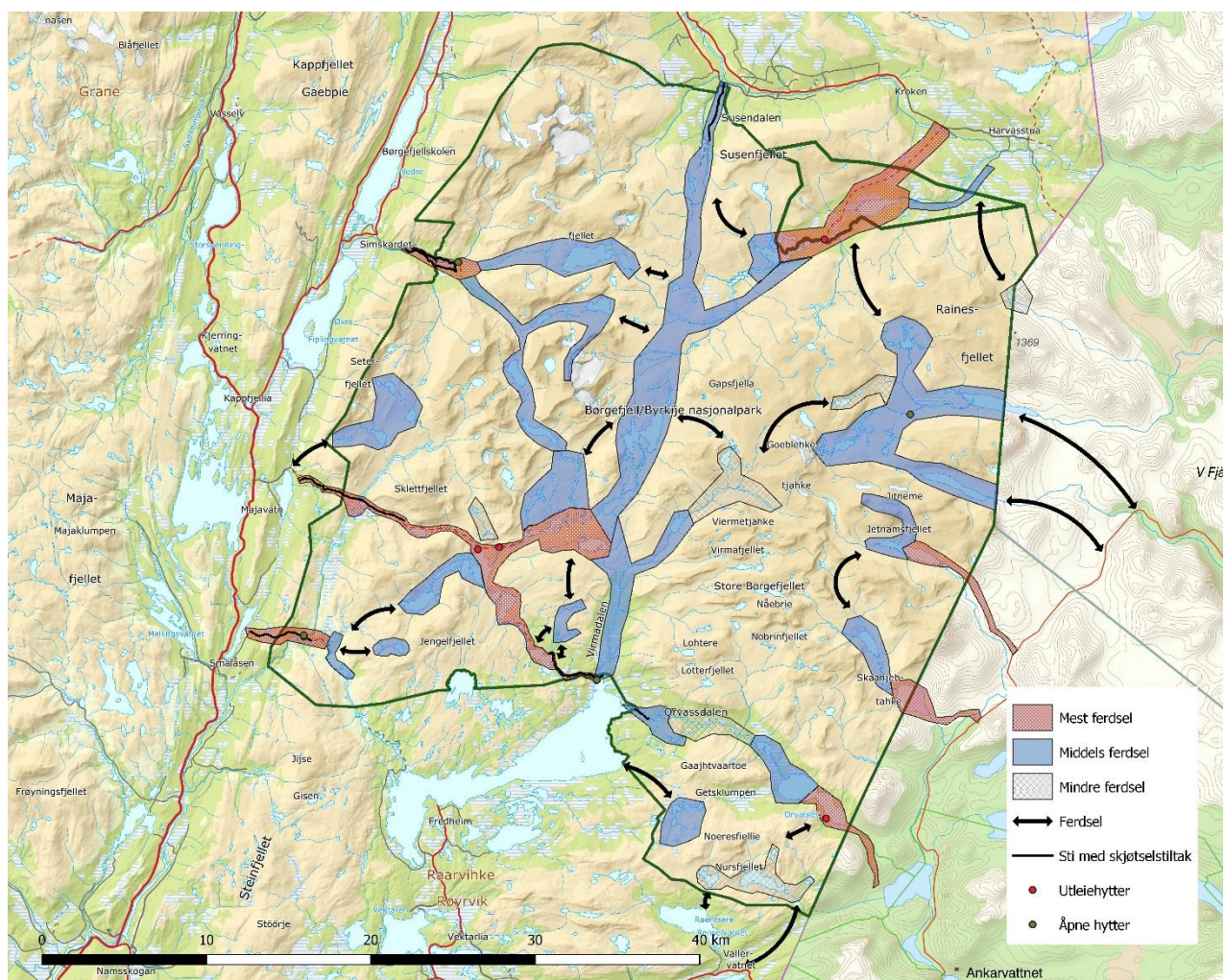
Startpunktet er sårbart for tamreinen vår, høst og vinter ved at det er smalt mellom Tiplingelva og grensegjerdet og reinen derfor blir styrt dersom den blir forstyrret.

2.7 Ferdselsmønster

En fjerdedel av Børgefjell nasjonalpark ligger høyere enn 1.000 meter over havet, det meste av parken befinner seg i alpin vegetasjonssone. Bare de lavere dalene er trebevokste, hovedsakelig med bjørk. Unntakene finnes, spesielt i det lavere, sørvestre hjørnet hvor vi finner gammel granskog i området rundt Namskroken. Landskapet kan grovt deles i fire soner: Den vestlige fjellkjeden med sine spisse topper, trange daler og viltre elver. Den østlige fjellkjeden med rundere topper og langstrakte sjøer i vide dalbotn. Ei høyslette som strekker seg fra Susendal i nord til Virmadalen i sør og skiller disse to fjellkjedene fra hverandre. I tillegg ligger det et eget høyfjellsområde sør for Orvasdalen.

Ferdselen i verneområdene styres i stor grad av disse naturgitte forhold med daler, fjell, elver og vann. Den er forholdsvis konsentrert ut fra innfallsportene/startstedene for så å følge daler og vassdrag inn mot sentrale deler av Børgefjell.

På kartet under er det forsøkt å visualisere fordelingen av ferdsel i området med en grov gradering av bruken. Det er viktig å være klar over at hele området brukes i mer eller mindre grad, i kartet er det forsøkt å synliggjøre de områdene med mest ferdsel og hvordan de besøkende forflytter seg. Kartet er ikke et oppsett/rangering i bruken av innfallsporner, men et forsøk å synliggjøre hvordan trafikken for hele nasjonalparken fordeler seg. Det har ikke vært mulig å differensiere ferdselen på sommer og vinterferdsel.

2.8 Ferdsestellinger

Det er gjennom flere år gjennomført ferdsestelling på innfallsportene i barmarkssesongen.

Gjennomsnittlig antall passeringer pr. år ligger på ca. 5.300. Hvis en forutsetter at de besøkende passerer tellerne 2 ganger kan antall besøkende beregnes til 2.650. Dette er kun et minimumstall og må brukes med stor varsomhet, dette ut fra følgende forhold:

- Besøkende passerer teller bare en gang pga. annen rute inn/ut.
- Besøkende benytter start/endepunkt uten teller.
- Besøket skjer i periode uten teller, dvs. på vinterføre.

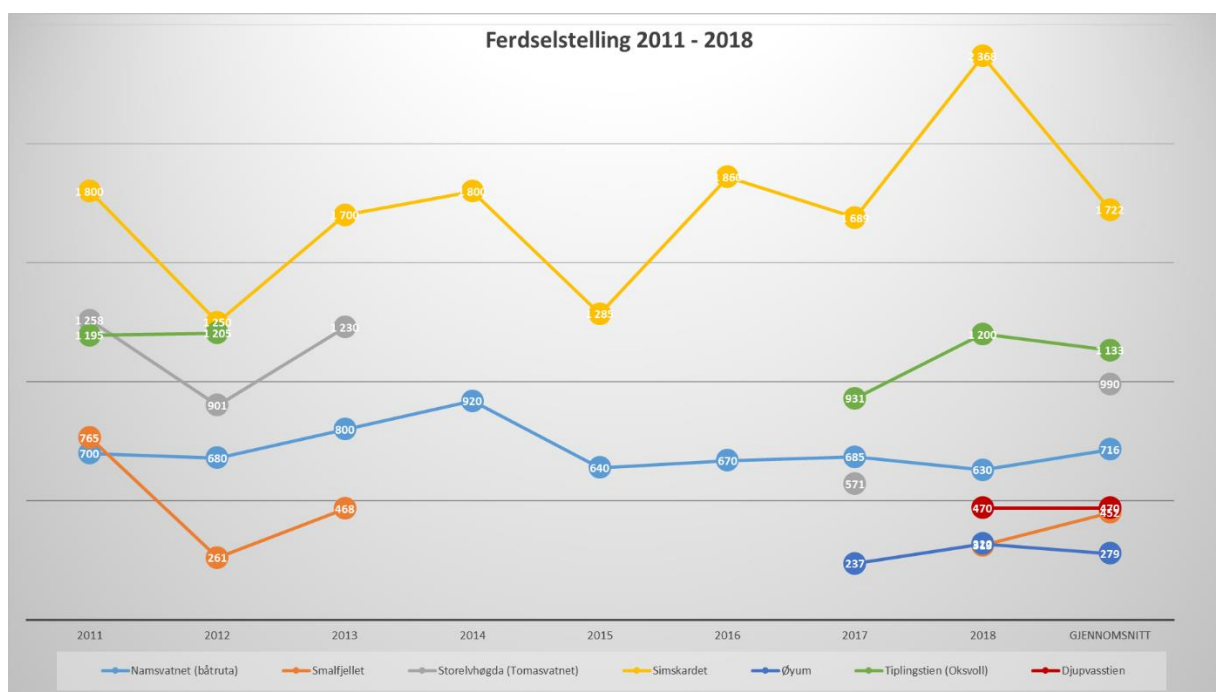
Ferdsestellingene viser at antall besøkende i sommersesongen har vært stabilt de årene tellingene har pågått. Årlige svingninger styres i hovedsak av vær- og føreforhold. Er det sen vår med mye snø og flomstore elver ser en at antall besøkende blir lavere ift. tørre somre med mye fint vær.

Det finnes ingen data for ferdselen i vinterhalvåret, erfaringsmessig er det størst ferdsel i april og mai. Vær- og føreforhold er også her den viktigste faktoren for hvor stor den årlige trafikken blir. I tillegg ser en at vinterstengingen av Stekenjokkveien på svensk side reduserer tilgjengeligheten og dermed antall besøkende. Vegen åpnes normalt i begynnelsen av juni. Hvis det åpnes for ny gruvedrift på Stekenjokk vil dette medføre helårsåpen vei og en helt annen tilgjengelighet til østlige deler av nasjonalparken.

En stor del av de som går Norge på langs går gjennom Børgefjell. Det finnes ingen gode data over hvor mange besøkende dette utgjør, men inntrykket er at antallet har vært økende de siste årene.

De som selger jakt- og fiskekort gir tilbakemelding om nedgang i kortsalget over en lengre periode, de har inntrykk av at langt færre driver med jakt og fiske og er mer interessert i vandring. Noe som også har fremkommet i bruksanalyse reindrift der reindrifutøverne har inntrykk av endring i bruksmønster fra jakt og fiske til vandring og toptturer.

Bruken av innfallsporter er beskrevet i rapporten fra brukerundersøkelsen¹² i 2017

¹² [Rapport brukerundersøkelse 2017](#)

2.9 Brukerundersøkelse

I 2017 ble det gjennomført brukerundersøkelse¹³ i Børgefjell nasjonalpark. For å tilegne seg ny og relevant kunnskap om bruken av nasjonalparken ble det innhentet informasjon ved hjelp av kortfattede selvregistreringskort utplassert ved innfallsportene og populære rasteplasser inne i nasjonalparken, ferdselstellere på utvalgte stier og en oppfølgende, web-basert spørreundersøkelse.

Det ble samlet inn svar fra 776 brukere fra selvregistreringskassene og 168 svar fra etterundersøkelsen. Totalt var det plassert ut seks svarkasser. I tillegg var det mulig å fylle ut svarkort på skyssbåten som går til og fra Storelva og ved to utleiehytter ved Orvatnet. En svakhet med selvregistreringsundersøkelsen var at den i liten grad fanget opp besøkende som går inn fra svensk side (Stekenjokk). I dette området finnes det ingen bestemt innfallsport og ingen klare stier/ferdselsveier som brukes.

I tabell under presenteres nøkkelinformasjon om brukerne som deltok i brukerundersøkelsen i 2017. Et kjennetegn ved de som besøker Børgefjell nasjonalpark er at de har reist langt for å komme til området. De fleste som tar seg inn i nasjonalparken velger å overnatte her, hvorav telt og lavvo er de mest benyttede overnattingsalternativene. Gjennomsnittlig turlengde for de som er på flerdagstur i Børgefjell er i overkant av fem dager.

Brukerundersøkelsen ble gjennomført i 2017 vha. selvregistreringskasser

Antall respondenter 776 i kasseundersøkelse / 168 i etterundersøkelse			
Andel nordmenn (n=768)	83 %	Antall nasjonaliteter* (n=768)	16
Andel førstegangsbesøkende (n=766)	43 %	Lokalt bosatte** (n=768)	13 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer) (n=322)	5,15	Andel som er med på organisert tur (n=769)	4 %
Varighet flerdagstur (gj.snitt dager) (n=426)	5,05	Andel som går både på og utenfor sti (n=168)	83,3 %
Andel som overnatter i nasjonalparken (n=741)	57 %	Andel som går bare på sti (n=168)	13,7 %
Kvinneandel (n=772)	39 %	Andel som alltid går utenfor sti (n=168)	1,8 %

Kilde: Basert på selvregistreringsundersøkelse og etterundersøkelse gjennomført sommeren og høsten 2017. *Ikke medregnet norske respondenter **Personer som er bosatt i Grane, Hattfjelldal, Namsskogan eller Røyrvik.

¹³ [Rapport fra brukerundersøkelse i Børgefjell nasjonalpark sommeren 2017](#)

I brukerundersøkelsen ble hver respondent vurdert langs en purismeskala. Dette følger samme fremgangsmetode som er gjort i brukerundersøkelser i andre nasjonalparker. En purismeskala sier noe om brukernes preferanser for tilretteleggingstiltak og hvorvidt en ønsker å møte på andre mennesker når enn er på tur. Lavpurister er de som ønsker mye tilrettelegging og synes det er hyggelig å møte andre mennesker på tur, mens høypurister setter pris på lite tilrettelegging og muligheter til å ferdes uforstyrret fra andre mennesker. Resultatene fra brukerundersøkelsen konkluderer med at Børgefjell tiltrekker seg svært mange høypurister sett i forhold til andre verneområder. 31 prosent av de besøkende faller innunder gruppen som defineres som høypurister, mens 27 prosent av respondentene defineres som mellompurister. 42 prosent av respondentene defineres som lavpurister.

Hovedtyngden av skjøtselstiltak med klopplegging er gjort utenfor eller i ytterkant av verneområdet

De aller fleste besøkende (97,6 %) visste at Børgefjell er vernet som nasjonalpark før de besøkte området. Videre er det i underkant av tre av fire respondenter som oppgir at vernestatusen var av betydning for at de besøkte området. De besøkende har jevnt over høy kunnskap om regler for atferd i nasjonalparken. Dette kan ha sammenheng med at de fleste besøkende leser seg opp om området før de besøker Børgefjell. 65 prosent av respondentene i etterundersøkelsen oppgir at de hentet informasjon om Børgefjell i forkant av besøket. De aller fleste respondenter syntes det var uproblematisk å finne god informasjon om området. Enkelte respondenter presiserer imidlertid at det hadde vært ønskelig med mer informasjon om elve- og bekkekryssing i verneområdet, herunder informasjon om hvorvidt og hvor det finnes broer eller klopper som gjør kryssing av vannløp enklere.

Børgefjell nasjonalpark er et naturområde med relativt lite tilrettelegging i form av tydelige stier, informasjonsskilt, klopper og oppvarmede hytter. I etterundersøkelsen uttrykker også de besøkende en tilfredshet med forvaltningen av nasjonalparken og graden av tilrettelegging. Et annet funn fra brukerundersøkelsen er at forvaltningsmyndigheten treffer godt med de prioriteringene de gjør når det kommer til hvilke tilretteleggingstiltak en satser på.

Respondentene uttrykker at de tilretteleggingstiltakene som er viktigst for dem når de er på tur også er de tilretteleggingstiltakene som er av høyest kvalitet i Børgefjell. Allikevel finnes det enkelte forbedringsmuligheter hvis en skal tro respondentene. De besøkende uttrykker at forvaltningsmyndigheten kan bli enda flinkere til å informere brukerne ved hjelp av informasjonstavler ved innfallsportene og skilt som angir avstand og retning.

I sentrale deler av Børgefjell er det ingen tilrettelegging med merkede stier, skilting eller bruer

Totalt sett virker forvaltningen å være godt tilpasset verneformålet for nasjonalparken og den brukergruppen som besøker Børgefjell i dag. De besøkende er en gruppe mennesker som ønsker å

oppleve uberørt natur og lite forstyrrelser fra andre besøkende. Til tross for at mye av friluftslivet som utøves i Norge har blitt mer avansert når det gjelder bruken av teknisk utstyr og tilrettelegging som er mulig, viser de besøkende til Børgefjell en svært stor interesse for tradisjonelt friluftsliv. Dette inkluderer fotturer og høstingsfriluftsliv. Det er svært få av respondentene som oppgir at de har interesse for moderne eller motoriserte friluftslivsaktiviteter. Forvaltningsmyndigheten i Børgefjell har tidligere uttrykt en bekymring for at nye friluftslivsformer skal kunne stå i konflikt med områdets verneformål (Fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag, 2009):

Den generelle samfunnsutviklingen har også innvirkning på friluftslivet. I dag ser man en rekke nye aktiviteter som er mer orientert mot sport og prestasjon. De nye aktivitetene krever i mange tilfeller økt tilrettelegging. Hvis denne typen aktiviteter får utvikle seg uten påvirkning fra forvaltningsmyndigheten, kan de komme i konflikt med verneformålet for nasjonalparken. Utfordringen vil derfor være å utvikle friluftslivsaktivitetene i en miljøvennlig retning. For å oppnå en slik utvikling vil tilrettelegging for det enkle friluftslivet basert på naturopplevelser være hovednøkkelen.

Basert på funnene fra brukerundersøkelsen virker det ikke til å være en tydelig konflikt mellom de besøkendes bruk av verneområdet og verneformålet for nasjonalparken. Børgefjell nasjonalpark tiltrekker seg mennesker som setter det enkle friluftslivet høyt - hvor naturopplevelser står i sentrum. Fra brukerundersøkelsen fremgår det at de besøkende viser en sterk skepsis til å liberalisere reglene for bruk av verneområdet.

2.9.1 Organisert friluftsliv

I verneområdene er det i dag liten grad av organisert friluftsliv i form av guiding og organiserte turer. Det er 6 utleiehytter og 3 åpne hytter/buer i verneområdene. Området på Trøndelagssiden er statsallmenning hvor allmenningsretten er gjeldende uten at denne går på bekostning av vernet. Det er også etablert noen fjelltrimposter i ytterkanten av verneområdet.

Alle innfallsporter ligger utenfor verneområdet.

Omfanget av organiserte ferdsel i Børgefjell er lite.

Enkelte aktører har gjennom årenes løp forsøkt å etablere tilbud med organiserte aktiviteter i Børgefjell. Erfaringene så langt er at det har vært vanskelig å få til varige tilbud med organiserte turer/aktiviteter i verneområdene. En del aktører oppgir at verneforskriften er en utfordring ved at det må søkes om dispensasjon for slik virksomhet i perioden 1. mars t.o.m. 31. juli. Dette gir for liten forutsigbarhet ift. markedsføring, planlegging og booking av aktiviteter/turer ut fra en usikkerhet om det gis dispensasjon.

Et annet moment ift. å arrangere organiserte aktiviteter som guidede turer, ridning, villmarkscamper er at Børgefjell er et tøft og utfordrende område. Snøen kan enkelte år ligge til begynnelsen av juli, elvene er store og uforutsigbare ift. vannføring og høsten kommer tidlig, dette gir en kort sommersesong med et begrenset tidsvindu for organiserte aktiviteter på barmark. Mangelen på veier og bruer i nasjonalparken medfører også at det er utfordrende å få til en kostnadseffektiv drift av slik virksomhet.

Børgefjell appellerer i hovedsak til brukergruppen som ønsker å oppleve villmark og som vil ferdes alene eller i mindre grupper. Disse er da som oftest ikke interessert i å delta på organiserte turer/aktiviteter.

Summen av at dagens brukere som hovedregel ikke ønsker å delta på organiserte aktiviteter og at Børgefjell er et utfordrende område å ferdes i for mindre fjellvante personer er kanskje forklaringen på at en del av aktørene som har forsøkt seg i Børgefjell har slitt med å få deltagere på sine aktiviteter. De siste årene ser en ofte at annonserte turer har blitt avlyst pga. ingen/liten påmelding. I tillegg er det rimelig å anta at klimaendringene med mer uforutsigbare vær- og føreforhold vanskeliggjør slik virksomhet i årene som kommer.

Utenfor verneområde er det en del aktører som driver med tilrettelagte aktiviteter som elvepadling, kiting, snøscooterutleie, radonee, topturer ol.

Et svært begrenset antall lag og organisasjoner arrangerer turer i området, disse trenger ikke søke dispensasjon. Denne virksomheten foregår i svært begrenset grad med ca. 2 – 3 årlige turer pr. år. Ofte er det topturer som er aktiviteten

Øst for nasjonalparken, på svensk side er det flere organiserte og tilrettelagte reiselivsaktiviteter med utgangspunkt i Stekenjokkveien. Her arrangeres guidede turer, grottevandring, mountainbike-turer, kiting, skitrening, snøscooterløyper mm.

Børgefjell er et viden kjent for sine fiskevann med stor og fin ørret

Børgefjellskolen har også benyttet områdene i Simskardet i sin leirskolevirksomhet, men det meste av aktiviteten foregår utenfor verneområdet.

Om en eventuell endring i verneforskriften med åpning for mer kommersielle aktiviteter uten søknad vil medføre økt aktivitet er usikkert ut fra de naturgitte forhold.

2.10 Kunnskap om reiseliv

Over flere år har det vært dialog med lokalt reiseliv, hovedsak mot enkeltaktører eller gjennom kommunalt tiltaksapparatet. Den beste kunnskapen om lokalt reiseliv innehas av den enkelte kommune som har oppdatere oversikter over aktørene i egen kommune. Gjennom et samarbeid som nasjonalparkkommune kan dialogen med næringene i regionen styrkes.

Fra forvaltningens siden har det vært tatt flere initiativ ift. lokalt reiseliv, primært gjennom kommunalt tiltaksapparat. I 2015 arrangerte nasjonalparkstyret Børgefjell rundt hvor alle aktørene ble invitert til en 2-dagers rundtur rundt Børgefjell der aktørene besøkte hverandre og fortalte om hverandres tilbud.

Reiselivet i regionen kan grovt deles i 2 grupper.

- «E6 turistene». På gjennomreise til eller fra Nord-Norge med bil, buss eller bobil i sommersesongen. Oppholder seg forholdsvis kort tid i regionen da formålet er gjennomreise. Svært få av disse besøker nasjonalparkene. Kan overnatte i område og besøke destinasjonene langs E6 som Laksforsen, Nordlandsporten, Namsskogan familiepark og veikroer/kafeer. Noen få antas å ta avstikkeren til Hattfjelldal eller Røyrvik. Kystriksveien er populært alternativ for denne gruppen som benyttes den ene veien på reisen. Helgelandskysten og Namdalskysten er populære

områder som er mye markedsført og som dermed har stor oppmerksomhet hos de besøkende. Det er lite tilrettelegging og informasjon langs E6 som informere disse turistene om at de passerer 2 nasjonalparker.

- «Regionturisten» har Børgefjellregionen som hovedmål for reisen og oppholder seg derfor flere dager i kommunene rundt Børgefjell. Reiser oftest med bil, bil med campingvogn eller bobil. Besøker lokale aktiviteter og severdigheter. Ofte interessert i natur og friluftsliv samt kultur og matopplevelser. De som besøker nasjonalparkene har dette som hovedmål for turen og kombinerer denne svært sjeldent med andre aktiviteter (brukerundersøkelse 2017)

2.10.1 Reiselivsstrategi Nordland

Visjonen for reiselivsstrategi for Nordland (NFK) er: Mat, kultur og natur! Nordland skal levere opplevelser i verdensklasse. Besøkende i Nordland skal møte bærekraftige reiselivsdestinasjoner med kvalitet i alle ledd. Målet for strategien er: Samarbeid og nyskaping skal bidra til bærekraftige reiselivsbedrifter og lokalsamfunn.

Reiselivsstrategien trekker også fram en del tiltak som skal gjennomføres og som vil kunne påvirke nasjonalparken. Det skal skiltes til blant annet nasjonalparkene. Reiselivsarena Nordland skal utvikles som møteplass med vekt på å utvikle opplevelsesnæringen. Utvikle konsepter innen sykkel, vandring, samisk reiseliv og aksene Værnes – Bodø med fokus på Nordlandsbanen som opplevelsesprodukt. Tilrettelegge for økt verdiskaping i opplevelsesnæringene med utgangspunkt i kultur, kunst, historie og tradisjoner fra Nordland. Bidra til etablering av en arena for aktører innen naturbaserte opplevelser for å sikre en koordinert utvikling mellom offentlige forvaltere (eks. nasjonalparker) og opplevelsesnæringene.

2.10.2 Strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag

Strategien et verdiskapende Trøndelag er en felles næringsstrategi for det nye Trøndelag med mål om at verdiskaping og vekst skal skje i hele Trøndelag og skal underbygge målet om en livskraftig region.

Et av utviklingsmålene i strategien er videre satsning på opplevelsesnæring. Opplevelsesnæringene er definert til å omfatte bedrifter innenfor det en tradisjonelt oppfatter som reiseliv, men også bedrifter og aktører relatert til mat, natur og kultur er inkludert. Strategien fremhever at trøndersk mat, natur og kulturarv gir et godt utgangspunkt for utvikling av salgbare produkter og tjenester i opplevelsesnæringene.

Når det gjelder utvikling av opplevelsesnæring i Trøndelag er følgende mål vedtatt i handlingsplanen:

- Være nasjonalt ledende på opplevelser basert på mat, natur- og kulturarv
- Økt samarbeid mellom aktørene
- Økt og tydelig markedsorientering på produkter og tjenester

I strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag er det ikke fokusert på nasjonalparkområder, nasjonalparkkommuner eller merkevaren Norges nasjonalparker som tema.

2.10.3 Reiselivsaktører rundt nasjonalparken

Tilbydersiden består av mange små aktører som tilbyr overnatting, bespisning, jakt, fiske eller andre naturbaserte aktiviteter. Disse driver ofte sin virksomhet i kombinasjon med annen næringsvirksomhet. I tillegg er det noen store aktører som har mye besøk som Namsskogan familiepark, Nordlandssporten og Laksforsen hvor hovedtyngden av besøkende er E6 turistene som nødvendigvis ikke er så interesserte i nasjonalpark.

I regionen satses det også på turisme gjennom hyttebygging. I Røyrvik er bla. Børgefjellsenteret en destinasjon med mange hytter bygd opp ift. vinteraktiviteter. Skorovass fjellandsby i Namsskogan kommune er under etablering med mål om å etablere 1.000 nye hytter. I Fiplingdalen i Grane kommune er det ca. 400 fritidsboliger.

Det finnes noen få aktivitetstilbydere i regionen som tilbyr guidede turer, rafting, padling, kiting, hundekjøring ol. Disse tilbyderne opererer i svært liten grad i verneområdene.

I områdene øst for nasjonalparken, på svensk side er det flere reiselivsaktører som tilbyr ulike typer aktiviteter med utgangspunkt i Stekenjokkområdet som grenser til Børgefjell. Det meste av aktiviteten skjer utenfor nasjonalparken, men i enkelte tilfeller ser enn at aktiviteten kommer inn på norsk side. På svensk side er det tilbud om helikoptertransport som også benyttes av besøkende i Børgefjell som flys inn til grensen.

2.10.4 Destinasjonsselskap

Ved at Børgefjell nasjonalpark ligger i to fylker er det flere destinasjonsselskapet som markedsfører området. Helgeland Reiseliv er et samlet destinasjonsselskap for hele Helgeland, med reklame for området og muligheter for booking mm. Flere av aktørene rundt nasjonalparken er samarbeidspartnere, i tillegg til at kommunene er med.

På trøndelagssiden er Visit Namdalen en aktør som markedsfører namdalsregionen inkludert nasjonalparken med tilhørende kommuner, aktiviteter og tilbydere.

2.10.5 Nøkkeltall for turisme i regionen

De mest besøkte turistattraksjonene nær verneområdet er langs E6. Namsskogan Familiepark har over flere år ligget på ca. 50.000 besøkende mens Laksforsen i Grane kommune ligger på ca. 60.000 besøkende pr. år. Nordlandsporten er også et punkt hvor mange veifarende stopper og har derfor mye besøk i sommersesongen.

Ut over dette finnes det lite data om besøket i regionen utover at en ser en vis økning i trafikken i området.

2.10.6 Nasjonalparken som turistattraksjon

Børgefjell nasjonalpark er kjent som villmarksparken ved at området er lite tilrettelagt med få tekniske installasjoner, området har mange sjeldne og truede dyrearter hvor fjellreven er den meste profilerte.

Området er også et yndet mål for sportsfiskere pga. sine gode fiskebestander med stor ørret. Brukerundersøkelsen viser at over 80% av de besøkende er nordmenn som ikke er bosatt i en av Børgefjellkommunene, noe som tilsier at området er nasjonalt attraktivt besøksmål.

Børgefjell er først og fremst et attraktivt besøksmål for de som ønsker å oppleve unik natur og enkelt friluftsliv. Nasjonalparken har lite fokus hos E6 turisten, men en ser at området har fått større oppmerksomhet hos utenlandske besøkende. Det som overrasket i svarene fra brukerundersøkelsen er at de utenlandske besøkende i nasjonalparken ikke ønsket mer tilrettelegging, de besøkte området nettopp fordi de anså dette som urørt område.

2.11 Kunnskap om næringsvirksomhet i nasjonalparken

Den største næringsvirksomheten i nasjonalparken er sørsamisk tamreindrift.

I tillegg drives det utmarksnæring i form av salg av jakt- og fiskekort samt hytteutleie. Det leies ut båter i enkelte vann. Statskog er eneste grunneier i verneområdet. Arealene på trøndelagssiden er statsallmenning og forvaltes etter fjellovens bestemmelser av fjellstyrer

Noen mindre aktører har sporadisk arrangert organiserte turer inn i området, men omfanget av dette anses som minimalt.

Over Namsvatnet i Røyrvik kommune er det båtrute som har sitt trafikkgrunnlag med transport av turister inn til Børgefjell nasjonalpark.

Ut over dette er det ikke næringsvirksomhet i nasjonalparken.

2.12 Sammenstilling og situasjonsanalyse av kunnskap

Kunnskapsgrunnlaget for nasjonalparken og landskapsvernområdet er godt. Med de supplerende undersøkelsene som er blitt foretatt har man gode kunnskap om så vel verneverdier som bruk og brukere.

Dagens ferdsel i Børgefjellområdet er beskjeden sammenlignet med andre nasjonalparker i Norge. Ferdselen er i hovedsak konsentrert om perioden fra medio juli til utgangen av august, i tillegg er perioden april - mai et tidspunkt med økt ferdsel. Det en ser er at vær- og føreforhold i stor grad påvirker antall besøkende.

Kunnskapsgrunnlaget viser at enkelte områder av nasjonalparken tåler økt besøk

uten at det vil true verneverdiene, dette avhenger av når på året ferdselen foregår. Det er i områder hvor en tidligere har gjennomført skjøtselstiltak med klopplegging som har størst potensiale for økt ferdsel.

Gjennom bruksanalyse reindrift er det fremkommet at dagens besøk i nasjonalparken er akseptabelt for den sørsamiske tamreindriften, men at en økning i volum ikke er forenlig med bærekraftig reindrift. Dette under forutsetning av at det ikke åpnes for nye ferdselsformer og at ferdselen skjer etter dagens mønster. En dreining av ferdsel til sårbare perioder og områder vil medføre en merbelastning for reindriften som også kan påvirke verneverdiene negativt.

Topografien i Børgefjellområdet tilsier at ferdsel i verneområdene vil være begrenset også i framtida. Det er ingen veier inn nasjonalparken med det resultat at det kreves en fysisk innsats for å komme til området. Vann og elver fungerer også som en barriere for mange besøkende. Dette samsvarer også med de ønskede brukeropplevelsene for de som besøker Børgefjell som ønsker seg områder med lite tilrettelegging og villmarkspreget natur som det er utfordrende å ferdes i. Derimot kan det være et potensiale for økt besøk i ytterkantene av nasjonalparken samt områdene utenfor.

Sims kardrunnen er et eksempel på et slikt tilbud hvor de besøkende går en runde i Simskardet etter tilrettelagt sti. De kan da gå fra parkeringsplassen og inn til Simskardet på den ene siden av elva for så å

Børgefjell oppleves som villmark pga. fraværet av tekniske installasjoner og en unik natur.

returnere til parkeringsplassen på andre siden av elva. Det er tidligere etablert flere bruer i området. Dette er et vakkert område som gir en god opplevelse av villmark, de er så vidt innenfor verneområdet. Her kan en utvikle tilbudene videre og evt. tilrettelegge for at lokalt reiseliv kan bruke området som en del av sitt tilbud.

Et annet eksempel er båtruta på Namsvatnet hvor en kan tilrettelegg mer for dagsturer hvor de besøkende er noen timer i ytterkanten av nasjonalparken for så å bli transportert tilbake med overnatting og bespisning hos lokale tilbydere. Hvorvidt de to ovennevnte er realiserbare er selvfølgelig avhengig av at det finnes lokale aktører som ser potensialet i aktivitetene, forvaltningen kan ikke ha noen annen rolle utover å være tilrettelegger.

Skyssebåten på Namsvatnet transporterer besøkende til søndre deler av Børgefjell

Børgefjell er et viktig område for truede og sårbare arter, spesielt er hekke- og yngletiden en sårbar periode hvor det er viktig å unngå forstyrrelser. Med hensyn til dette er det i enkelte områder ikke ønskelig med mer ferdsel i perioden 1. mars til 31. juli.

Nye ferdselsformer som sykling, kiting, randonee ol kan påvirke verneverdiene negativt ved at det åpner for flere besøkende i nasjonalparken og at disse får lengre rekkevidde en tradisjonelle fjellvandrere har, spesielt gjelder dette de østlige områdene som er lett tilgjengelig fra svensk side. En evt. liberalisering av verneforskriften vil her påvirke trykket og vil ikke være forenlig med målet å rendyrke Børgefjell som en villmarkspark.

Midtvinters er det lite ferdsel i Børgefjell, men april – mai er et populært tidsrom for de som ferdes på ski.

Alle kommunene rundt Børgefjell vurderer å bli nasjonalparkkommune under merkevaren, Røyrvik fikk sin godkjenning høsten 2018. De andre kommunene arbeider for tiden med forankringen lokalt. Dette kan gi en situasjon hvor nasjonalparkforvaltningen og kommunene arbeider felles under merkevaren med tilhørende verdier. Dette vil videre danne grunnlag for fellesprosjekt som det er viktig at nasjonalparkstyret deltar i, dette kan være etablering av informasjonspunkt, viewpoint, turstier, vertskapskurs osv.

3 Mål og strategiske grep

Hovedmålet i besøksstrategien for Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark er å sikre og ta vare på verneverdiene i nasjonalparken. Dette fordi verneverdiene også er besøks- og opplevelsesverdiene som etterspørres jfr. brukerundersøkelsen. Ved å ta vare på, og forvalte området ihht. formålet med vernet bevares særpreget til glede for den enkelte besøkende og for kommende generasjoner.

Delmål:

- En skal beholde og rendyrke merkevaren Børgefjell som opplevelsen av «villmark» med få tekniske installasjoner og liten grad av tilrettelegging. Tyngre tilretteleggingstiltak utover nødvendige skjøtselstiltak gjennomføres ikke i nasjonalparken.
- Merkevaren Børgefjell skal være et alternativ til majoriteten av norske nasjonalparker. Da som et område med lite ferdsel, ingen rødmerkede stier eller turistforeningshytter. Merkevaren Børgefjell skal kommunisere at dette er et område hvor de besøkende er overlatt til seg selv, at en må ha kunnskap og utstyr til å takle tøffe forhold.
- Gi de besøkende gode opplevelser gjennom god kvalitet på innfallsporter, startsteder og utkikkspunkt.
- Tilrettelegging for økt lokal verdiskapning gjennom reiseliv og handel skal skje utenfor nasjonalparken. Området skal være et attraktivt besøksmål med grunnlag i merkevaren Norges nasjonalparker og merkevaren Børgefjell.
- Besøksstrategien skal ivareta samisk kultur og næringsutnyttelse ved å legge opp til at økt aktivitet skjer utenfor nasjonalparken tilknyttet eksisterende infrastruktur.
- Samarbeide med kommunene om å legge til rette for økt lokal verdiskapning gjennom nasjonalparkkommunestatusen. Kommuner som er nasjonalparkkommune prioriteres spesielt i besøksstrategien.
- Være en aktiv part i informasjonsarbeidet om verneområdet ved bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.
- Skape bevissthet om at det vil bli økt ferdsel og trykk på området som følge av internasjonale- og nasjonale reiselivstrender. Besøksstrategien skal ta høyde for at det vil bli økt ferdsel til området uansett strategiske grep hvor økt slitasje, økt forstyrrelser og mer forsøpling kan bli resultat. Gjennom en aktiv besøksstrategi må det være et mål å forebygge negative effekter av økt ferdsel i området.

3.1 Strategiske grep

For å oppfylle vedtatte hoved- og delmål må det tas en del strategiske grep som beskrives i dette kapitlet.

Det er et mål å rendyrke «merkevaren» Børgefjell som et «villmarksområde» for erfarne fjellfarere jfr. brukerundersøkelsen. Ut fra dette er det et strategisk grep å videreføre Børgefjell som ett område uten tilrettelegging hvor det kreves erfaring og godt utstyr for å ferdes. Strategien blir å appellere til denne brukergruppen ved ikke å tilrettelegge for økt ferdsel i sentrale deler av nasjonalparken.

Børgefjell er benevnt som fjellrevens rike og er et område for den har overlevd på naturens premisser uten støttetiltak

Dette betyr at tilrettelegging for flere besøkende og økt lokal verdiskaping må skje i ytterkanten eller utenfor verneområdene. Da også med bakgrunn i at det meste av infrastrukturen i dag ligger utenfor verneområdet og at det er i disse områdene en på en mest mulig kostnadseffektiv måte kan etablere nye aktiviteter/tilbud. Ettersom utviklingen tyder på at det uansett vil bli økt ferdsel og trykk som følge av internasjonale- og nasjonale reiselivstrender vil det være viktig å overvåke utviklingen og at det utvikles tilbud og aktiviteter utenfor verneområdet for å gi gode opplevelser og bedre vern. For å overvåke utviklingen er det viktig å videreføre ferdselstillinger på innfallsporene og å få styrket ressursen til verneområdeoppsyn. Strategien med tilrettelegging utenfor verneområdet vil også være i henhold til verneformålet som sier at en skal bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder.

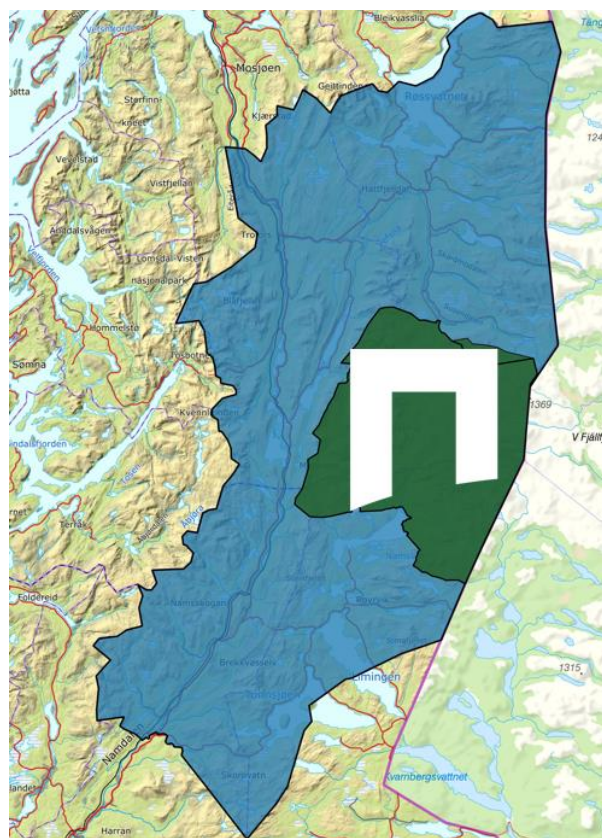
3.1.1 Nasjonalparkkommuner

Et viktig strategisk grep for å nå målene er god samhandling med kommunene rundt Børgefjell gjennom nasjonalparkkommunestatusen.

Ved å arbeide for at alle kommunene blir nasjonalparkkommuner under merkevaren Norges nasjonalparker vil en arbeide med de samme verdiene som ligger i kriteriene. Kommunene vil gjennom statusen ha felles mål om flere besøkende, bedre vern og økt lokal verdiskaping gjennom merkevaren.

Reiseliv og turisme er et viktig satsningsområde for alle kommunene, noe som bla fremgår av kommunale næringsplaner, kommunene har også gitt tilbakemelding om at det primært er ønskelig at økt lokal verdiskaping skal skje utenfor verneområdene, i lokalsamfunnene der det allerede er infrastruktur til å betjene besøkende. Og at evt. videre utvikling skjer i disse områdene.

En hovedsatsning utenfor verneområdene vil også gi et bedre vern av verneområdene.

Kommunene rundt Børgefjell kan samarbeide som nasjonalparkkommuner med Børgefjell om fellesnevner

Nasjonalparkforvaltningen bør derfor arbeide aktivt for at alle kommunene velger å bli nasjonalparkkommuner og at det etableres et fellesskap omkring dette med felles mål og tiltak. Da vil det også være enklere å felle fokus på kundereisen Børgefjell hvor en kan se på aktiviteter/opplevelser på tvers av kommune og fylkesgrenser. Gjennom et slik samarbeid vil en kommunisere ut mer tydelig at dette er en region med Børgefjell i sentrum.

3.1.2 Kanalisering av ferdsel og satsing på innfallsporter

I forvaltningsplanen fra 2009 står følgende:

«Når kommunene utformer sin fremtidige reiselivspolitik opp mot Børgefjell/Byrkije nasjonalpark må det legges til grunn at nødvendige, infrastrukturelle tekniske tiltak som for eksempel reiselivsbygg med tilhørende aktiviteter, lokaliseres utenfor nasjonalparken. For mange typer reiseliv er det ofte et samspill mellom nasjonalparken og de tilgrensende områdene, og tilrettelegging for reiseliv må sees i sammenheng for hele området, også de områdene som ligger utenfor nasjonalparken. Reiselivsbygg utenfor nasjonalparken lokaliseres slik at press mot de mest sårbare delene/tidsrommene i nasjonalparken unngås (f.eks. kalvingsområder for rein). En konsentrasjon av reiselivsaktører, og bruk av definerte innfallsporter, gjør at man unngår at det etableres flere mindre innfallsporter til nasjonalparken og vil være med på å kanalisere ferdsel. På denne måten fanger man opp flere brukere på færre steder, noe som vil være positivt, så vel kommersielt som naturfaglig»

Gjennom prosessen med utarbeidelse av besøksstrategi er det ikke fremkommet kunnskap som tilsier endringer av målene i forvaltningsplanen. Konklusjonen er fortsatt at det skal satses på tilrettelegging på innfallsporene og at evt. kanalisering av ferdsel skjer omkring disse. I forvaltningsplanen er det 6 definerte innfallsporer som alle ligger utenfor verneområdene, disse kan tilrettelegges med infrastruktur for besøkende. Videreutvikling av disse vil være et viktig strategisk grep, da med tilrettelegging med nye informasjonstavler og skilting ihht. merkevaren Norges nasjonalparker.

Innfallsporene skal i utgangspunktet ha en enkel standard som signaliserer at Børgefjell er et lite tilrettelagt område, men tiltak som gjennomføres skal ha høy kvalitet. En ser derfor ikke nødvendigheten av å etablere infrastruktur i form av servicebygg med innlagt vann og strøm på innfallsporene. Slik anlegg kan heller etableres i tilknytning til utkikkspunkt utenfor verneområdet i samarbeid med andre aktører.

Simskardet er den mest besøkte innfallsporen i sommersesongen

På innfallsporene er det skilting til turmål i området, dette er et tiltak som de besøkende ønsker mer av jfr. brukerundersøkelsen

I tillegg til de 6 spesifiserte innfallsportene i forvaltningsplanen er det i tillegg en rekke startsteder som benyttes som utgangspunkt for turer i Børgefjellområdet. Selv om en i strategien sier at disse ikke skal tilrettelegges som innfallsport kan det her være viktig å gi målrettet informasjon til de besøkende. Ikke bare om Børgefjell som vernet område, men også informasjon om sørsamisk reindrift jfr. innspill i bruksanalyse reindrift. Dette gjelder spesielt på svensk side hvor nasjonalparkforvaltningen ikke kan ha innfallsporter. Fra Stekenjokkvegen på svensk side er det flere lokasjoner som benyttes som startpunkt for turer i Børgefjell, her må det søkes samarbeid med svenske myndigheter om å få satt opp informasjonstavler ol.

3.1.3 Sørsamisk tamreindrift

I bruksanalyse reindrift er det sett på hvilken påvirkning økt ferdsel og nye ferdselsformer kan ha for reindriften. Konklusjonen er at dagens nivå er akseptabel, men at en økning i ferdselen og nye ferdselsformer vil medføre utfordringer for tamreindriften. Et strategisk grep er å skape bevissthet omkring momentene som har fremkommet i bruksanalysen og benytte denne i planleggingen av tiltak og i forvaltningen av områdene. Det viktigste tiltaket vil være informasjon til de besøkende og at disse gjøres kjent med tematikken, noe som må skje i samarbeid med næringen selv som kjenner bruken av områdene til ulike årstider.

Kalvmerking er reindriftsårets største begivenhet

Bruksanalysen konkluderer med at det må skapes bevissthet overfor hva Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er, og hvilke besøkende en ønsker. Ut fra dette må en ha en langsiktig og helhetlig planlegging for å unngå bit for bit tilrettelegging. Antall innfallspporter/startpunkter bør ikke økes, og eventuelle utvidelser og tiltak på stier må vurderes nøye. For reindriften er det viktig at det ikke åpnes for nye former for friluftsliv og at det ikke iverksettes tiltak som senker brukerterskelen for de besøkende.

3.1.4 Informasjon

Informasjonsarbeid er et av de viktigste strategiske grep nasjonalparkforvaltningen kan gjøre. Da med å gi rett informasjon til rett besøkere med et tydeligere brukerperspektiv i informasjon slik at det blir lettere for besøkende å finne informasjon om området, aktiviteter mm.

Fra brukerundersøkelsen er det avdekket at de fleste finner informasjon om området på internett før reisen foretas, ofte i godt til før reisen starter og som en viktig del av beslutningsprosessen. I dag er det mange aktører som informerer om Børgefjell. Her er kommunene, destinasjonsselskaper, tilbydere, interesseorganisasjoner i tillegg til sosiale medier og tur-apper aktører som har informasjon om Børgefjell. Det er nødvendigvis ikke mangel på informasjon som er problemet, men at informasjonen er riktig, entydig og oppdatert. Ikke minst vil det være viktig at informasjonen er i tråd med besøksstrategien.

Her vil det derfor være et viktig strategisk grep at nasjonalparkforvaltningen, sammen med nasjonalparkkommunene tar en aktiv rolle som informasjonskilde gjennom utarbeidelse av hjemmesider, facebookside, brosjyrer, digitale informasjonspunkter mm. ved å bruke merkevaren som avsender. Dette materialet/innholdet skal da kunne benyttes av andre aktører på sine informasjonsplattformer.

Informasjonen skal da utarbeides som en viktig del av kundereisen, derfor må det søkes samarbeid med aktørene innenfor lokalt næringsliv og destinasjonsselskaper.

For den erfarne fjellvandreren er en tur i Børgefjell en unik og storslagen opplevelse. I brukerundersøkelsen svarer denne gruppen at de ikke ønsker mer tilrettelegging, her er det primære å gå alene i flere dager uten å treffe andre mennesker og få en opplevelse av villmark som er det sentrale. De er opptatt av det enkle tradisjonelle friluftslivet og er lite opptatt av moderne friluftslivsaktiviteter.

For den uerfarne kan Børgefjell være et for krevende område som de ikke har forutsetninger for å besøke ut fra fysiske forutsetninger, erfaring og utrustning.

I informasjonsarbeidet er det viktig å være bevisst dette og heller bidra til at de uerfarne som er på jakt etter unike opplevelser får tilrettelagte opplevelser utenfor verneområdet. En finner i stor grad de samme kvalitetene utenfor nasjonalparken som innenfor. Områdene utenfor nasjonalparken gir dermed de samme opplevelsene, forskjellen er at disse områdene er nærmere infrastruktur i form av vegger, mobildekning, overnatting og handel.

Temaplatk om reindrift i Børgefjell

På godværsdager gir Børgefjell fantastiske opplevelser

Informasjonsbehovet kan for området deles opp i tre:

- Turist på gjennomreise: I hovedsaken det som benevnes som «E6-turisten» på tur til/fra Nord-Norge. Trenger informasjon gjennom veiskilting, informasjonstavler, digitale tjenester etc. om at de er i et nasjonalparkområde og hvordan besøke dette. Her kan en vise til innfallsporier med infrastruktur, utkikkspunkt, informasjonssentre ol. Aktuelle informasjonspunkt kan være: Hattfjelldal sentrum, Susendal, Trofors, Laksforsen, Nordlandsporten, Namsskogan sentrum, Namsskogan familiepark, Børgefjellsenteret, Røyrvik sentrum. Da det er 2 nasjonalparker i området er det viktig med samkjøring av strategi og tiltak på dette punktet.

For å få en vellykket opplevelse må besøkende kunne sendes til et enkelt besøksmål. Målsettingen for å drive denne typen informasjon til ei gruppe som i dag i svært liten grad er «bruker» av nasjonalparken er ikke å få flere inn i selve nasjonalparken, men å kunne være en bidragsyter til lokal reiselivsutvikling. Derfor kan det være en fordel at informasjonspunktene etableres i tilknytning til innfallsporene til nasjonalparkkommunene hvor det også informeres ved bruk av merkevaren.

- Dagsbesøkende: Varierende grad av erfaring og behov for tilrettelegging. Trenger tilpasset informasjon til ulike grupper: Hytte-Hilde, Topptur-Trine, Familie-Fredrik, Fiske-Frank, Utsikts-Ulla, Setter-Stian og Sverige-starteren. Disse gruppene trenger framfor alt informasjon om hvor de finner turmål som passer dem og informasjonsplakater på startsted. Tilrettelegging skal skje i ytterkant eller utenfor verneområdet.
- Langturgåerne/villmarkingen. Ønsker informasjon for planlegging på forhånd av reise. Tips til turer/rutevalg og informasjon om snøforhold/vannføring mm. Ønsker ikke tilrettelegging. Internett vil her være det viktigste mediet og et viktig verktøy for å kommunisere ut besøksstrategien (ift. verneverdier, tamreindrift, båndtvang, hekke- og yngletid mm). Dette er hovedgruppen av de som besøker nasjonalparken.

3.1.5 Bidra til lokal verdiskaping

Nasjonalparkforvaltningen skal være en bidragsyter med å tilrettelegge for økt lokal verdiskaping gjennom de tiltak som planlegges. Dette gjennom å skape god infrastruktur bestående av informasjon og besøksmål. Et viktig bidrag er samarbeid med kommunene rundt Børgefjell, de kommunene som viser spesielt initiativ gjennom å bli nasjonalparkkommune prioriteres med oppfølging hvor det arbeides frem konkrete tiltak. Eksempel på konkrete tiltak er etablering av viewpoint, informasjonspunkt, arrangement ol.

Kommunene og lokalsamfunnet rundt Børgefjell er de viktigste aktørene for å få til økt lokal verdiskaping med mål om at økt besøk og økt verdiskaping skal skje utenfor verneområdet i tilknytning til etablert infrastruktur. Gjennom nasjonalparkkommunestatusen skal kommunene bruke merkevaren på lik linje med nasjonalparkstyret og det er viktig at partene samarbeider om dette for å kommunisere ut som en felles enhet. Gjennom statusen vil en få etablert samarbeidsfora på tvers av fylkesgrense og mellom forvaltningsorgan som vil gi positive effekter hvor alle parter drar i samme retning. Derfor er det viktig at nasjonalparkstyret fortsatt er en aktiv part i å få etablert et samarbeid mellom kommunene. Gjennom dette vil en også se muligheten for å samkjøre besøksstrategier.

Godt vertskap i alle ledd er en viktig forutsetning for å lykkes med å gi gode opplevelser for de besøkende og skape forståelsen for vernet. Her kan nasjonalparkforvaltningen bidra med kunnskap ifb. med å arrangere vertskapskurs, ved opplæring av turistverter, utarbeidelse av kommunale besøksstrategier ol. Et strategisk grep her er å være aktiv på tilbudssiden.

4 Tiltaksplan¹⁴

Forslag til tiltak er utarbeidet i forhold til utkast til besøksstrategi. Evt. endringer i mål og strategiske grep i endelig vedtatt plan vil medføre endringer i tiltaksplanen. Forslag til tiltak er derfor nødvendigvis ikke blitt forankret mot andre aktører så langt i prosessen. Oppsatte tiltaksplan har hatt følgende hovedfokus:

- Implementere merkevarestrategien for Norges nasjonalparker på møtepunkt mellom besøkende og nasjonalparken.
- Samarbeid gjennom nasjonalparkkommunestatusen – fellestiltak for oppfyllelse av kriterier for bruk av merkevaren.
- Konkret samarbeidstiltak med næringslivet som vertskapskurs, informasjonsmøter ol.

Tiltak	Finansiering	Hvem gjennomfører	Samarbeidsaktører	Periode
Utarbeide nye verneområdeplakater	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2021
Utarbeide ny hjemmeside	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2021
Utarbeide informasjonsbrosjyre	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2022
Oppsetting av ståltavler med ny informasjonsplakat og temaplakat på innfallsportene Øyum, Simskardet, Smalvatnet og Namsvatnet	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2021 - 2023
Oppgradere innfallsport Simskardet og Simskardrunnen ift. sommerbruk.	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2022 - 2024
Oppgradere innfallsport Namsvatnet	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2022 - 2024
Klopplegging av Tiplingstien	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2021 – 2023
Digitale informasjonspunkter (anskaffe teknisk utstyr og produsere innhold)	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen	Lokale aktører	2021 - 2024
Etablere viewpoint i Røyrvik og innfallsport til nasjonalparkkommunen (informasjonspunkt) ihht. egen plan	Tiltaksmidler Naturarvmidler + ekst. finansiering	Nasjonalparkkommunen Røyrvik	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2019 – 2023
Informasjonspunkt ved ny E6 i Grane kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler + ekst. finansiering	Nasjonalparkkommunen Grane	Nasjonalparkforvaltningen Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre Lokalt næringsliv. Statens vegvesen.	2020 – 20xx
Informasjonspunkt i Hattfjelldal kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkkommunen Hattfjelldal	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2020 – 20xx

¹⁴ Tiltaksplanen rulleres årlig etter de retningslinjene som besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.

Besøksstrategi

Informasjonspunkt i Namsskogan kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkkommunen Namsskogan	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2020 – 20xx
Informasjonspunkt på Stekenjokk, Sverige	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkforvaltningen	Länsstyrelsen i Jämtlands län Naturvårdsverket	2022 - 2024
Nasjonalparkkommuneforum		Nasjonalparkforvaltningen og nasjonalparkkommunene		Løpende

Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark

Norges nest eldste nasjonalpark, opprettet i 1963 er et sagnomsust fjellområde på grensen mellom Nordland og Trøndelag. Opplevs som villmark, men er også et gammelt sørsamisk kulturlandskap som byr på mange mektige sanseintrykk.

I Børgefjell er du stort sett alene med naturen og opplevelsene. Her er det lite som er tilrettelagt i form av hytter, broer eller merka stier. Børgefjell er et eldorado for ørretfiske med sine mange elver og vatn.

Kontaktinformasjon

Telefon: 74 16 80 82

E-post: fmtlpost@fylkesmannen.no

Post: Postboks 2600, 7734 Steinkjer

Besøksadresse: Næringshuset i Røyrvik, Stadionveien 6, 7898 Limingen

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/12657-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 28.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	37/2023	08.12.2023

Innmelding av behov for midler til tiltak i 2024

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar at det søkes tiltaksmidler for følgende tiltak i 2024:

- Kloppegging Tiplingstien - parsell 3
- Ferdigstille bru over Storelva i Storelvdalen
- Supplerende kloppegging Jengelstien/Orekvatnet
- Supplerende kloppegging Namskrokstien
- Uttransport av søppel (leie av helikopter og mannskap for opprydding)
- Kartlegging forsøpling konvensjonsgjerde i Børgefjell
- Rehabilitering bru Tiplingelva
- Informasjonspunkt Namsskogan (besøksstrategi) (Namsskogan kommune).

Nasjonalparkstyret delegerer til arbeidsutvalget og nasjonalparkforvalter å gjennomføre videre prosess med innmelding av behov til Miljødirektoratet.

Hjemmelsgrunnlag

- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §47

Saksopplysninger

Styrets vedtekter § 8.2 Skjøtsel og tilrettelegging:

Som forvaltningsmyndighet skal styret ut fra naturmangfoldlovens § 33 og verneformålet i de enkelte verneforskrifter vurdere behov for nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging skal, jf. §§ 35 og 36 siste ledd, inngå i en forvaltningsplan eller besøksstrategi godkjent av Miljødirektoratet.

Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltningsplaner/skjøtelsesplaner. Styret skal etablere et nært samarbeid med Statens naturoppsyn lokalt (SNO, fjellstyrene og fjelltjenesten).

Nasjonalparkstyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtelses- og forvaltningstiltak i verneområdene. Styret tildeles årlig midler til skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltningsplaner/skjøtelsesplaner. Tildelingene skjer over budsjettet til Miljødirektoratet ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året.

Årlige planleggingsmøter er en formalisert prosess mellom forvaltningsmyndigheten og SNO lokalt for å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt. Planleggingsmøtene er en arena for rapportering fra SNO lokalt, drøfting av status, utfordringer og tiltaksbehov. Dette er et grunnlag for forvaltningsmyndighetens innmelding av behov for oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak, samt innmelding av behov for tiltaksmidler til MD/SNO.

Føringene for disponeringen av de statlige tiltaksmidler for verneområdene – post 1420.31 fremgår av brev av 13.11.2023 fra Miljødirektoratet. I brevet presiseres det at budsjettpost 1420.31 er en statlig **investeringspost** og ikke en tilskuddspost, innmeldingen skal utelukkende være for midler til tiltak i regi av styret som forvaltningsmyndighet, og ikke en liste over tiltak som kommuner, private aktører eller andre ønsker å utføre. Videre står det at innmeldingen skal være forvaltningens liste over prioriterte tiltak som planlegges gjennomført i 2024, ikke en flerårig tiltaksliste inkludert tiltak som ikke skal gjennomføres i 2024.

I utgangspunktet er det tiltak initiert av nasjonalparkforvaltningen alene, eller i samarbeid med grunneier (Statskog) eller andre offentlige myndigheter som kan finansieres ved tiltaksmidlene. En forutsetning er at tiltaket er forankret i en forvaltningsplan, sårbarhetsanalyse eller godkjent besøksstrategi.

Besøksstrategien for Børgefjell/Byrkjia nasjonalpark ble vedtatt av nasjonalparkstyret i møte 03.10.2019 og godkjent av Miljødirektoratet i brev av 18.11.2019. Dette betyr at foreslåtte tiltak i besøksstrategien kan søkes finansiert av tiltaksmidler.

Planleggingsmøte 1 ble avholdt 17.11.2023 mellom arbeidsutvalget, SNO, fjelltjenesten og fjellstyrene. Pga. forfall var ikke arbeidsutvalget vedtaksdyktig, tilråding i saken legges derfor frem av forvalter med grunnlag av konklusjonene i planleggingsmøte. I møtet ble forslag til tiltak og ønsket om SNO ressurs for kommende år gjennomgått. Rådgivende utvalg vil bli orientert om forslag til tiltak i møte den 08.12.2023.

Tiltak innenfor verneområdenes grenser er i hovedsak knyttet til forvaltningsplanen, besøksstrategi og verdi-/sårbarhetsvurdering. Flere av tiltakene er knyttet til tidligere gjennomførte skjøtselstiltak med mål om å få forbedret effekten av disse. Tiltakene gjennomføres med mål om å bevare eller

forbedre naturtilstanden i verneområdene, samt forebygge mot fremtidige skader forårsaket av endret bruk eller som følge av klimaendringer.

For planlegging og gjennomføring av tiltak skal disse vurderes i tråd med føringer i naturmangfoldlovens §§ 8 – 12. Det foreligger ikke opplysninger i registrer (artsdatabanken, naturbase mm) eller kartfestet informasjon på temakart som omhandler arter, naturmiljø, naturtyper og biologisk mangfold på lokasjonene som tilsier at tiltaket kan komme i konflikt med slike interesser. Før- var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, ut fra foretatte undersøkelser mener nasjonalparkstyret at kravene i § 9 er oppfylt. Transport av materialer og utstyr for gjennomføring av tiltak skjer i hovedsak ved bruk av snøscooter, alternativt helikopter der det er mest hensiktsmessig. Denne transport vil i liten grad øke den samlede belastningen i område og være av kort varighet. Transporten skal foregå i et kort tidsrom, etter fast trase som benyttes ved annen transport, og være gjennomført før 30. april. Tiltaket gjennomføres som skjøtsel eller tilrettelegging med mål om å forbedre tilstanden i verneområdene. §10 om økosystemtilnærming og samlet belastning tillegges derfor liten vekt. Ut fra de opplysninger som foreligger, er det ikke indikasjoner på at tiltakene vil medføre spesiell miljøforringelse utover visuell effekt. Hvis aktiviteten medfører miljøforringelser ut over det som er beskrevet i søknaden skal kostnadene bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.). Bruk av snøscooter og begrenset bruk av helikopter er i utgangspunktet skånsomt mot miljøet, § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Ut fra konklusjoner i planleggingsmøte 1 – 2024 tilrådes at det søkes tiltaksmidler til følgende prosjekter/tiltak i 2024:

Klopplegging Tiplingstien - parsell 3.

Skjøtselstiltak i tråd med besøksstrategien. Klopplegging parsell 1 gjennomført i 2022 samt bygging av ny bru over Tverrelva. Klopplegging av parsell 2 og 4 gjennomført i 2023. Slutføring av tiltaket i 2024 med klopplegging parsell 3 i tråd med kartlegging foretatt av Fjelltjenesten i 2021, det vil si på Susenfjellenden. Det er opprettet bevaringsmål for måling av effekt av tiltaket på parsell 1. Formålet med skjøtselstiltaket er å hindre videre skader på terreng pga. ferdsel og på sikt få revegert skadede områder.

Ferdigstille bru over Storelva

Bru over Storelva i Storelvdalen ødelagt av store snømengder vinter 2022. Det har i 2023 vært arbeidet med etablering av ny bru, byggearbeidene er påbegynt. Byggearbeidene ble stoppet en periode i oktober pga. tamrein i området, noe som medførte at planlagt støp av brukar ikke kunne gjennomføres som planlagt. Dette medførte at entreprenør måtte pakke inn forskaling. Ising i forskaling medfører ekstraarbeid med tining og ekstra transport av utstyr, dette medfører ekstrakostnader. Støp gjennomført 24.10. 23. Ift. usikkerhet søkes det miljødirektoratet om ekstrabevilgning for å dekke inn evt. tilleggs kostnader.

Supplerende klopplegging Jengelstien/Orrekvatnet

Jengelstien er fra før klopplagt inn til Orrekvatnet. Ved befaring høst 2022 ble det avdekket behov for supplerende klopplegging mellom tidligere klopplagte strekninger, det pga. slitasje/skade i trase som fører til erosjon. Langs Orrekvatnet er det også skadede områder med behov for skjøtsel i form av klopplegging. Dette tas med som skjøtselstiltak. Det er ikke behov for ytterligere skjøtsel av sti øst for Orrekvatnet.

Supplerende klopplegging Namskrokstien

Sti fra innfallsporten ved Smalvatnet og inn til Namskroken er klopplagt over flere år. Dette er en sti med mye ferdsel, noe som fører til skade på terreng. En ser nå behov for supplerende klopplegging mellom tidligere klopplagte strekninger pga. det har oppstått skader. Det er også nødvendig å løfte opp en del av den tidligere kloppleggingen samt foreta sklisisering på enkelte klopper. Formålet med

skjøtselstiltaket er å hindre videre skader på terreng pga. ferdsel og på sikt få revegert skadede områder.

Uttransport av søppel (leie av helikopter og mannskap for opprydding)

Det avdekkes en noe søppel i form av gamle depoer, lagre og leirplasser mm. som bør ryddes. For utførelse av dette er det mest effektivt at mannskap rydder opp og klargjør for påfølgende uttransport med helikopter.

Rehabilitering bru Tiplingelva

Brua over Tiplingelva ved Oksvollen har behov for nytt dekke, underliggere og wirer. Brua eies og driftes av Statskog. Brua er viktig ift. tilgangen til Austre Tiplingan landskapsvernområde. Nasjonalparkforvaltningen kan ut fra dette bidra økonomisk til rehabilitering av anlegget slik at dette blir sikkert for brukerne. De siste årene har det oppstått skader på dekket som fortløpende er blitt reparert. Men en ser nå at det må gjøres en større jobb for å sikre brua.

Kartlegging forsøpling konvensjonsgjerde i Børgefjell

I østre del av Børgefjell går konvensjonsgjerde for tamrein. Ettersom reinbeitekonvensjonen fra 1972 sluttet å gjelde fra 2005 har vedlikeholdet av konvensjonsgjerdet vært variabelt. I hovedsak har de vært foretatt nødreparasjoner for inntil et par år siden hvor det ble avsatt mere midler til reparasjoner og vedlikehold. I Børgefjell er det svenske Sametinget ansvarlig for drift og vedlikehold. Denne statusen har ført til at det ligger gammelt gjerdemateriell i form av netting, gjerdestopler og annet søppel langs gjerde. Dette skulle ha vært ryddet opp av det svenske Sametinget, men er ikke utført pga. manglende ressurser. Det foreslås tiltak med at nasjonalparkforvaltningen foretar en kartlegging langs gjerdetraseen gjennom Børgefjell for å dokumentere status. Denne dokumentasjonen kan videre benyttes som grunnlag for å kreve opprydding.

Informasjonspunkt Namsskogan

Namsskogan kommune har utarbeidet egen plan for gjennomføring av ulike nasjonalparkkommunetiltak. Dette også inkludert etablering av ulike informasjonspunkter i kommuner hvor det skal kommuniseres under merkevaren Norges nasjonalparker. Planen skal legges frem for politisk behandling i Namsskogan kommunestyre før gjennomføring, så det er ikke klarlagt hvilke tiltak som prioriteres gjennomført i 2024. Tiltaket føres opp med bidrag fra nasjonalparkstyret.

Vedlegg:

- Brev fra Miljødirektoratet av 13.11.2021 vedr. Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO ressurser i verneområder - 2024
- Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder.

«MottakerNavn»e
Alle verneområdestyrer

Trondheim, 13.11.2023

Deres ref.:
«Ref»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/8969

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2024

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, finansiert over kap./post 1420.31. Frist for innmelding er 10. januar 2024. Innmeldingen skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt. Prioritering av oppsynsinnsett fra SNO skal inngå i møtene, basert på behov og oppdrag som er lagt inn i [Naturopdrag](#) på forhånd. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til planleggingsmøtene hos Statsforvalteren.

1. Post 1420.31 – Tiltak i verneområder og naturrestaurering

Post 1420.31 heter nå *Tiltak i verneområde og naturrestaurering*. For 2024 vil vi opprettholde to skjemaer i ESS for innmelding av behov for tiltak finansiert over 31-posten. Ett skjema heter *Midler til tiltak i verneområder* og det andre heter *Midler til naturrestaurering*, altså tilsvarende ordning for innmelding som før.

De miljørettslige prinsippene (§§ 8 til 12) i naturmangfoldlovens kapittel II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold. For at det skal komme frem tydeligere hvilke vurderinger som er gjort forut for søknader om midler til tiltak, ber vi nå om at forvaltningsmyndighet synliggjør vurderingene av miljørettsprinsippene ved innmelding av behov for midler til tiltak som kan berøre naturmangfold. Når en beslutning har utelukkende positiv effekt for naturmangfold, er det ikke nødvendig å bruke prinsippene. Vi ber om at det gis en kort oppsummering av vurderingen i merknadsfeltet ved utfylling av skjema i elektronisk søknadssenter og at eventuell utfyllende beskrivelse av vurderingene legges ved som vedlegg til tiltaket. Vurderingen etter prinsippene skal være forholdsmessig til tiltakets omfang og påvirkning på naturmangfoldet. I henhold til KLD sin veileder om naturmangfoldloven kapittel II, er det ikke nødvendig å henvise til hvert enkelt prinsipp, men vi ønsker at det kommer frem hvilke vurderinger

som er gjort. Veilederen ligger på regjeringens nettsider [her](#) og Miljødirektoratets veiledning om miljørettsprinsippene finnes [her](#).

Naturrestaurering

Posten kan benyttes til å restaurere forringet natur i terrestriske økosystemer som våtmark, skog, fjell, kulturlandskap og åpent lavland. Vi er inne i FNs tiår for naturrestaurering (2021-2030). Restaurering er nødvendig for å stoppe tapet av naturmangfold og under dette virkninger av klimaendringene. Midlene skal benyttes til å gjennomføre restaureringstiltak, blant annet med grunnlag i *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)*. Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr. Det kan meldes inn behov for midler til styrket kapasitet på naturrestaurering hos Statsforvalterne fra kap. 1420.21. Vi gjør oppmerksom på at midlene til å styrke kapasiteten er begrenset.

Restaurering i de truede naturtypene sanddynemark, sørlig etablert sanddynemark og åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone prioriteres høyt, men det kan også meldes inn behov for midler til restaurering i andre terrestriske naturtyper, så lenge det legges ved en prosjektbeskrivelse av tiltakene. Behov for midler til hogst av fremmede treslag i verneområder meldes også inn i skjemaet for *Naturrestaurering* i ESS. Statsforvalteren i Vestland kan bistå med faglige råd knyttet til slik hogst.

Midlene kan benyttes til naturrestaurering både innenfor og utenfor verneområder. Kap./post 1420.31 er ikke en tilskuddspost og kan ikke benyttes til tilskudd. Det er kun Statsforvalteren og verneområdestyrene som har adgang til å melde inn behov for midler på denne posten. Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering i skjemaet.

Til orientering, i forslaget til statsbudsjett for 2024, er det foreslått en ny tilskuddsordning for naturrestaurering (post 1420.80 – *Tilskot til tiltak for å ta vare på natur*). Det er satt av 10 mill. kroner til formålet. Kommuner, organisasjoner og private kan søke om midler til tiltak. Tilskudd til restaurering vil bli prioritert til tiltak i kommuner som har vedtatt kommunedelplan for naturmangfold. Tilskudd kan også gis til private aktører, så lenge det blir inngått langsiktige avtaler for bevaring av arealene. Miljødirektoratet vil i samarbeid med KLD utarbeide en forskrift for tilskuddsordningen, og ordningen vil etter planen være klar våren 2024, med søknadsfrist før sommeren.

Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler, se vedlegg 1. Prioriteringene i strategien skal også følges ved innmelding av tiltak. Det kan meldes inn behov for tiltak i alle typer av verneområder, inkl. marine verneområder og andre verneområder i sjø.

Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering. Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter.

Tiltaksplaner i FPNV (forvaltningsplan på nett) er koblet til søknadskjema i ESS. Disse tiltaksplanene åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet.

Det kan tildeles midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak.

Statsforvalteren har ansvar for å kontakte kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av Statsforvalteren i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte innmeldingen.

Pågående skjøtselstiltak

Statsforvalteren kan for 2024 søke om en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke for pågående skjøtselstiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak der SNO er økonomisk ansvarlig, meldes inn som enkelttiltak i ESS, og ikke som del av en ramme.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Ved minkbekjempelse kan fellingsinstruksen kun tas i bruk av tjenesteytere som har kontrakt med SNO.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til [merkevaren Norges nasjonalparker](#) og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til informasjonstiltak rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (med behov for kanalisering av ferdsel), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier.

Behov for midler til informasjonstiltak i prioriterte områder meldes inn via ESS. Statsforvalteren må samordne og gjøre en prioritering av forslag om informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

Statsforvalteren kan for 2024 melde inn behov for en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke til informasjonstiltak. (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom Statsforvalterens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres

som egne tiltak i ESS. Informasjonstiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger, og respektive antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Retningslinjene for bruk av verneskilt finner du her:

https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/alle-tema/verneomrader/retningslinjer-for-bruk-av-verneskilt_mdir_mai_2021.pdf

Verneskilt, underskilt og skiltstenger til verneskiltene kan bestilles via en felles bestillingsløsning fra vår leverandør Reklameservice AS: <https://miljodir.reklameservice.no/>. Bestillingsløsningen krever innlogging, og passordet er *miljodirektoratet*.

2. Innmeldinger av andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

Verneområdestyrene skal melde inn behov for driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere informasjon om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding statsforvalteren". Midler til driftsoppgaver i verneområdene kan ikke dekkes over post 1420.31, men kan omsøkes under post 1420.21.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS, i skjemaet *Behovsinnmelding statsforvalteren*.

Vi trenger å vite hva som er effekten av tiltak som settes inn, og det er derfor viktig med effektmåling av tiltak. Vi oppfordrer forvaltningsmyndigheten til å etablere bevaringsmål i NatStat - Naturstatus for verneområder, som er utviklet for dette formålet. Se informasjonsskriv for fremgangsmåte og nærmere detaljer her: [Etablere bevaringsmål i NatStat \(fm-nett.no\)](#)

Ferdselstellere

Tellerne vi bruker i dag fra Eco-Counter fases etter hvert ut etter 2024. I den forbindelse vil det i 2024 komme nye retningslinjer fra oss om bruk og organisering av ferdselstellere i verneområder. For det kommende året skal det imidlertid meldes inn behov for tellere som før via ESS, og forvaltningsmyndighetene skal ikke kjøpe inn tellere selv.

Behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere meldes inn i ESS. Det skal meldes inn både behov for å kunne beholde tellere som allerede er i bruk og behov for nye tellere. I kostnadsfeltet

skrives kr. 1. Behovet må begrunnes, da det erfaringsvis er stor etterspørsel etter tellere. SNO skal bistå ved å sette ut tellere og rapportere inn koordinater og stedsnavn, i tillegg til å ajourføre databasen. Behov for personalressurser i felt for oppsetting og drift, meldes inn i Naturoppdrag.

Marint søppel

Det fins en egen tilskuddspost (*Tilskudd til tiltak mot marin forurensning*). Statsforvalteren vil her kunne oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer til å søke for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Minstesummen det kan søkes om over denne ordningen er kr. 300.000. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS, *Tiltak i verneområder*.

3. Planlegging av verneområdearbeidet

Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsett, gjennomføring av tiltak og overvåking (bevaringsmål) som SNO skal ha ansvar for å utføre selv eller gjennom tjenestekjøp. Dette sikres gjennom planleggingsmøtene som omhandler verneområdearbeidet, og aktiv bruk av Naturoppdrag gjennom året. Det er en klar forventning om at både forvaltningsmyndighet og oppsyn bruker Naturoppdrag, både ved planlegging og gjennomføring av tiltak i verneområdene.

På planleggingsmøte 1 i november/desember, skal SNO rapportere fra årets arbeid, og utfordringer og behov for kommende år skal diskuteres. SNO er selv ansvarlig for å planlegge, prioritere og å være økonomisk ansvarlig ved gjennomføring av tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er allikevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år.

Forvaltningsmyndigheten kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid, bevaringsmål eller tiltak i verneområder (restaurerings-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak). Naturoppdrag skal brukes til denne dialogen. *Dette betyr at "Skjemaet for innspill om ønsker til SNO-ressurs" fra og med i år ikke skal benyttes.*

Forvaltningsmyndigheten, SNO og tjenesteytere skal gjennom året fortløpende legge inn behov og observasjoner, samt rapportere på det som blir gjennomført i felt. Forvaltningsmyndigheten kan ut fra dette vurdere hva som trengs av tiltak og avklaringsbehov, og evt. generere oppdrag på dette. Hvorvidt SNO skal være utfører av oppdraget, drøftes på planleggingsmøte 1, og behov for SNO-ressurs legges deretter inn som utfører i Naturoppdrag. SNO vil i etterkant gjøre en vurdering av innspillene i forhold til kompetanse og kapasitet, og de siste avklaringene knyttet til utfører gjøres senest på planleggingsmøte 2.

Forslag til tiltak for kommende år fra forvaltningsmyndighet, bør legges inn fortløpende i Naturoppdrag og senest en uke før planleggingsmøte 1, slik at begge parter kan forberede seg best mulig til møtet. For flere fylker gjøres dette på såkalte null-/formøter mellom saksbehandler hos forvaltningsmyndigheten og SNO, hvor man går mer detaljert gjennom tiltakene. Dette gjelder også tiltak knyttet til Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025) og eventuelle andre oppgaver knyttet til restaurering av natur.

For tilsynsoppdrag i verneområder forvaltet av Statsforvalteren, har de fleste embeter tidligere brukt «Skjema tilsynsbehov i verneområdene». I Planleggingsmøte 1 bør det diskuteres om dette skjemaet fortsatt er formålstjenlig som oversikt over tilsynshyppighet, eller om Naturoppdrag er bedre egnet.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de meldes inn til SNO-lokalt. Dette er for å kunne vurdere muligheten for å samkjøre tiltak.

4. Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klart for innmeldinger i skjemaene *Midler til tiltak i verneområder* og *Midler til naturrestaurering* fra og med 20. november 2023.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2024. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger senere på året, meldes behov inn på e-post, se adresser under.

Det må være klart hvem som skal være økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene når de legges inn i ESS. Dette lar seg ikke lett endre etter at midlene er tildelt.

Dersom klimatiske forhold, som for eksempel frossen mark, gjør at enkelttiltak bør realiseres før midler formelt blir tildelt, må tiltaket forhåndsklareres med Miljødirektoratet, ved:

- Vibeke Husby vibeke.husby@miljodir.no for verneområder forvaltet av Statsforvalteren og av kommuner med delegert forvaltningsmyndighet
- Ingrid Moe Dahl ingrid.moe.dahl@miljodir.no for verneområder forvaltet av verneområdestyrer.

Forhåndsklaringen forutsetter at tiltaket er høyt prioritert i bestillingen. De aktuelle tiltakene legges både inn i ESS med merknad om forhåndsklaring og formidles i egen e-post.

Frist for forvaltningsmyndigheten for å melde inn behov for midler i ESS og behov for SNO som utfører i Naturoppdrag er **10. januar 2024**.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>

5. Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2024, økonomirapportering pr. 1. november og Endelig årsrapport (EÅR) pr. 31. des. 2024. Samtidig med

EÅR skal det i 2024 rapporteres i ESS på enkelttiltak finansiert over post 1420.31. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet, se mailadresser over. Det kan da frigjøres tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust

avdelingsdirektør
Land- og friluftslivavdelingen

Morten Kjørstad

avdelingsdirektør
Statens naturoppsyn

Vedlegg:

Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025

Kopi til: Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Regjeringen ferdigstilte i 2019 Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, og ett av tiltakene i planen er å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder innen 2021. Ifølge tildelingsbrevet til Miljødirektoratet for 2019 skal "Styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene" prioriteres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene kan forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder nå ta ekstra hensyn til klimaeffekter i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I statsbudsjettet for 2019 (Prop.1S (2018-2019) står følgende:

"Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiene, inkludert utgreiingar som er naudsynte før tiltak, informasjonstiltak og skjøtels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjenge i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane nyttast òg til informasjonstiltak i alle typar av verneområde i samband med ny merkevarer for Noregs nasjonalparker og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparker og andre verneområde med store besøkstal eller særskilde utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtelsplan for verneområda og andre relevante styringsdokument."

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l.) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtelsplaner, overvåking og

utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

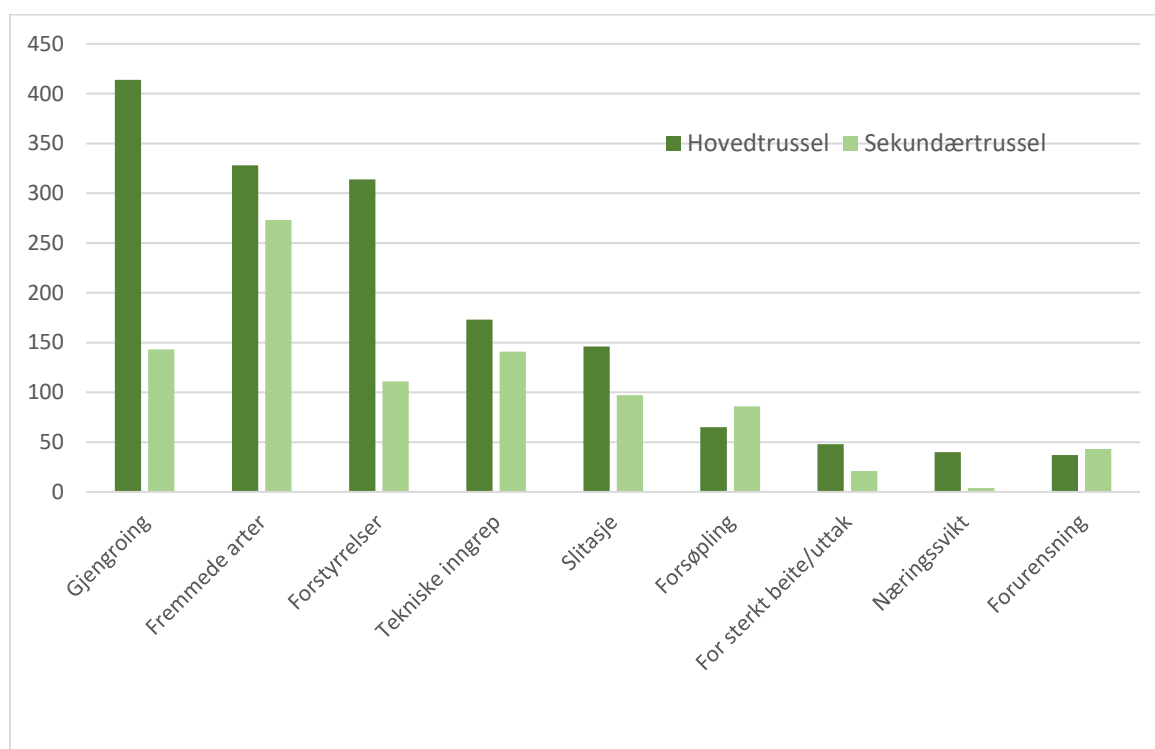
Tiltak skal være forankret i en skjøtts- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, figur 1.

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 31.12.2017

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende

skjøtsel), skal prioriteres høyere enn nye, større prosjekter. Det finnes likevel tilfeller der strakstiltak bør prioriteres. Dette gjelder f.eks. der det oppdages nye forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale og der trua arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt. Et annet eksempel kan være sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltningen.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturopplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til opprettelse av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til (primært å delfinansiere) gjennomføring av denne typen tilrettelegging, og søknader til slike anlegg skal være godt begrunnet med bl.a. informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging etter universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og de har som den klare hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Kulturminner er en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Ansvar for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner, og tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til dette formålet. Skjøtsel av enkelte kulturminner, slik som steingjerder, gravrøyser og fangstsystemer, kan likevel vurderes prioritert for samfinansiering med kulturminnemyndigheten. Eksempler på tiltak som *ikke* finansieres av tiltaksmidler eller driftsmidler er vedlikehold av bygninger i verneområder. Ansvar for finansiering av vedlikehold og drift av bygninger ligger hos eier.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/11002-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 01.12.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre	38/2023	08.12.2023

Revidering av retningslinjer for administrativ behandling av motorferdselsøknader i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalparkstyre / Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende retningslinjer for administrativ behandling av søknader om motorferdsel i Børgefjell nasjonalpark/Austre Tiplingan landskapsvernområde for perioden 2024-2027:

Begrunnelse:

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland.

Saksopplysninger

Retningslinjer for administrativ praktiseringen av regelverket for motorferdsel i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde har vært behandlet i styret og rådgivende utvalg i flere omganger.

I 2014 fattet nasjonalparkstyret vedtak om å utarbeide retningslinjer og rutiner for administrativ behandling av motorferdselsaker. Arbeidsutvalget ble gitt oppgaven med å lage forslag som skulle legges fram for styrebehandling før sesongen 2014/2015. Nasjonalparkstyret vedtok nye retningslinjer i møte den 22.10.2014, sak 26/2014 som ble benyttet ved behandling av søknader om motorferdsel påfølgende sesong. Nasjonalparkstyret evaluerte retningslinjene ved revidering i møte den 30.11.2015, sak 25/2015 etter behandling i rådgivende utvalg samme dag. Etter dette ble alle flerårige dispensasjoner gitt for 4 år fom. sesongen 2015/2016. Ny evaluering ble gjennomført i 2019 hvor saken først ble gjennomgått i rådgivende utvalg med påfølgende behandling i styremøte den 20.11.2019, det ble her ikke foretatt endringer i retningslinjene som da ble gjort gjeldene frem til 2023.

I 2021 kom det innspill/ønske fra Østre og Vestre Tiplingen hytteforening om å få øke antall turer pr. hytte fra 6 til 8 turer pr. år. Dette ønsket ble tatt opp i rådgivende utvalgt som tilrådte styret å endre gjeldene retningslinjer. Styret fattet ut fra dette vedtak om foreslåtte endringer. Hytteeiere ble orientert om endringene hvorpå 4 hytteeiere søkt om å få ta ut 2 turer i tillegg til tidligere innvilgete turer.

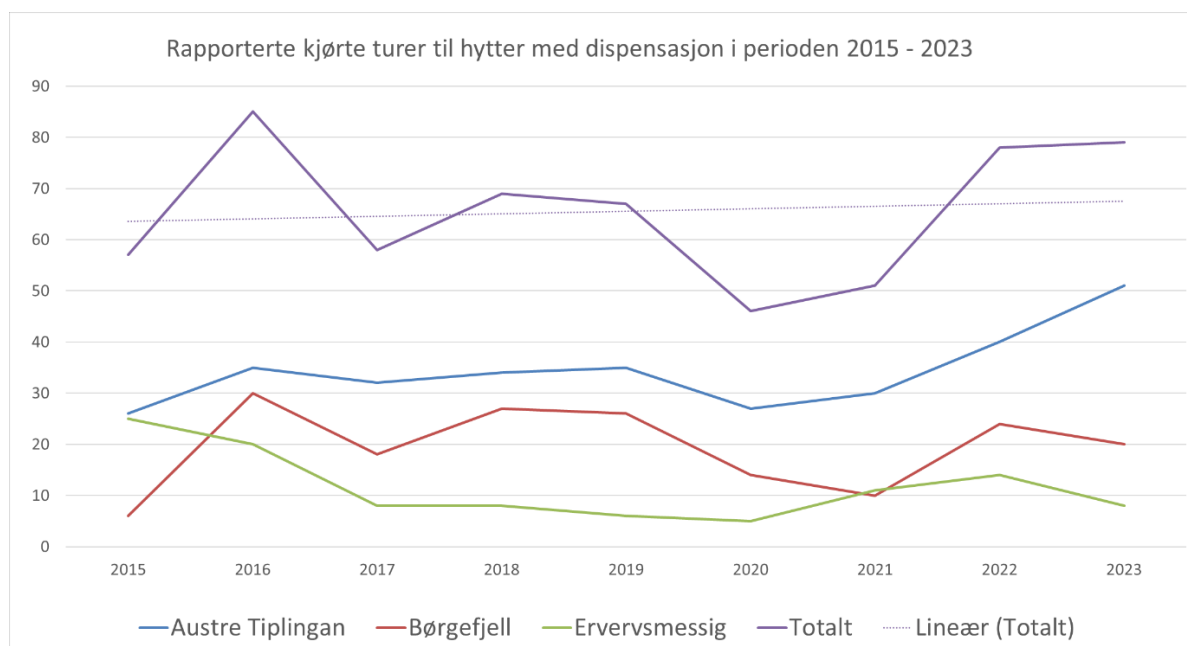
Alle innvilgede dispensasjoner er nå utløpt. Nasjonalparkstyret har vedtatt at gjeldende retningslinjer skal evalueres før det åpnes for behandling av søknader for kommende 4-årsperiode. Denne evalueringen er gjennomført med at medlemmer av rådgivende utvalg har fått høringsbrev hvor de kan komme med innspill til gjeldende retningslinjer. Saken tas også opp til drøfting i fellesmøte med rådgivende utvalg før endelig behandling i nasjonalparkstyret. I høringen har det kommet tilbakemelding fra Austre og Vestre Tiplingen hytteforening om at de har ingen innvendinger til revisjonen som er framlagt.

Dispensasjoner for bruk av snøscooter til transport av varer og bagasje til egne hytter gis som flerårige dispensasjoner i tråd med vedtatte retningslinjer. Dispensasjonsperioden sammenfaller med kommunevalgperioden. Dette betyr nå at alle flerårige dispensasjoner er utløpt hvorpå nasjonalparkstyret har mulighet til å justere retningslinjene før ny 4-årsperiode.

For nasjonalparkforvalter er retningslinjene et meget godt redskap ved administrativ behandling av søknader. Forvaltningen har gjennom disse kunne vært tydelig på hvilke formål administrasjonen kan gi dispensasjon for, og hvilke vilkår som blir satt. Noe som medfører rydding og grei saksbehandling med vedtak som blir akseptert av søkerne. For søkerne har dette gitt en forutsigbar forvaltning og likebehandling. Hvis det skulle oppstå transportbehov utover det som er fastsatt i retningslinjene må søknaden behandles av nasjonalparkstyret.

Dagens retningslinjer innebærer at det kan innvilges totalt 74 turer til egne hytter for begge verneområdene (56 i Austre Tiplingan og 18 i Børgefjell) I tillegg kommer turer til utleiehytter utført ved ervervskjøring, dette varierer mellom 10 – 25 kjørte turer pr. år. Turer til Statskogs utleiehytter og fjellstyrenes utleiehytter er ikke med i denne statistikken og kommer i tillegg, disse har egen dispensasjon uten antallsbegrensing. Erfaringsmessig utgjør dette et lite antall turer da aktørene er

flinke til å kombinere transportbehov og oppsynsoppdrag. I tillegg kommer noen enkeltdispensasjoner tilknyttet spesielle oppdrag, det kan være transport av materialer ifb. bygging/restaurering, offentlige oppdrag som branntilsyn, oppmåling, taksering, snømåling ol. Anslagsvis kan antall turer/oppdrag knyttet til innvilgede dispensasjoner komme opp i ca. 100 pr. vinter. I tillegg kommer kjøring som er direkte hjemlet i verneforskriften (reindrift, oppsynstjeneste og politi)

Figuren over viser antall rapporterte turer til hytter i perioden 2015 – 2023. Merk at det fom. 2022 ble en økning i antall turer fra 6 til 8 pr hytte. Tallene for 2020 er påvirket av «hytteforbudet» som ble innført pga. Covid19, noe som medførte at utenbygds hytteeiere ikke fikk benyttet hyttene sine.

Det er gjennom retningslinjene nasjonalparkstyret kan sette mål for hvilken utvikling forvaltningsmyndigheten ønsker ift. bruken av motoriserte kjøretøy til hytter i verneområdene. Dette omfatter søknadspliktig bruk av motoriserte fremkomstmidler. Det som har størst påvirkning er antall turer som innvilges. I Børgefjellområdet tildeles forholdsvis høyt antall turer ift. andre områder. Det er etablert en «nasjonal standard» på 5 turer pr. hytte, mot 8 turer i Børgefjellområdet. Nasjonalparkstyret kan også ta opp til vurdering om det skal settes antallsbegrensninger i antall turer for Statskog og fjellstyrene for transport til utleiehytter. Erfaringsmessig er transportoppdrag til utleiehytter begrenset da de løser behovet ved ordinært oppsyn. Men en antallsbegrensning vil her være ift. likebehandling av aktørene som får dispensasjoner.

Gjeldene retningslinjer for administrativ behandling av søknader er som følger:

- Det kan innvilges inntil **8 turer pr. hytte pr. sesong** uavhengig av antall eiere/hjemmelshavere på hytten. Dette betyr at hytter som har flere hjemmelshavere/eiere må fordele turene internt før søknad sendes nasjonalparkstyret. Rammen på inntil 8 turer pr. hytte er inkludert turer utført ved bruk av leiekjører.
- Dispensasjonen skal være personlig og kan ikke overdras til andre.
- Sesongen varer til og med 30. april.
- Faste traseer skal benyttes for transporten.
- Det kan gis dispensasjon for ervervsmessig transport med snøscooter i verneområdene.
- Det gis kun dispensasjon for ervervsmessig transport av varer og bagasje for leietakere av registrerte utleiehytter. Det skal fremgå som et klart vilkår at dispensasjonen ikke kan benyttes ved transport til private hytter som lånes/leies ut. Definisjonen av utleiehytte er hytte som leies ut i næringsøyemed og som er tilgjengelig for at allmenheten kan leie hytten.

- Ervervskjører må dokumentere oppdraget ved å forevise kvittering for leid hytte eller kvittering for betaling til ervervskjører. I tillegg skal ervervskjører føre særskilt kjørebok hvor navn på oppdragsgiver er påført.
- Dispensasjon til ervervskjøring gis kun i landskapsvernområdet og de områdene av nasjonalparken som ble omfattet av utvidelsen i 2003.
- Dispensasjon kan gis for inntil 4 år.
- Det skal føres kjørebok.
- Kjørebok skal returneres Børgefjell nasjonalparkstyre etter endt sesong og senest innen 1. juni. Kjørebok for påfølgende sesong blir ikke sendt ut før kjørebok for forrige sesong er returnert.

Vedlegg:

- Brev av 24.10.2023 til medlemmer i faglig rådgivende utvalg. Revidering av retningslinjer for administrativ behandling av motorferdselsøknader.
- Epost av 29.11.2023 fra Austre og Vestre Tiplingen hytteforening

Byrkjje nasjonalparkstyre/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte:
fmlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/borgefjell>

Likelydende brev til medlemmer i Faglig rådgivende utvalg for
Børgefjell nasjonalparkstyre

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2019/11002-0 432.3

Deres ref.

Dato 24.10.2023

Revidering av retningslinjer for administrativ behandling av motorferdselsøknader i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde – evaluering.

Børgefjell nasjonalparkstyre ber med dette om innspill fra medlemmene i rådgivende utvalg på gjeldene retningslinjer for administrativ behandling av søknader om bruk av snøscooter for transport til hytter i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde

I forbindelse med at alle gitte dispensasjoner utløp våren 2023, har nasjonalparkstyret fattet vedtak om å gjennomføre en evaluering av gjeldene retningslinjer for å avdekke eventuelt behov for justeringer. Det har vært fast rutine siden 2014 at nasjonalparkstyre evaluerer og reviderer retningslinjene hvert fjerde år. I denne prosessen involveres rådgivende utvalg. Denne gangen gjennomføres revideringen med å sende høringsbrev til medlemmene i rådgivende utvalg for å få innspill, før saken legges frem for behandling i fellesmøte mellom rådgivende utvalg og nasjonalparkstyre den 6. desember. Reviderte retningslinjer vil bli gjeldene for den administrative behandlingen kommende fireårsperiode.

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel til lands og til vanns forbudt i verneområdene. I verneforskriftene er det gjort noen direkte unntak fra forbudet, samt at nasjonalparkstyret kan gi dispensasjon for noen formål.

Når det gjelder bruk av snøscooter for transport av varer til hytter har følgende retningslinjer for **administrativ behandling** av søknader vært gjeldende siste periode:

- *Det kan innvilges inntil 8 turer pr. hytte pr. sesong uavhengig av antall eiere/hjemmelshavere på hytten. Dette betyr at hytter som har flere hjemmelshavere/eiere må fordele turene internt før søknad sendes nasjonalparkstyret. Rammen på inntil 8 turer pr. hytte er inkludert turer utført ved bruk av leiekjører.*
- *Dispensasjonen skal være personlig og kan ikke overdras til andre.*
- *Sesongen varer til og med 30. april.*
- *Faste traseer skal benyttes for transporten.*
- *Det kan gis dispensasjon for ervervsmessig transport med snøscooter i verneområdene.*
- *Det gis kun dispensasjon for ervervsmessig transport av varer og bagasje for leietakere av registrerte utleiehytter. Det skal fremgå som et klart vilkår at dispensasjonen ikke kan benyttes ved transport til private hytter som lånes/leies ut. Definisjonen av utleiehytte er hytte som leies ut i næringsøyemed og som er tilgjengelig for at allmenheten kan leie hytten.*

Nasjonalpark

Børgefjell/Byrkjje

Landskapsvernområde

Austre Tiplingan/Luvlie Diehpel

- *Ervervskjører må dokumentere oppdraget ved å forevise kvittering for leid hytte eller kvittering for betaling til ervervskjører. I tillegg skal ervervskjører føre særskilt kjørebok hvor navn på oppdragsgiver er påført.*
- *Dispensasjon til ervervskjøring gis kun i landskapsvernområdet og de områdene av nasjonalparken som ble omfattet av utvidelsen i 2003.*
- *Dispensasjon kan gis for inntil 4 år.*
- *Det skal føres kjørebok.*
- *Kjørebok skal returneres Børgefjell nasjonalparkstyre etter endt sesong og senest innen 1. juni. Kjørebok for påfølgende sesong blir ikke sendt ut før kjørebok for forrige sesong er returnert.*

Det presiseres at retningslinjene omhandler nasjonalparkforvalters myndighet til administrativt å innvilge søknader om dispensasjon for bruk av snøscooter til hytter. Eventuelle særskilte behov som går utover rammene i retningslinjene må behandles av nasjonalparkstyret. Som særskilte behov menes ekstraordinært behov for transport utover transport av forbruksmateriell og materialer til enkelt vedlikehold til hytter.

Vi ber om **skriftlig** tilbakemelding på gjeldene retningslinjer innen **24. november 2023**. Denne sendes på epost til sftlto@statsforvalteren.no. Tilbakemeldingene vil bli oppsummert i saksframlegg til fellesmøte den 6. desember.

Med hilsen

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Likelydende brev til:

Statskog Fjelltjenesten
Røyrvik Fjellstyre
Statskog SF
Namsskogan Fjellstyre
Naturvernforbundet i N-T og Nordland
Rolf Almås
Svenske samebyer
Byrkije Sijte
Østre og vestre Tiplingen hytteforening
Friluftsrådene (Helgeland/Polarsirkelen)
Tjåhkere Sijte

From: Andre Stensland[andre@stensland.biz]
Sent: 29.11.2023 00:00:44
To: sfltto@statsforvalteren.no[sfltto@statsforvalteren.no]
Cc: Tødås, Tore[tore.todas@statsforvalteren.no]
Subject: Revidering av retningslinjer for administrativ behandling av motorferdselsøknader i Børgefjell nasjonalpark
Deres referanse: 2019/11002-0 432.3

Jeg viser til mottatte retningslinjer for administrativ behandling av motorferdselssøknader i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingen landskapsvernområde.

Austre og Vestre Tiplingen hytteforening har ingen innvendinger til revisjonen som er framlagt.

Vennlig hilsen

Andre Stensland
Austre og Vestre Tiplingen hytteforening

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/3097-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 28.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	39/2023	08.12.2023

Søknad - Austre Tiplingan landskapsvernområde - dispensasjon for bruk av snøscooter til transport og bygningsmessige arbeider på hytte - Tomas Børgefjell

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i verneforskriftens § 3, punkt 6.3 a. gis Tomas Børgefjell/Grane hytteservice dispensasjon for å benytte snøscooter innenfor Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde for transport av materialer til hytte på gnr. 28 bnr. 2 fnr. 5 ved Langtjønna

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 gis Tomas Børgefjell/Grane hytteservice dispensasjon for å benytte snøscooter innenfor Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde for transport av håndverkere og verktøy til hytte på gnr. 28 bnr. 2 fnr. 5 ved Langtjønna i forbindelse med arbeider på hytte.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Transporten skal skje på snødekt mark etter fast trasé fra Sjøanes og til hytte, en av turene kan legges om naust for uttransport av båt.
- Det gis dispensasjon for inntil 4 turer.
- Dispensasjonen gjelder for 2023.
- Siste kjøredato er 30. april.
- Kjørebok skal utfylles før den enkelte tur foretas. En tur regnes pr. snøscooter. Utfylt kjørebok og kjøretillatelsen skal medbringes og fremvises på forlangende ved kontroll.
- Kjørebok skal returneres Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre etter endt sesong og senest innen 1. juni.
- Mislighold av dispensasjonen og/eller brudd på vilkår satt i denne kan medføre inndragning av dispensasjonen.

Med hjemmel i §3 pkt. 1.3 b i verneforskriften til Austre Tiplingan landskapsvernområde gis Tomas Børgefjell tillatelse til skifte av taktekking, montering av takstige og takrenner med nedløp.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Nytt tak skal ha samme lengde, bredde og høyde som eksisterende tak.
- Alle nye bygningsdeler skal ha mørke jordfarger.

Begrunnelse:

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av dispensasjonen med gitte vilkår vil i liten grad stride mot vernevedtakets formål og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. De angitte vilkårene anses

å ha en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som der skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Tomas Børgefjell, eier av hytte ved Langvatnet i Austre Tiplingan landskapsvernområde søker om tilleggsturer for bruk av snøscooter til transport av materialer ifb. med skifte av tak på hytte. Tomas Børgefjell har de siste årene gjennomført en del vedlikeholdsarbeider på hytta.

I 2022 fikk han innvilget 5 flyginger med helikopter ifb. med diverse utvendige arbeider på hytta, det ble i denne saken også innvilget en mindre utvidelse av hytta pga. behov for utlekting av bordkledning. Tiltaket ble gjennomført av Recover AS på oppdrag fra forsikringselskap.

I desember samme år fikk han innvilget 8 tilleggsturer (sak 30/2022) for transport av håndverkere, verktøy og materialer, disse kom da i tillegg til de 8 turene kan ble tildelt administrativt denne sesongen. Det vil si totalt 16 turer med snøscooter. Nå søkes det om 4 tilleggsturer kommende vinter, disse kommer da i tillegg til de 8 turene han kan bli tildelt administrativt, dvs. totalt 12 turer kommende vinter.

Oppsummert vil det bety, forutsatt innvilget søknad, 28 turer på snøscooter for byggearbeidene i tillegg til helikoptertransporten i 2022.

Nasjonalparkstyret må her foreta vurderinger om det skal tildeles tilleggsturer ift. at tiltakshaver tidligere har fått mange turer for å løse transportbehovet. Det må da vurderes om det er en uheldig utvikling at det søkes om tilleggsturer over flere sesonger for å utføre forholdsvis enkle vedlikeholdsarbeider.

Tiltaket omfatter, slik det fremgår av vedlagte e-postdialog å fjerne gamle takplater i aluminium og erstatte disse med stålplater. Det skal også monteres takstige på taket samt takrenner og nedløp. Ift. plan- og

Hytte sett fra øst. Juli 2023. Foto: fjelltjenesten

Hytte sett fra sør. Juli 2023. Foto: fjelltjenesten

Hytte sett fra nordvest. Juli 2023. Foto: fjelltjenesten

bygningsloven er ikke tiltaket søknadspiktig ifølge tilbakemelding fra Hattfjelldal kommune. Men på grunn av at skifte av tak, montering av takrenner og takstige kan virke inn på landskapets art eller karakter velger nasjonalparkforvalter å legge frem tiltaket til godkjenning.

Tiltaket vil ikke medføre endret høyde på hytta. Bebygd areal (BYA) for hytta skal ikke overstige 28,5 m² jfr. vedtak i sak 12/2022.

Etter som søknaden omfatter flere turer en det som nasjonalparkforvalter kan innvilge med delegert myndighet samt at forvalter i utgangspunktet ikke kan gi dispensasjon for ren persontransport ved bruk av naturmangfoldlovens §48 må søknaden behandles av nasjonalparkstyret. Verneforskriften åpner ikke for å innvilge søknader om persontransport, derfor må dette formålet behandles etter naturmangfoldlovens §48.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Det foreligger ikke opplysninger i registrer (artsdatabanken, naturbase) eller kartfestet informasjon på temakart som omhandler arter, naturmiljø, naturtyper og biologisk mangfold på lokasjonen som tilsier at tiltaket kan komme i konflikt med slike interesser i omsøkte periode. I verneforskriften er det åpnet for bruk av snøscooter til transport. Planlagte byggearbeider er begrenset til utskifting av tak, montering av takstige og takrenner, dette anses som mindre tiltak som i liten grad påvirker landskapets art og karakter.

Ut fra ovenstående er kunnskapsgrunnlaget tilstrekkelig for å fatte vedtak i saken.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre- var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 9. Omfanget av aktivitetene er begrenset i tid og rom. Ut fra disse vurderingene samt satte vilkår mener nasjonalparkstyret at kravene i § 9 er oppfylt

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Bruken av snøscooter til transport vil i liten grad øke den samlede belastningen i område. §10 tillegges derfor liten vekt i saken.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Ut fra de opplysninger som foreligger, er det ikke indikasjoner på at virksomheten vil føre til miljøforringelse. Hvis aktiviteten medfører miljøforringelser ut over det som er beskrevet i søknaden skal kostnadene bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.)

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bruk av snøscooter til transport er i utgangspunktet skånsomt mot miljøet og § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Vedlegg

e-postdialog med Tomas Børgefjell

Tødås, Tore

Fra: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>
Sendt: tirsdag 21. november 2023 11:51
Til: Tødås, Tore
Emne: SV: Forespørsel

Det blir ikke endring på høyden på hytta.

Jeg tar bort eksisterende lekting og legger nye lekter med ny duk under. Fjerner den gamle takpappen på undertaket og legger pustende duk.

Jeg trenger ikke å bytte undertak. Har nettopp snakket med snekkeren.

Hilsen Tomas

Fra: Tødås, Tore <tore.todas@statsforvalteren.no>
Sendt: tirsdag 21. november 2023 11:23
Til: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>
Emne: SV: Forespørsel

Du nevnte tidligere ny takduk eller nytt undertak som en del av tiltaket for bedre lufting. Vil dette medføre endret høyde på hytta? (tenker på om det skal lektes opp for å få bedre lufting)

Med vennlig hilsen

Tore Tødås

nasjonalparkforvalter

Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

**Byrkije nasjonalparkstyre/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Telefon: 74 16 80 82

Hjemmesider: <https://borgefjellnasjonalpark.no/>

Fra: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>
Sendt: tirsdag 21. november 2023 11:17
Til: Tødås, Tore <tore.todas@statsforvalteren.no>
Emne: SV: Forespørsel

Hei igjen!

Tiltaket innebærer bytte av tak.

Taket skal ha samme lengde, bredde og farge. Det blir kun endret fra aluminiumstak til ståltak. Samt det er planlagt montert takstigebøyler til feier og takrenner.

Grane Hytteservice AS skal hjelpe meg med skifte av dette taket.

Er det noe annet du tenker på?

Hilsen Tomas

Fra: Tødås, Tore <tore.todas@statsforvalteren.no>
Sendt: tirsdag 21. november 2023 11:04
Til: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>
Emne: SV: Forespørsel

Hei!

Det Hattfjelldal kommune svarer på her er om tiltaket er søknadspliktig jfr. plan- og bygningslovens bestemmelser og kommuneplanens areal. Men nasjonalparkstyret er forvaltningsmyndighet for verneforskriften som har egne bestemmelser for slike tiltak som ofte er strengere en plan- og bygningsloven, nettopp fordi det er et vernet området. Derfor er vi opptatt av å få klarhet i hva tiltaket omfatter slik at nasjonalparkstyret kan gjøre vedtak innenfor rammen til verneforskriften. Ikke minst i tilfelle noen klager på vedtaket/tiltaket, derfor er det viktig med tydelige vedtak som ikke åpner for bruk av skjønn/misforståelser. Noe aller parter vil være tjent med.

Med vennlig hilsen
Tore Tødås
nasjonalparkforvalter
Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Telefon: 74 16 80 82
Hjemmesider: <https://borgefjellnasjonalpark.no/>

Fra: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>
Sendt: tirsdag 21. november 2023 07:06
Til: Tødås, Tore <tore.todas@statsforvalteren.no>
Emne: VS: Forespørsel

Hei Tore!

Da har jeg fått skriftlig svar fra Hattfjelldal Kommune. Se e-post under.

Da søker jeg herved om 4 ekstra scooterturer i forbindelse med takarbeid på hytta mi på Vestre Tiplingen. Samt en sving via mitt naust ved Statsskoghytta for å få tatt ned en gammel båt.

Mvh Tomas

Fra: Ragnhild Haugen <ragnhild.haugen@hattfjelldal.kommune.no>
Sendt: mandag 20. november 2023 09:12

Til: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>
Kopi: Karl Olav Bostad <karl.olav.bostad@hattfjelldal.kommune.no>
Emne: SV: Forespørsel

Hei Tomas!

Tiltaket du beskriver er ikke søknadspliktig; Det er en restaurering som ikke medfører fasadeendring (samme lengde, bredde og farge).

I LNFR-område sone 1 blir det oppfordret til å ta vare på eksisterende bebyggelse og det er ikke nødvendig med dispensasjon fra LNFR-formålene i dette tilfellet.

Med hilsen

Ragnhild Haugen
Ingeniør bygg, areal og VA
Hattfjelldal kommune
75184834

Fra: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>
Sendt: fredag 17. november 2023 18:24
Til: Ragnhild Haugen <ragnhild.haugen@hattfjelldal.kommune.no>
Kopi: Karl Olav Bostad <karl.olav.bostad@hattfjelldal.kommune.no>
Emne: Forespørsel

Hei!

Jeg har pratet med Karl Olav å han ba meg sende deg en e-post.

Jeg har tenkt å skifte tak på hytta mi på Vestre Tiplingen i løpet av vinteren. Samme lengde, bredde og farge. Bytter derimot fra aluminium til stål tak.

Aluminiumen tåler ikke at man går på taket. Tenkte i den forbindelse å sette på trinn som fungerer som takstige til feier og takrenner.

Dette var noe nasjonalparkstyret lurte på om var søknadspliktig eller ikke. Er dette søknadspliktig, så søker jeg herved om dette nå.

Hvis du klarer å gi et svar på dette i løpet av uken som kommer, så får de tatt dette med i møtet som de skulle ha den 8 desember.

Har søkt om 4 ekstra scooterturer i den forbindelse, så da har alt kommet samtidig.

Bare ta kontakt om det er noen spørsmål.

Med vennlig hilsen

Tomas Daniel Børgefjell
Daglig leder
Susendal Bygdeservice AS
Susendalsveien 3883, 8696 Hattfjelldal

Telefon 92801127
tobo@susendalbygdeservice.no
www.susendalbygdeservice.no

Tødås, Tore

Fra: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>
Sendt: søndag 19. november 2023 11:35
Til: Tødås, Tore
Emne: SV: Kjørebok

Hei!

Taket er ikke søknadspliktig, ettersom det er samme farge, lengde og bredde. Kun rehabilitering. Jeg har forespurt kommunen om takstige-trinn (HMS feier) og takrenner. Jeg får nok svar i løpet av denne uken, men muntlig har jeg allerede fått godkjenning på dette.

Skal prøve å få sendt deg dette i løpet av uken om jeg får skriftlig svar fra kommunen.

Mvh Tomas

Fra: Tødås, Tore <tore.todas@statsforvalteren.no>
Sendt: torsdag 16. november 2023 10:27
Til: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>
Emne: SV: Kjørebok

Hei!

Slik jeg oppfatter jobben du skal gjøre med taket er tiltaket søknadspliktig, dvs. at du må søke nasjonalparkstyre om dispensasjon fra verneforskriften. Dette ift. at det kan fremstå som en fasadeendring.

Send søknad i brev form hvor du beskriver tiltaket i detalj med materialvalg, fargevalg og evt. om tiltaket vil medføre nye mål (høyde, bredde og lengde) Har du tegninger av tiltaket er det fint at disse er vedlagte. Innvendige arbeider trenger du ikke søke dispensasjon for. I samme søknad tar du med behovet for transport av disse materialene.

Får jeg en slik søknad i løpet av neste uke vil saken bli lagt frem for behandling i nasjonalparkstyret den 8. desember.

Med vennlig hilsen

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter
Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

**Byrkije nasjonalparkstyre/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Telefon: 74 16 80 82

Hjemmesider: <https://borgefjellnasjonalpark.no/>

Fra: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>

Sendt: onsdag 15. november 2023 20:19

Til: Tødås, Tore <tore.todas@statsforvalteren.no>

Emne: SV: Kjørebok

Hei.

Her er en liten forklaring på jobben som skal gjøres med skifte av tak.

- Fjerne gamle takplater i aluminium evt. gammelt undertak.
- Legge ny takduk som innehar lufting/puster og legge nytt tak i stål. (Evt. nytt undertak).
- Kan ikke gå på eksisterende takplater pga.de er for tynn.
- Montere stigebøyler for feier og takrenner/nedløp.
- Fikser siste rest av vindsidebord og kasser samtidig som taket.
- I tillegg blir det endring av dør inn til soverom og listverk der som hører til dispensasjonen fra i fjor + utkjøring av bygningsskrot. (Dette fikser jeg på returer).
- Kan også nevne at jeg har tenkt å ta ned en gammel trebåt som jeg har ved naustet mitt ved Statskog hytta, men den kan jeg ta på en retur ned fra Vestre Tiplingen bare jeg får lov å hente den ved naustet. (ca 200 meter fra eksisterende løype).

Planen er å kjøre opp takplater og alt som trengs for bytte av tak, så alt er klart til snekkerne kommer.

Når det gjelder alt arbeidet iht. til dispensasjon fjor, så er jeg nesten helt i mål med alt snekkerarbeidet.

I forbindelse med takjobben, så søker jeg om 4 ekstra turer for vinteren 2024.

Mvh Tomas Børgefjell

Fra: Tødås, Tore <tore.todas@statsforvalteren.no>

Sendt: mandag 13. november 2023 10:53

Til: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>

Emne: SV: Kjørebok

Hei!

Søknaden om ekstra turer må behandles av nasjonalparkstyret, tas opp som sak på møte 8. desember. Men jeg må få mer informasjon å legge frem for styret ift. behov utover de 8 turene som kan gis administrativt. Hva er bla. gjenstående arbeid ift. dispensasjonen du fikk i 2022 og hva menes med skifta av tak (beskrivelse av tiltaket)

Med vennlig hilsen

Tore Tødås

nasjonalparkforvalter

Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

**Byrkije nasjonalparkstyre/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Telefon: 74 16 80 82

Hjemmesider: <https://borgefjellnasjonalpark.no/>

Fra: Tomas Børgefjell <tobo@susendalbygdeservice.no>

Sendt: søndag 12. november 2023 12:34

Til: Tødås, Tore <tore.todas@statsforvalteren.no>

Emne: Kjørebok

Hei Tore!

Sender herved søknad om 4 stk ekstra turer til hytta mi på Vestre Tiplingen, i tillegg til de faste 8 turene. Jeg holder fremdeles på med snekkerarbeid der oppe samt oppkjøring av diverse varer og materialer. I vinter må jeg skifte tak på hytta sammen med Grane Hytteservice AS V/ Bjørn Ove Kroken.

Med vennlig hilsen

Tomas Daniel Børgefjell
Daglig leder
Susendal Bygdeservice AS
Susendalsveien 3883, 8696 Hattfjelldal

Telefon 92801127
tobo@susendalbygdeservice.no
www.susendalbygdeservice.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/13021-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 01.12.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre	40/2023	08.12.2023

Sanering av bru over Drakonelva i Hattfjelldal kommune

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalparkstyre / Børgefjell nasjonalparkstyre godkjenner at eksisterende bru over Drakonelva i Hattfjelldal kommune saneres. Det settes vilkår om at alle materialer fraktes ut av verneområdet og at terreng tilbakeføres.

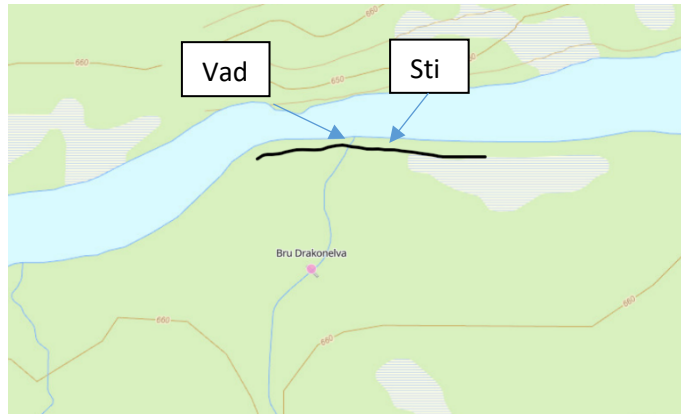
Begrunnelse:

Eksisterende bru er i dårlig teknisk forfatning og har vært stengt for ferdsel i 2023. Det konkluderes med at behovet for denne brua er svært begrenset da det i de fleste tilfeller er enkelt å vade over elva. Ut fra at det ikke er slitasje på vegetasjonen på brustedet synes det som om brua ikke blir benyttet, dette også på grunn av at brua ligger ca. 100 meter oppstrøms stien. Kostandene ved en rehabilitering anses som forholdsvis høyt ift. behovet. Statskog ønsker ut fra dette at brua saneres.

Saksopplysninger

Over Drakonelva i Austre Tiplingan landskapsvernområde er det en hengebru i dårlig teknisk forfatning. Historikken til denne brua er uklar for dagens forvaltning. Ut fra personlig meddelelse fra tidligere oppsynsmann ble brua etablert mellom 2005 - 2010. Dette mens Hattfjelldal kommune var forvaltningsmyndighet for verneområdet. Hattfjelldal kommune finansierte tiltaket mens Statskog tok på seg å bygge brua.

Kartet viser plassering av bru ift. vad.

Ferdselen inn i området går langs Tiplingelvas breidd hvor en krysser Drakonelva i elvenes samløp, her er det et fint vad som er enkelt å krysse. Bredde på elva er her ca. 5 meter. Brua er plassert ca. 100 meter oppstrøms vad og forholdvis vanskelig å finne for ukjente. Noe som kan være en medvirkende årsak til at brua er lite brukt.

Ut fra dårlig teknisk tilstand har brua vært stengt i 2023 pga. fare for at brua kan rase sammen ved bruk. Det anses som lite aktuelt å bruke midler på rehabilitering ut fra at det er et minimalt behov for brua. Det er i årene 2019 – 2023 gjennomført ferdselstilling på stien langs Tiplingelva, denne viser i gjennomsnitt 186 passeringer pr. år i barmarksesongen. De fleste passeringene er registrert i juli og august.

Det vises til brev fra Statskog hvor grunneier ønsker å sanere brua og ikke erstatte denne. Saken legges frem for nasjonalparkstyret til godkjenning før effektivering sommer 2024, dette ift. at tiltaket kan ha vært finansiert med tiltaksmidler.

Vedlegg:

Brev av xxxx fra Statskog

Status bru 2019. Foto: T. Tødås

Oktober 2023 – forankring av bru midlertidig «forsterket» med lastestropper. Foto: Fjelltjenesten.

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell
nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Vår ref.
23/10090- 1

Deres ref.

Vår dato
01.12.2023

Vår saksbehandler
Tore Bjørnstad
900 48 023, tbn@statskog.no

Fjerning av hengebru over Drakonelva/Draakonenjohke i Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde

Statskog SF har en hengebru over Drakonelva i Austre Tiplingan landskapsvernområde (se vedlagte kart). Brua ble etter det vi kjenner til bygd rundt år 2005, og da i hovedsak etter ønske fra det jaktlaget som disponerte elgjakta i området. Sannsynligvis var dette et samarbeidsprosjekt mellom jaktlaget, Statskog og muligens forvaltningsmyndigheten som den gang var Hattfjelldal kommune.

Ferdselen inn i området går langs Tiplingelva hvor stien krysser Drakonelva i elvenes samløp. Her er det et fint vad som er enkelt å krysse. Bredde på elva er her ca. 5 meter. Brua er plassert ca. 100 meter oppstrøms vad og forholdvis vanskelig å finne for ukjente. Slik vi ser det er det kun i vårløysning og flom at det kan være et behov for brua.

Brua har vært i dårlig forfatning i noen år, og ved internkontroll i 2022 ble tilstanden vurdert såpass kritisk at den ble besluttet stengt for ferdsel. Det er utfordrende grunnforhold i området der brua står, og dermed vanskelig å få etablert god nok forankring til bærewirene. Det er ikke umulig, men kostnadskrevenende, å få satt den i stand. Tatt i betraktning bruas beskjedne bruk og at behovet i forhold til elgjakt ikke lengre er like uttalt, ønsker Statskog å sanere denne.

I og med at brua delvis kan være finansiert med tiltaksmidler ønsker vi gjerne å høre nasjonalparkstyrets syn på saken. Forutsatt godkjenning hos dere og eventuelt rivningstillatelse fra Hattfjelldal kommune tar vi sikte på å rive brua i løpet av 2024.

Med hilsen

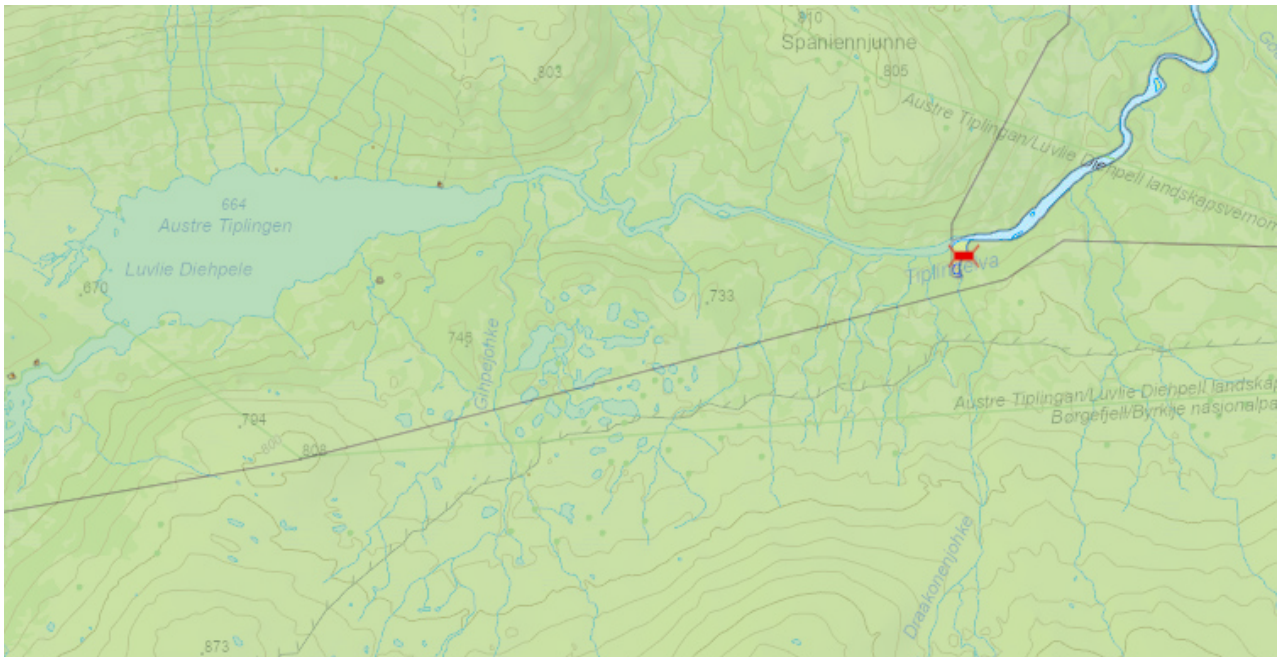
Tore Bjørnstad
regionsjef Nordland

Dette dokumentet er elektronisk signert

Vedlegg: 0

Vedlegg: Kart over bruas plassering i Austre Tiplingan landskapsvernområde

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/526-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 01.12.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	41/2023	08.12.2023

Austre Tiplingan landskapsvernområde - pålegg om retting og varsel om tvangsmulkt - gbnr 28/33 i Hattfjelldal kommune

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 69 pålegges hjemmelshaver av gårdsnr. 28, bruksnr. 33 i Hattfjelldal kommune å utføre retting av følgende tiltak som er i strid med verneforskriften eller innvilgede dispensasjoner:

- Tak over platting/gulv reduseres til 3 meters lengde målt fra tverrvegg som forutsatt i vilkår til innvilget dispensasjon i sak 17/2016.
- Platting/gulv under tak reduseres til 3 meters lengde mål fra tverrvegg som forutsatt i vilkår til innvilget dispensasjon i sak 06/2022.
- Rekkverk på platting/gulv fjernes som forutsatt i vilkår til innvilget dispensasjon i sak 06/2022.
- Rester av platting på hyttens framside med betongfundamenter fjernes i tråd med vilkår til innvilget dispensasjon i sak 06/2022.
- Alle vindusomramminger males i mørke farger som forutsatt i vilkår til innvilget dispensasjon i sak 06/2022.
- Oppsatt parabolantenne fjernes

Bygningsmassene som rives skal fraktes ut av verneområdet.

Frist for gjennomføring settes til 30.08.2025. Forvaltningsmyndigheten skal varsles skriftlig så snart rettingen er gjennomført. Når det ved etterkontroll konkluderes med at pålegget er fulgt opp, anses saken som avsluttet.

Forhåndsvarsel om tvangsmulkt.

Dersom forholdet ikke er bragt i orden som beskrevet over innen angitt dato varsels det herved om tvangsmulkt på kr 500 pr/dag inntil det ulovlige forholdet er rettet. Dette varselet er å betrakte som et forhåndsvarsel om tvangsmulkt, jf. naturmangfoldlovens § 73 og forvaltningsloven § 16. Det gis en frist på 21 dager etter utsendelsesdato på dette brevet som frist for å uttale seg om den varslede tvangsmulkten.

Pålegg om retting er enkeltvedtak og kan påklages av part eller en med rettslig klageinteresse i saken innen 3 uker etter mottakelse av vedtaket, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes skriftlig til Børgefjell nasjonalparkstyre, men stiles til Miljødirektoratet.

Begrunnelse:

Nasjonalparkstyret legger vekt på at det allerede har vært flere behandlinger av saken hvor tiltakshaver har fått muligheter til å korrigere tiltaket. Mange av de gjennomførte tiltakene var i utgangspunktet ikke omsøkt jf. søknad av 09.10.2016. Tross dette har nasjonalparkstyret imøtekommet tiltakshaver ved i etterkant å godkjenne deler av tiltaket hvor det er satt tydelige vilkår for gjennomføringen. Vilkårene er satt med mål om å ikke øke den samlede belastningen for området nevneverdig og med hensyn til presedensvirkning. Det er ikke ønskelig med en utvikling i landskapsvernområdet hvor det etableres takutbygg, terrasser og påbygg som totalt sett vil endre landskapets art og karakter. For forvaltningen anses det også som viktig at vedtak med vilkår etterleves for å unngå en utvikling der det bygges først for deretter å søke om godkjenning av gjennomførte tiltak.

De angitte vilkårene i rettingsvedtaket anses å ha en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som der skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingen/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Saken startet i oktober 2016 ved at tiltakshaver sendte følgende søknad:

Fra: Solvor Kristiansen[post@nyvoll-hjortefarm.no]
Dato: 09.10.2016 21:06:26
Til: Tødås Tore
Tittel: Skifting tak hytte vestre Tipling 28.33.0.0 Børgefjell

Børgefjell Nasjonalparkstyre.

Hattfjelldal. 09.10.2016-

V/ Tore Tødås (Nasjonalparkforvalter)

Postboks 2600
7734 Steinkjer.

SØKER HERVED OM TILLATELSE TIL OG SKIFTE TAK PÅ VÅR
HYTTE VESTRE TIPLING I BØRGEFJELL NASJONALPARK .
GÅRDS/BRUKSNR.28.33.0.0

Det vil bli lagt papp i samme farve som før på nytt tak , takoverbygget vil stikke ut 3m over platt i vestlig retning .

Vi ser for oss at byggeperioden vil strekke seg over flere år og søker da om utvidet dispensasjon kjørig med snøscooter i tidsrommet byggingen pågår. Kan opplyse at hytta er 35m2. Vi tenker og starte opp med å frakte matrialer dit sesongen 2017.

Med hilsen Solvor og Kjell Kristiansen
8690 Hattfjelldal.

Av søknaden fremgår det at tiltakshaver hadde behov for å skifte tak på eksisterende hytte, i den forbindelse ble det også søkt om å etablere et takoverbygg som skulle **stikke ut 3 meter over platt** i vestlig retning.

Ut fra denne søknaden fattet nasjonalparkstyret følgende vedtak i møte den 24.10.2016:

*«Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre gir, ihht. verneforskriftens § 3 pkt. 1.3b Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon for skifte av tak på eksisterende hytte ved Vestre Tiplingen gnr. 28. bnr. 33. I tillegg til skifte av eksisterende tak gis det dispensasjon til å etablere takoverbygg på **inntil 3 meters lengde over plattung** i vestlig retning.*

Følgende vilkår settes for tillatelsen:

- *Taktekking utføres med materialer som gir en mørk og matt fargevirkning.*
- *Utskiftete materialer/tak skal transporteres ut av området og skal ikke brennes i verneområdet»*

Som det fremgår av både søknad og vedtak er det tydelig at taket ikke skulle stikke mer enn 3 meter utover plattung.

Status hytte 2015 før iverksetting av tiltak

Statens naturoppsyn gjennomførte dispensasjonskontroll av tiltaket sommeren 2020. Det ble her avdekket at det var gjennomført langt flere tiltak enn det som var omsøkt. Dette omfattet bla:

- Etablering av gulv/terrasse under takoverbygget, noe forvaltningen oppfattet ikke var omsøkt.
- Etablering av rekkverk under takoverbygget
- Flytting av inngangsdør
- Nytt vindu på nordvestre vegg

Det anmerkes at det opprinnelige omsøkte tiltaket med skifte av tak **ikke** var gjennomført.

Når det gjelder etablering av gulv/terrasse svarte tiltakshaver følgende i brev av 26.01.2021:

Status hytte 2015 som viser størrelse på platting på tverrvegg

«I henhold til dispensasjon, verneforskriften paragraf 3 pkt. 1.3 b, står det beskrevet at det er gitt tillatelse til å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting. Dette er noe vi har forholdt oss til»

Igjen bekrefter tiltakshaver at takoverbygget ikke skal være lengre enn 3 meter.

Med bakgrunn i dispensasjonskontrollen fra 2020 vedtar nasjonalparkstyret i møte den 05.03.2021, sak 14/2021 å starte prosess mot et vedtak om mulig retting av de påviste forhold. Prosessen ble startet med å sende et forhåndsvarsel hvor tiltakshaver ble gitt frist for å forklare seg om de påviste avvik.

Etter dette tidspunktet velger tiltakshaver å benytte advokat i den videre kommunikasjonen. Hovedfokus i videre dialog var i stor grad relatert til om nasjonalparkstyrets vedtak også omfattet etablering av gulv under tak. Tiltakshaver mente at nasjonalparkstyret måtte skjønne at taket skulle ha en funksjon, var en av påstandene som ble fremsatt. Og at bruken av ordet platting i vedtaket innebar en godkjenning av ny platting, selv om denne var 3 ganger så stor.

Det ble avholdt møte mellom partene for å diskutere alternative løsninger, tiltakshaver ved sin advokat var tydelig på at det ikke var aktuelt å imøtekomme nasjonalparkstyret. Etter møtet, dvs. oktober 2021 mottok nasjonalparkstyret et lengre brev fra tiltakshavers advokat hvor det ble argumentert for at etablering av gulv var å oppfatte som godkjent. I brevet ble det også skrevet:

«På vegne av min klient/søker, søkes det derfor med dette om etterfølgende dispensasjon for flytting av dør og etablering av nytt vindu. Det presiseres også at opprinnelig søknad omfattet platting under takutbygg og nødvendig rekkverk i bakkant. I den grad dette eventuelt ikke er tatt med ved vurdering av opprinnelig søknad, bes det om at det også gis dispensasjon for dette»

Ut fra dette valgte nasjonalparkstyret å ta saken opp til ny behandling. Ettersom gulv under takutbygg ikke var med i vurderingen av opprinnelig søknad valgte nasjonalparkstyret å ta dette opp til vurdering ved behandling av saken.

I møte den 23.03.2022 fattet nasjonalparkstyret følgende vedtak

«Med hjemmel i verneforskriften for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde fastsatt ved kongelig resolusjon av 29. august 2003, fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvro/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

1. *Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for etablering av gulv under tak på hytte på eiendom 28/33 i Hattfjelldal kommune. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:*
  - *Gulvet skal ikke overstige følgende mål:*
    - *Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229°) målt fra tverrvegg/gavlvegg.*
    - *Gulvet skal ikke være bredere en hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.*
  - *Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk*
  - *Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, levegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes.*
  - *Platting på fremsiden (sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter.*
  - *Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trappekonstruksjoner.*
  - *Gulv og bærekonstruksjoner skal males i mørke farger tilsvarende farge som benyttes på hytte.*
- *Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for flytting av dør fra sørøstre vegg til sørvestre vegg, dvs. til under etablert takutstikk. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:*
  - *Dør skal males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.*
- *Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for etablering av nytt vindu på nordvestre vegg. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:*
  - *Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.*
- *Rivnings- og bygningsavfall som ikke er rent trevirke, skal transporteres ut av verneområdet og leveres godkjent mottak.*
- *Gjennomføring av tiltakene med gitte vilkår skal være gjennomført innen 30.04.2023»*

Som det fremgår av vedtaket, godkjente nå nasjonalparkstyret gulv under takutbygg. Da begrenset til 3 meters lengde målt fra tverrvegg, dette ble sett i sammenheng med at tiltakshaver søkte om 3 meters takutbygg i 2016. Ellers ble det satt vilkår ift. bredden på gulvet samt at gulvet ikke skulle være lengre enn taket. Videre ble det ikke tillatt oppsetting av rekkverk ol. Platting på fremsiden skulle også fjernes, noe som var et innspill fra tiltakshaver i advokatens brev av 15.10.21.

Nasjonalparkstyret imøtekom tiltakshavers søknad om flytting av dør og flytting av vindu med vilkår om at omraminger og karmer skulle males i mørke farger.

I vedtaket ble det gitt frist til 30.04.2023 for gjennomføring av tiltaket med gitte vilkår.

Nasjonalparkstyrets vedtak ble ikke påklaget jf. forvaltningslovens bestemmelser. Avslutningsvis i brev av 15.10.2021 skrev advokaten at «*dersom nasjonalparkstyret ikke innvilger etterfølgende dispensasjon, vil søker påklage vedtaket og om nødvendig bestride eventuelle pålegg om ytterligere endringer rettslig*». At tiltakshaver ikke klaget på nasjonalparkstyrets vedtak må da antas å ha sammenheng med at nasjonalparkstyret hadde innvilget søknaden.

Nasjonalparkstyrets dispensasjonsvedtak medførte at prosessen med krav om retting av 05.03.21 ble avsluttet da en mente grunnlaget for dette kravet nå var falt bort.

05.07.2023 gjennomførte Statskog fjelltjenesten, på veggen av SNO ny dispensasjonskontroll av tiltaket. Her ble det kontrollert om vilkårene i nasjonalparkstyrets vedtak var etterlevd. Rapporten viste flere avvik. Det ble ved denne kontrollen avdekket at takutsikket var lengre en omsøkt, noe som ikke hadde blitt kontrollert ved første kontroll. Ved å måle lengden på gulv som fluktet med takutstikk ble det avdekket at taket hadde en lengde på 338 cm. målt fra tverrvegg. Gulvet var også bredere en godkjent. Rekkverk var ikke fjernet, samt at deler av platting på fremsiden av hytta ikke var fjernet. Nasjonalparkstyrets vilkår om fargebruk var heller ikke etterlevd. Det ble også avdekket at det var montert en parabolantenne som ikke var omsøkt.

Saken har vært forelagt arbeidsutvalget og nasjonalparkstyret som fattet vedtak om å starte prosess med krav om retting for å bringe tiltakene i tråd med innvilget dispensasjon.

I møte den 02.11.2023 sak 31/2023 fattet nasjonalparkstyret følgende vedtak:

«Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar, ihht. naturmangfoldlovens §69 å varsle tiltakshaver om mulig pålegg om retting av flere avvik mellom gitte dispensasjoner og utførte tiltak.

Følgende avvik bes redegjort for jf. rapport fra Statskog fjelltjenesten.

Vilkår i dispensasjon:

Gulvet skal ikke overstige følgende mål:

- *Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229°) målt fra tverrvegg/gavlvegg.*
- *Gulvet skal ikke være bredere en hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.*

Kontroll:

- *Gulv ble målt til å være 338 cm fra vegg målt fra tverrvegg/gavlvegg. Dvs. 38 cm lengre enn det dispensasjonen tillater.*
- *Bredde på gulv målt til å stikke 5 cm ut fra vegg på langvegg vendt ned mot vannet (sør/øst) og 3 cm ut fra vegg på langvegg vendt bort fra vannet (nord/vest). Til sammen 8 cm bredere enn veggen på hytten.*

Vilkår i dispensasjon:

- *Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk.*

Kontroll:

Under kontroll var det ikke mulig å måle om gulv stakk utenfor etablert takutstikk med medbragte hjelpemidler. Ut fra det som vises på bilder er det ikke synlig differanse mellom gulv og takutstikk. Det bemerkes at takutstikk er omtrent jevn med gulv som er ca. 38 cm for langt jf. dispensasjon. Dermed antas at det er omtrent 38 cm. i avvik også på tak, noe som er i strid med dispensasjon om å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting i vestlig retning.

Vilkår i dispensasjon:

- *Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, leegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes.*

Kontroll:

Tidligere oppsatte gelender/rekkverk var ikke fjernet 05.07.23.

Vilkår i dispensasjon:

- *Platting på fremsiden (sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter.*

Kontroll:

Mye av platting på fremsiden var fjernet, herunder betongfundamenter. En mindre del av platting på fremsiden var fortsatt på plass og var knyttet til trapp. Denne delen av plattingen var støttet opp av lecablokker.

Vilkår i dispensasjon:

- Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trappekonstruksjoner

Kontroll:

Trapp var montert opp mot gjenstående del av platting på fremsiden, ikke i tråd med vilkår om bruk på nytt gulv

Vilkår i dispensasjon:

- Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.

Kontroll:

Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser hadde hvit farge

- Det skal også i forhåndsvarsel påpekes at montert parabolantenne ikke er omsøkt og kan bli krevd fjernet.
- Hytteeier bes skriftlig redegjøre for avvik mellom gitte dispensasjoner og utførte tiltak innen 28. november 2023. Saken tas opp til ny behandling i styremøte 8. desember 2023.
- Nasjonalparkstyret gir styreleder og nasjonalparkforvalter fullmakt til å utforme forhåndsvarsel om mulig krav om retting ihht. forvaltningslovens bestemmelser.
- Hattfjelldal kommune, som bygningsmyndighet orienteres om avvikene ift. kommunal tillatelse.

Enstemmig vedtatt»

Styreleder og nasjonalparkforvalter ga i brev av 06.11.2023 forhåndsvarsel om at forvaltningsmyndigheten vurderte krav om retting ifb. med påviste avvik mellom dispensasjoner og faktisk utførte bygningsarbeider på hytte. Frist for skriftlig redegjørelse ble satt til 28. november 2023.

Hattfjelldal kommune, som bygningsmyndighet ble orientert om avvikene ift. kommunal tillatelse i brev av 22.11.2023.

Tiltakshaver svarte på forhåndsvarslet i brev av 27.11.2023 fra Advokatfirmaet Braut M.N.A v/Knut Jullumstrø

Innledningsvis i dette brevet står det at advokat Jullumstrø, i etterkant av nasjonalparkstyrets vedtak i møte den 23.03.22 sak 06/2022, hadde rettet en henvendelse hvor det ble etterspurt en nærmere redegjørelse for nasjonalparkstyrets tolkning av hjemmelsgrunnlaget for vedtaket. Og at han ikke hadde sett å ha mottatt dette. Faktum her er at nasjonalparkforvalter ikke kan se å ha mottatt en slik henvendelse, det er heller ikke i det etterfølgende registrert etterlysning av svar på en slik henvendelse. Tiltakshaver har heller ikke klaget på vedtak i sak 06/2022 jf. forvaltningslovens Kap. VI.

I brev fra advokat Jullumstrø står følgende:

«Mine klienter har søkt om **og** fått tillatelse til å forlenge takutstikk med tre meter. Ved en **forlenging** av eksisterende takutstikk, anses det naturlig at man måler fra eksisterende takutstikk, ikke gavelvegg»

Denne påstanden er feil. Tiltakshaver skrev i søknaden fra 2016 at «*takoverbygget vil stikke ut 3 m over platt i vestlig retning*» Nasjonalparkstyret benyttet følgende ordlyd i sitt vedtak i møte den 24.10.2016: «*I tillegg til skifte av eksisterende tak gis det dispensasjon til å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting i vestlig retning*» Videre svarer tiltakshaver i brev fra januar 2021 at: «*I henhold til dispensasjon, verneforskriften paragraf 3 pkt. 1.3 b, står det beskrevet at det er gitt tillatelse til å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting. Dette er noe vi har forholdt oss til*»

Hverken søker eller nasjonalparkstyret har benyttet begrepet **forlenging** av takutstikk. Det er kun advokat Jullumstrø som bruker dette begrepet som en begrunnelse for at takutstikket er lengre enn det som nasjonalparkstyret har godkjent.

Når nasjonalparkstyret har brukt ordlyden etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting i vestlig retning er det plattingen som er referansepunkt, ikke eksisterende takutstikk. Plattingen startet ved gavelveggen og hadde ca. en meters lengde ut fra vegg.

Det anføres videre i brevet fra advokat Jullumstrø:
«*Det bemerkes også at den dispensasjonen det henvises til i forhåndsvarslet er gitt etter at min klient hadde fått godkjent sitt tiltak og bygget var ferdigstilt*»

Det er ikke korrekt at tiltaket var godkjent av verneområdeforvaltningen før dispensasjonen det henvises til ble gitt. Det var kun takoverbygget som var omsøkt og godkjent, da med en lengde på inntil 3 meter over platting. Men det er korrekt at byggearbeidene var utført før dispensasjonsvedtaket ble fattet. Det er kun tiltakshavers oppfatning at gulv/platting også ble godkjent ved vedtaket i 2016. Tiltakshaver har for øvrig innrømmet at de andre tiltakene ikke var omsøkt.

Derfor blir det feil å påstå at nasjonalparkstyret, gjennom et krav om retting, forsøker å tilbakekalle tidligere gitte tillatelser. Nasjonalparkstyret har fattet 2 dispensasjonsvedtak hvor det er satt vilkår for gjennomføringen, dispensasjonskontrollen har avdekket avvik ift. vilkårene, det vil si at tiltakshaver har gått utover rammene i gitte vedtak. Hvert enkelt dispensasjonsvedtak medfører dispensasjonskontroll. Ved kontroll av vedtaket fra 2016 ble det avdekket flere tiltak som ikke var omsøkt, noe SNO rapporterte, lengden på tak ble ikke målt ved denne kontrollen. At et avvik ikke avdekkes i kontroll medfører ikke at det ikke kan avdekkes og påtales ved senere kontroll. I dispensasjonsvedtaket fra 2022 var det en rekke vilkår som måtte kontrolleres ift. gjennomførte arbeider, dvs. om tiltakshaver hadde gjennomført tiltaket iht. gitte vilkår i tillatelsen. Ut fra dette kan det slettes ikke fremstå som merkelig at kontrollorganet foretar ny kontroll når det er gitt en ny dispensasjon.

Status 2020

Videre fra brevet fra Jullumstrø:

«*Det påpekes for ordens skyld at det vel ikke lå noen forutsetning i gitt tillatelse om at eksisterende platting foran hytta måtte fjernes. Dette er noe min klient selv har gjort frivillig og av ønske om ikke å øke det samlede avtrykket av hytta mer enn nødvendig*»

Påstanden fra advokat Jullumstrø om at det ikke lå noen forutsetning i gitt tillatelse om at eksisterende platting foran hytta måtte fjernes er feil. I kulepunkt fire i vedtak av 23.03.22 står følgende: «*Platting på fremsiden (sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter*»

Det er korrekt at tiltakshaver selv hadde foreslått dette tiltaket, men nasjonalparkstyret satte dette tiltaket som vilkår for å sikre gjennomføring. Det ble i vilkåret forutsatt at hele plattingen skulle fjernes og trapp monteres mot nytt gulv. Begrunnelsen tiltakshaver benyttet for å fjerne platting på fremsiden var at dette ville utligne avtrykket av nytt gulv under tak, det ville fungere som et kompensierende tiltak ift. utvidelsen av gulvet under tak som nå var større enn tidligere.

Når det gjelder vilkårssetting om utforming og fargebruk kan dette kun settes ved godkjenning av tiltak. En kan ikke komme og kreve endret fargebruk på eksisterende installasjoner så lenge disse er godkjent. Om andre hytter har annen fargebruk er derfor irrelevant i denne saken, vilkårsbehandling omfatter tiltakshavers objekt og vurderinger opp mot dette ift. visuell effekt på området. Andre hytteeiere kan bli stilt overfor de samme vilkårene hvis de søker om bygningsmessige endringer.

Status juli 2022

Nasjonalparkstyrets hjemmelsgrunnlag:

I brev av 27.11.2023 stilles det en rekke spørsmål angående nasjonalparkstyrets hjemmelsgrunnlag for de satte vilkår i vedtakene. Dette også ift. at det etterlyses redegjørelse på hvordan det enkelte element vesentlig endrer landskapets karakter.

Naturmangfoldlovens § 36, 2 ledd sier følgende

*«I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som alene eller **sammen med andre tiltak** kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkning av tiltakene i området. I forskriften kan det gis bestemmelser om hva som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing, og om ferdsel som ikke skjer til fots»*

Dette betyr at ved vurdering av tiltak skal den samlede belastningen i området vurderes, ikke om det enkelte element i et tiltak påvirker landskapet vesentlig. Det kan ofte være slik at enkelte elementer eller tiltak alene ikke påvirker landskapets karakter, men summen av alle tiltak vil totalt sett påvirke landskapets karakter.

Dette ble sist presisert i forarbeidene til lovendring i 2013 (Innst. 386 L (2012-2013)) hvor følgende ordlyd ble benyttet:

«Naturmangfoldloven § 36 fastsetter nærmere regler om landskapsvernområder, at de vernes mot en vesentlig endring av landskapets særpreg eller karakter.

Departementet mener at tiltak i landskapsvernområder ikke skal vurderes isolert, men også opp mot andre tiltak. Det foreslås derfor en klargjøring i § 36 av hva det kan fastsettes bestemmelser om i forskrift om landskapsvernområder når det gjelder tiltak – som sett i sammenheng med andre tiltak – kan være i strid med verneformålet»

Bakgrunnen for denne lovendringen var å unngå en «bit for bit» nedbygging, der mange mindre tiltak, som enkeltvis ikke trengte å påvirke landskapets karakter, i sum ville endre landskapet karakter. Derfor er nasjonalparkstyret pliktig til å vurdere den samlede belastningen for området ved behandling av alle enkelttiltak. Om et tiltak isolert sett ikke påvirker landskapets karakter i vesentlig grad kan det sammen med andre tiltak i området ha negativ påvirkning. Hvorvidt et tiltak påvirker landskapets karakter vil ofte bero på konkret skjønsmessig vurdering. I nasjonalparkstyrets skjønsvurdering skal det også vurderes om tiltaket kan få presedensvirkning, som fører til at andre tilsvarende tiltak realiseres. Som videre i sum kan endre landskapets karakter.

Ut fra at nasjonalparkstyret skal legge til grunn samlet belastning i sin skjønsvurdering av om tiltaket endrer landskapets karakter, er det ikke noe krav om redegjørelse eller begrunnelse for hvorvidt de enkelte element i et tiltak har påvirkning.

Når nasjonalparkstyret gir en dispensasjon til tiltak etter verneforskrifter og naturmangfoldlov, gis disse med vilkår. Hensikten med vilkår er å avgrense tiltakets omfang og gi tydelige føringer for gjennomføring. Ofte brukes vilkårssetting til å motvirke mulige skadevirkninger av et vedtak. Vilkår som begrenser tiltakets

Status juli 2023

omfang er et verktøy som kan bidra til at tiltaket ikke påvirker landskapets karakter i vesentlig grad. Et tiltak kunne i utgangspunktet ha ført til at landskapets karakter hadde blitt påvirket, men gjennom vilkårssetting om fargebruk, utforming mm reduseres tiltakets påvirkning slik at tiltaket kan bli godkjent. Ut fra dette er det en tydelig forutsetning at vilkårene skal etterleves.

Ut fra at det er nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet som gir dispensasjoner med vilkår, er det også nasjonalparkstyret som er gitt oppgaven med å følge opp brudd på disse. Dette følger av delegasjon gitt i vedtekter for nasjonalparkstyret hvor det bla. står følgende:

«Styret har som forvaltningsmyndighet et selvstendig ansvar for å påse at alle brudd på verneforskriftene som styret får kjennskap til blir rapportert/anmeldt til politiet dersom det er grunn til å anta at forholdet er straffbart»

I samme vedtekter er det fastsatt at Statens naturoppsyn har tilsynsmyndighet i områdene, jf. lov om statlig naturoppsyn. Av naturoppsynslovens §2 pkt. 2 fremgår det at oppsynet skal føre kontroll med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), og eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77.

En av kjerneoppgavene som oppsynet har er dispensasjonskontroll, det vil si å utføre kontroll med at de dispensasjoner nasjonalparkstyret gir etterleves.

Oppsummert betyr dette at nasjonalparkstyret er gitt myndighet til å gi dispensasjoner for tiltak i et verneområde så lenge disse er innenfor rammen til forskrift og naturmangfoldlovens bestemmelser. I landskapsvernområder skal tiltakets påvirkning på landskapet, alene eller sammen med andre tiltak, vurderes ved avgjørelsen om det skal gis dispensasjon. Det er altså ikke bare det enkelte tiltak/bygningsselement som skal vurderes. Vilkårssetting kan brukes for å avgrense tiltakets påvirkning på landskapet. Statens naturoppsyn skal utføre kontroll på at gitte dispensasjoner er

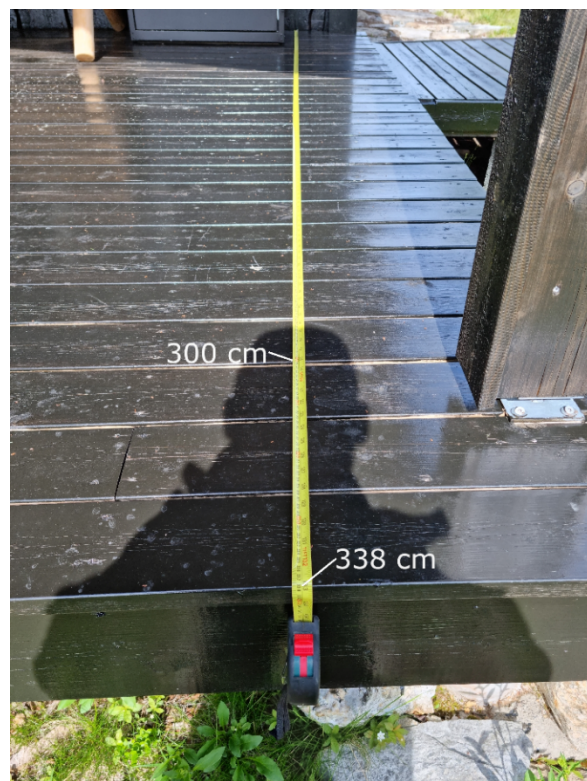
etterlevd og rapportere evt. avvik. Og disse avvikene er nasjonalparkstyret gitt et selvstendig ansvar for å følge opp gjennom de verktøy styret er gitt myndighet til å benytte.

Det er her viktig å presisere at nasjonalparkstyret og Statens naturoppsyn ikke opptrer som bygningsmyndighet etter plan- og bygningsloven. Det er kommunenes ansvar. Men i verneområder kreves det tillatelse fra verneområdemyndighetene for å gjennomføre bygningsmessige tiltak etter føringer gitt i verneforskrift og naturmangfoldloven. Disse har ofte andre og strengere føringer en det som følger plan- og bygningsloven. Ut fra dette er den kommunale byggesaksbehandlingen uten direkte betydning for nasjonalparkstyrets behandling.

Nasjonalparkforvaltningen kan ut fra dette gjennomføre egne kontroller for å avdekke om det er gjennomført tiltak som ikke er omsøkt eller at tiltak ikke er i tråd med satte vilkår. Hvis dette blir avdekket kan nasjonalparkstyret iverksette ulike former for reaksjon. Krav om retting og avbøtende tiltak iht. naturmangfoldlovens § 69 er et av verktøyene nasjonalparkstyret kan benytte. Med retting menes som oftest gjenoppretting av en tidligere tilstand, for eksempel rivning av ulovlige bygninger eller fjerning av ulovlig tilført masse. Å kreve retting er også aktuelt der tiltakshaver har gått utover rammene i dispensasjonen, det vil si at det er gjort tiltak utover det dispensasjonen har åpnet for eller ikke har fulgt opp de krav som er satt i dispensasjonen. Et krav om retting har da til mål å få tiltaket innenfor rammene i dispensasjonen. For å sikre at kravet blir etterlevd kan det også fattes vedtak om tvangsmulkt hvis tiltaket ikke er gjennomført til gitt frist. Det skal gis forhåndsvarsel om at slik tvangsmulkt blir vurdert.

Å rette opp de påviste avvikene kan ikke sies å være spesielt tyngende eller uforholdsmessig for tiltakshaver. Disse har også saklig sammenheng med verneformålet. Å fjerne rekkverk på gulv, fjerne rester av platting og betongfundamenter på fremside og male alle bygningsdeler mørke må beskrives som enkle oppgaver. Tilsvarende gjelder demontering av ikke godkjente parabolantenne. Takoverbygg og gulv kan reduseres til 3 meters lengde med å flytte fundament og stolper for så å sage av tak og demontere gulv slik at disse blir i tråd med dispensasjon. Dette vil være en litt større oppgave ift. de andre elementene, men ved å sette en god tidsfrist kan ikke dette punktet heller beskrives som særlig tyngende. Når det gjelder påviste avvik på bredden til gulvet kreves dette ikke rettet.

Et evt. vedtak med pålegg om retting kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En klage vil da bety at nasjonalparkstyret tar klagen opp til behandling,

Dokumentasjon av lengde på platting

Rød strek marker godkjent lengde på gulv og tak

hvis nasjonalparkstyret ikke imøtekommer klager, går saken videre til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse. Hvis rettingen kreves gjennomført før en evt. klage kan realitetsbehandles, kan mottaker be om at gjennomføringen utsettes, jf. forvaltningslovens §42.

Vedlegg:

- Brev av 27.11.2023 fra Advokatfirma Braut M.N.A – Austre Tiplingan landskapsvernområde – svar på forhåndsvarsel – mine klienter Kjell og Solvor Kristiansen
- Brev av 03.11.2023 til Solvor og Kjell Kristiansen - Austre Tiplingan landskapsvernområde - forhåndsvarsel om at forvaltningsmyndigheten vurderer krav om retting ifb. med påviste avvik mellom dispensasjoner og faktisk utførte bygningsarbeider på hytte. Ber om redegjørelse.
- Samlet saksframstilling sak 31/2023 - Bygningskontroll i Austre Tiplingan landskapsvernområde - avvik mellom gitt dispensasjon og utførte byggearbeider på hytte ved Vestre Tiplingen - vurdering av krav om retting
- Rapport dispensasjonskontroll 05.07.23 utført av Statskog fjelltjenesten.
- Samlet saksframstilling sak 6/2022 - dispensasjon fra verneforskriften for gjennomføring av tiltak på hytte - Solvor og Kjell Kristiansen
- Brev av 15. oktober 2021 fra Advokathuset Helgeland – oppfølging av gitt tillatelse og etterfølgende søknad om godkjenning iht. verneforskriftens § 3
- Rapport dispensasjonskontroll SNO 2020.

Børgefjell Nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Att: Stian Brekkvassmo

Mosjøen, 27.11.2023

AUSTRE TIPLINGAN LANDSKAPSVERNOMRÅDE – SVAR PÅ FORHÅNDSVARSEL – MINE KLIENTER KJELL OG SOLVOR KRISTIANSSEN

Undertegnede er kontaktet av Kjell og Solvor Kristiansen ifb. at de har mottatt forhåndsvarsel om vedtak fra Nasjonalparkstyret.

Det vises innledningsvis til tidligere korrespondanse i forbindelse med dispensasjon. Denne anses således kjent og anses som en del av saken.

I etterkant av mitt brev av 15. Oktober 2021 kom det et vedtak om dispensasjon fra Børgefjell Nasjonalparkstyre. Jeg sendte i den forbindelse en henvendelse der det ble etterspurt en nærmere redegjørelse for Nasjonalparkstyrets tolkning av hjemmelsgrunnlag for bla. krav om at vinduer måtte males, rekkverk rives mv. men jeg kan ikke se å ha mottatt noe svar på dette. Nasjonalparkstyrets hjemmelsgrunnlag vil uansett fortsatt være et tema i den videre behandling av denne saken.

Nærmere om denne sides tolkning av hjemmelsgrunnlaget:

Det rettslige utgangspunkt er her at det er bygningsmyndighene som har hjemmel til å tilate, forby eller kreve endring av tiltak på bygninger, jfr. Plan og bygningsloven kap. 1. Bygningsmyndigheten er i dette tilfellet Hattfjelldal kommune.

Nasjonalparkstyrets kompetanse er her utledet av naturmangfoldsloven og verneforskriften. Nasjonalparkstyrets mandat mht. aktuell sak er definert bla. i verneforskriften § 3, 1.1, 1. avsnitt:

Området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endres eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Deretter listes det opp en del tiltak som er ulovlig, før det i samme paragraf pkt. 1.3, b), sies at:

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til (...) ombygging og mindre utvidelse av eksisterende bygning.

Jeg finner her grunn til å minne om at det landskapet som her er vernet, også består av **eksisterende, spredt hyttebebyggelse**. Det ligger ikke i landskapsvernets mandat å **fjerne** eller **redusere** antallet hytter. Det ligger ikke en gang i landskapsvernets mandat å **redusere** det inntrykket eksisterende hytter medfører, da de i seg selv må omfattes som en del av landskapsvernet.

Høyesterett har uttalt seg om rekkevidden av kompetansen iht. aktuell regulering i RT 2012:110. Her heter det bla.:

*Når naturvernloven § 5 (forløperen til naturmangfoldsloven, min kommentar) bestemmer at det ikke må iverksettes tiltak som **vesentlig** kan endre landskapets art eller karakter, **innebærer dette samtidig at tiltak som ikke har slik virkning vil kunne foretas uhindret av naturvernlovens bestemmelser**(min utheving). Vesentlighetskravet er dermed en materiell begrensning i kompetansen etter naturvernloven § 6 til å gi nærmere bestemmelser om området, dets skjøtsel og bruk og en ramme for straffansvaret etter naturvernloven § 24.*

Det innebærer at Nasjonalparkstyret ikke har kompetanse til å forby tiltak som **ikke** endrer landskapets art og karakter vesentlig. Tiltak på eksisterende bebyggelse som **ikke** vesentlig endrer landskapets karakter, hører således fullt og helt under de ordinære bygningsmyndigheter.

Oppsummert er min oppfatning av regulering og kompetanse slik:

Alle tiltak, også endringer av eksisterende bygninger mv. skal forelegges Nasjonalparkstyret for vurdering. Nasjonalparkstyrets kompetanse til å **avslå** ønsker om endring, er begrenset til endringer som **vesentlig endrer landskapets art eller karakter**. Motsatt: Nasjonalparkstyret har ikke hjemmel til å avslå/nekte eier av bygning å foreta arbeider på eksisterende bygning som **ikke** endrer landskapets art og karakter vesentlig.

Det bemerkes også at den dispensasjonen det henvises til i forhåndsvarslet er gitt **etter** at min klient hadde fått godkjent sitt tiltak og bygget var ferdigstilt.

En eventuell etterfølgende dispensasjon er i utgangspunktet kun aktuell i de tilfeller hvor man må reparere mangler ved opprinnelig søknad i forbindelse med søknadspiktig tiltak. Krav om etterfølgende endring av tiltak, hvor de arbeider som kreves endret ligger innenfor opprinnelig tillatelse, er å anse som et tilbakekall av tidligere gitt tillatelse. Et slikt inngrep forutsetter en særlig klar og påviselig hjemmel.

Deler av det mottatte forhåndsvarsel, har preg av at man tar en omkamp på allerede gitt tillatelse. Det forutsettes derfor at Nasjonalparkstyret kan redegjøre for sine hjemler for krav om endring av forhold som her var omfattet av opprinnelig tillatelse.

Nasjonalparkstyrets hjemmel opp mot de momenter som omhandles i forhåndsvarsel:

Med mindre Nasjonalparkstyret kan angi en begrunnet tolkning av eget hjemmelsgrunnlag som avviker fra det som er beskrevet ovenfor, må det her stilles følgende spørsmål knyttet til de punkter som varslet omfatter:

Ad gulv og takutstikk:

Under henvisning til Nasjonalparkstyrets hjemmelsgrunnlag og mandat, bes det redegjort for Nasjonalparkstyrets begrunnelse for at takutstikk og gulv under takutstikk, **vesentlig endrer landskapets karakter.**

På dette punkt stiller Nasjonalparkstyret også opp noen faktiske krav til selve utførelsen som mine klienter ikke kan se følger av opprinnelig tillatelse, og som det bes redegjort nærmere for. Mine klienter har her søkt om **og** fått tillatelse til å forlenge takutstikk med tre meter. Ved en **forlenging** av eksisterende takutstikk, anses det naturlig at man måler fra eksisterende takutstikk, ikke fra gavelvegg.

I forhåndsvarslet opererer Nasjonalparkstyret med et krav basert på måling fra gavelvegg. Det bes opplyst hvor i tillatelsen det er presisert at det skal måles fra gavelvegg.

Nasjonalparkstyret er ikke et generelt kontrollorgan for lokal bygningsmyndighet, som man her oppfatter har godkjent tiltaket som det er. Skal Nasjonalparkstyret ha noen hjemmel for inngrep ift. takutstikk, må det følgelig synliggjøres hvordan de ekstra centimeter man mener å ha målt, her vesentlig forandrer landskapets karakter.

Takutstikket er for øvrig en del av tiltaket som var omfattet av opprinnelig søknad. Da Nasjonalparkstyret behandlet sin «dispensasjon», var tiltaket også for lengst ferdig. I og med at tiltaket var omsøkt og godkjent, var det ikke behov for noen etterfølgende dispensasjon for tiltaket. For det tilfelle at Nasjonalparkstyret eventuelt hadde ment at min klients tiltak gikk ut over den opprinnelige tillatelse, og at min klient pliktet å reparere dette ved en etterfølgende søknad om dispensasjon, måtte dette presiseres.

I og med at takutstikket var ferdig oppført og også inspisert av instanser som rapporterer direkte til Nasjonalparkstyret da Nasjonalparkstyret gav sin etterfølgende dispensasjon, kunne det ikke være tvil om hvilket tiltak/byggverk som eventuelt skulle omfattes av dispensasjonen. Mine klienter har selvsagt ikke endret på konstruksjonen etter dispensasjonen ble gitt. Det fremstår da merkelig at man etter å ha gitt etterfølgende dispensasjon til et oppført byggverk, drar tilbake og kontrollmåler det samme tiltaket, og nå påpeker et avvik på noen cm.?!

Hvis man ser bort fra utfordringene rundt Nasjonalparkstyrets hjemmel, fremstår forhåndsvarslet på dette punkt følgelig som et tilbakekall/en begrensning av en tidligere gitt tillatelse. Et slik tilbakekall krever selvsagt en særskilt hjemmel. Mener Nasjonalparkstyret å ha en slik hjemmel, bes dette opplyst.

Ad rekkverk:

Under henvisning til Nasjonalparkstyrets hjemmelsgrunnlag og mandat, bes det redegjort for Nasjonalparkstyrets begrunnelse for at det rekkverket som er ført opp, **vesentlig endrer landskapets karakter.**

Min klient er selvsagt klar over at det ikke eksplisitt var søkt om rekkverk på platten, men slik denne er utført utgjør den en del av en helhetlig konstruksjon som anføres ikke å endre landskapets karakter ut over det som allerede følger av takutstikket.

Det landskapsvernet Nasjonalparkstyret er satt til å forvalte, innebærer ikke et forbud mot utvikling og sikring av en eiendom. Mine klienter ønsker å beholde det aktuelle rekkverket da dette representerer en sikring mot skade, samt gir le til inngangspartiet slik at dette ikke fyker igjen av snø.

Ad betongfundamenter:

Under henvisning til Nasjonalparkstyrets hjemmelsgrunnlag og mandat, bes det redegjort for Nasjonalparkstyrets begrunnelse for at aktuelle betongfundamenter som ikke er fjernet, medfører **vesentlig endrer landskapets karakter**.

Det påpekes for ordens skyld at det vel ikke lå noen forutsetning i gitt tillatelse om at eksisterende plattning foran hytta måtte fjernes. Dette er noe mine klienter selv har gjort frivillig og av ønske om å ikke øke det samlede avtrykket av hytta mer enn nødvendig.

Det som står igjen av tidligere konstruksjoner anføres å utgjøre en del av hyttas «hele». Mine klienter kan ikke se at aktuelle betongfundamenter, hverken isolert eller samlet bidrar til en vesentlig endring av landskapets karakter.

Ad trappekonstruksjoner:

Under henvisning til Nasjonalparkstyrets hjemmelsgrunnlag og mandat, bes det redegjort for Nasjonalparkstyrets begrunnelse for det som beskrives som trappekonstruksjoner, **vesentlig endrer landskapets karakter**.

Det vises forøvrig til det som er anført ovenfor.

Ad farge på vindusomramming:

Under henvisning til Nasjonalparkstyrets hjemmelsgrunnlag og mandat, bes det redegjort for Nasjonalparkstyrets begrunnelse for hvit omramming av vinduer, **vesentlig endrer landskapets karakter**.

Mine klienter opplyser forøvrig at det er flere hytter i området som har hvit omramming av vinduer. Det må følgelig spesifikt redegjøres for hvorfor hvit omramming i nettopp mine klienters tilfelle, vesentlig endrer landskapets karakter.

Ad parabolantenne:

Under henvisning til Nasjonalparkstyrets hjemmelsgrunnlag og mandat, bes det redegjort for Nasjonalparkstyrets begrunnelse for montert parabolantenne, **vesentlig endrer landskapets karakter**.

Som tidligere anført innebærer ikke landskapsvernet et forbud mot en hver utvikling og modernisering av en eiendom i området. Tiltak som øker sikkerhet og bedrer komfort kan ikke forby med mindre de medfører en vesentlig endring av landskapets karakter.

Oppsummering:

Nasjonalparkstyret sin hjemmel til å påvirke byggesak i landskapsvernområdet er utledet av naturmangfoldsloven og verneforskriften. Nasjonalparkstyrets hjemmel er begrenset til å kunne forby tiltak som vesentlig endrer et vernet landskaps karakter.

Nasjonalparkstyret har ingen myndighet til hverken forby eller på annen måte påvirke tillatelser knyttet til eksisterende bygg, som ikke medfører en vesentlig endring av landskapets karakter.

Ingen av de tiltak som er utført på mine klienters eiendom har medført noen vesentlig endring av landskapets karakter. Nasjonalparkstyret bestrides således å ha noen hjemmel som kan begrunne slike pålegg som man nå har varslet i forhåndsvarsel.

Vedtak som ikke bygger på en klar og påviselig hjemmel er å anse som en nullitet. Vedtak som anses å være et tilbakekall eller en begrensning av tidligere gitt tillatelse krever en enda sterkere hjemmel, og har således en enda lavere terskel før de er å anse som en nullitet.

Med hilsen

Knut Jullumstrø
Advokatfirmaet Braut AS

Byrkjje nasjonalparkstyre/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 82
fmlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/borgefjell>

Solvor og Kjell Kristiansen
Sørsiveien 265
8696 Hattfjelldal

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2021/526-0 432.2

Deres ref.

Dato 03.11.2023

Austre Tiplingan landskapsvernområde - forhåndsvarsel om at forvaltningsmyndigheten vurderer krav om retting ifb. med påviste avvik mellom dispensasjoner og faktisk utførte bygningsarbeider på hytte. Ber om redegjørelse.

Statskog fjelltjenesten gjennomførte høsten 2023 bygningskontroll av dispensasjoner gitt for bygningsformål av nasjonalparkstyret. Ved bygningskontroll av Deres hytte ved vestre Tiplingen (gnr. 28 bnr. 33) i Austre Tiplingan landskapsvernområde ble det påvist flere avvik mellom gitt dispensasjon og faktisk utførte bygningsarbeider.

Bygningskontrollen ble gjennomført med bakgrunn i dispensasjoner gitt av nasjonalparkstyret i møte 23.03.2022, sak 06/2022 og møte 24.10.2016, sak 17/2016.

Børgefjell nasjonalparkstyre vedtok enstemmig i møte 02.11.2023, sak 31/2023 å varsle tiltakshaver om mulig vedtak om retting av påviste avvik. Dette i tråd med forvaltningslovens § 16 om at slikt forhåndsvarsel skal gis før evt. vedtak om retting.

Dette brevet er et varsel om mulig vedtak om retting av de påviste avvikene, med hjemmel i naturmangfoldlovens § 69 retting og avbøtende tiltak.

I forbindelse med bygningskontrollen ble det registrert og rapportert følgende avvik ift. gitte tillatelser:

Vilkår i dispensasjon:

Gulvet skal ikke overstige følgende mål:

- Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229°) målt fra tverrvegg/gavlvegg.
- Gulvet skal ikke være bredere en hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.

Kontroll:

- Gulv ble målt til å være 338 cm fra vegg målt fra tverrvegg/gavlvegg. Dvs. 38 cm lengre enn det dispensasjonen tillater.
- Bredde på gulv målt til å stikke 5 cm ut fra vegg på langvegg vendt ned mot vannet (sør/øst) og 3 cm ut fra vegg på langvegg vendt bort fra vannet (nord/vest). Til sammen 8 cm bredere enn veggen på hytten.

Vilkår i dispensasjon:

- Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk.

Nasjonalpark

Børgefjell/Byrkjje

Landskapsvernområde

Austre Tiplingan/Luvlie Diehpel

Kontroll:

Under kontroll var det ikke mulig å måle om gulv stakk utenfor etablert takutstikk med medbragte hjelpemidler. Ut fra det som vises på bilder er det ikke synlig differanse mellom gulv og takutstikk. Det bemerkes at takutstikk er omtrent jevn med gulv som er ca. 38 cm for langt jfr. dispensasjon. Dermed antas at det er omtrent 38 cm. i avvik også på tak, noe som er i strid med dispensasjon om å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting i vestlig retning.

Vilkår i dispensasjon:

- Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, leegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes.

Kontroll:

Tidligere oppsatte gelender/rekkverk var ikke fjernet 05.07.23.

Vilkår i dispensasjon:

- Platting på fremsiden (sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter.

Kontroll:

Mye av platting på fremsiden var fjernet, herunder betongfundamenter. En mindre del av platting på fremsiden var fortsatt på plass og var knyttet til trapp. Denne delen av plattingen var støttet opp av lecablokker.

Vilkår i dispensasjon:

- Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trapekonstruksjoner

Kontroll:

Trapp var montert opp mot gjenstående del av platting på fremsiden, ikke i tråd med vilkår om bruk på nytt gulv

Vilkår i dispensasjon:

- Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.

Kontroll:

Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser hadde hvite farge

Videre anmerkes det at montert parabolantenne ikke er omsøkt og kan bli krevd fjernet.

Nasjonalparkstyrets vedtak om forhåndsvarsel i sak 31/2023 er et prosesuelt vedtak som ikke kan påklages. Tiltakshaver gis mulighet til å kommentere forholdene i saken før det evt. blir fattet vedtak om å kreve retting. Evt. krav om retting vedtas av nasjonalparkstyret som enkeltvedtak som kan påklages. Miljødirektoratet er her klageorgan.

Nasjonalparkstyret har en selvstendig plikt ihht. sine vedtekter (punkt 8.5) til blant annet å vurdere administrative sanksjoner når styret får kjennskap til brudd på verneforskriften. Mulige administrative sanksjoner kan være krav om retting med hjemmel i naturmangfoldloven (NML) *kap. IX § 69 Retting og avbøtende tiltak*. Forvaltningsmyndigheten kan pålegge stans eller retting av forhold som er i strid med verneforskriften eller gitt dispensasjon.

Vi varsler om at nasjonalparkstyret i tråd med styrevedtak 31/2023 vurderer å fatte vedtak om retting av påviste avvik ihht. naturmangfoldlovens § 69. Og at Dere, sett i lys av dette gis mulighet til å redegjøre skriftlig for de påviste avvik.

Vi ber om at skriftlig redegjørelse sendes nasjonalparkstyret **innen 28. november 2023**.

Med hilsen

Stian Brekkvassmo
Styreleder
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

- Rapport fra Statskog fjelltjenesten

Samlet saksframstilling

Arkivsaksnr: 2021/526-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 26.10.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	31/2023	02.11.2023

Bygningskontroll i Austre Tiplingan landskapsvernområde - avvik mellom gitt dispensasjon og utførte byggearbeider på hytte ved Vestre Tiplingen - vurdering av krav om retting

Saksprotokoll fra møte 02.11.2023 i Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Behandling

Vedtak

Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar, ihht. naturmangfoldlovens §69 å varsle tiltakshaver om mulig pålegg om retting av flere avvik mellom gitte dispensasjoner og utførte tiltak.

Følgende avvik bes redegjort for jfr. rapport fra Statskog fjelltjenesten.

Vilkår i dispensasjon:

Gulvet skal ikke overstige følgende mål:

- Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229°) målt fra tverrvegg/gavlvegg.
- Gulvet skal ikke være bredere en hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.

Kontroll:

2. Gulv ble målt til å være 338 cm fra vegg målt fra tverrvegg/gavlvegg. Dvs. 38 cm lengre enn det dispensasjonen tillater.
3. Bredde på gulv målt til å stikke 5 cm ut fra vegg på langvegg vendt ned mot vannet (sør/øst) og 3 cm ut fra vegg på langvegg vendt bort fra vannet (nord/vest). Til sammen 8 cm bredere enn veggen på hytten.

Vilkår i dispensasjon:

3. Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk.

Kontroll:

Under kontroll var det ikke mulig å måle om gulv stakk utenfor etablert takutstikk med medbragte hjelpemidler. Ut fra det som vises på bilder er det ikke synlig differanse mellom gulv og takutstikk. Det bemerkes at takutstikk er omtrent jevn med gulv som er ca. 38 cm for langt jfr. dispensasjon. Dermed antas at det er omtrent 38 cm. i avvik også på tak, noe som er i strid med dispensasjon om å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting i vestlig retning.

Vilkår i dispensasjon:

4. Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, leegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes.

Kontroll:

Tidligere oppsatte gelender/rekkverk var ikke fjernet 05.07.23.

Vilkår i dispensasjon:

5. Platting på fremsiden (sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter.

Kontroll:

Mye av platting på fremsiden var fjernet, herunder betongfundamenter. En mindre del av platting på fremsiden var fortsatt på plass og var knyttet til trapp. Denne delen av plattingen var støttet opp av lecablokker.

Vilkår i dispensasjon:

- Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trappekonstruksjoner

Kontroll:

Trapp var montert opp mot gjenstående del av platting på fremsiden, ikke i tråd med vilkår om bruk på nytt gulv

Vilkår i dispensasjon:

- Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.

Kontroll:

Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser hadde hvite farge

- Det skal også i forhåndsvarsel påpekes at montert parabolantenne ikke er omsøkt og kan bli krevd fjernet.
- Hytteeier bes skriftlig redegjøre for avvik mellom gitte dispensasjoner og utførte tiltak innen 28. november 2023. Saken tas opp til ny behandling i styremøte 8. desember 2023.
- Nasjonalparkstyret gir styreleder og nasjonalparkforvalter fullmakt til å utforme forhåndsvarsel om mulig krav om retting ihht. forvaltningslovens bestemmelser.
- Hattfjelldal kommune, som bygningsmyndighet orienteres om avvikene ift. kommunal tillatelse.

Enstemmig vedtatt**Forvalters tilrådning:**

Ingen tilrådning forelå ved utsending av saken, utkast ble utarbeidet i møtet med grunnlag i styrets diskusjoner.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland..
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

I møte 23.03.2022 sak 6/2022 fattet nasjonalparkstyret følgende vedtak:

Med hjemmel i verneforskriften for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde fastsatt ved kongelig resolusjon av 29. august 2003, fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

1. *Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for etablering av gulv under tak på hytte på eiendom 28/33 i Hattfjelldal kommune. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:*
  - *Gulvet skal ikke overstige følgende mål:*
    - *Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229°) målt fra tverrvegg/gavlvegg.*
    - *Gulvet skal ikke være bredere en hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.*
  - *Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk*
  - *Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, levegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes.*
  - *Platting på fremsiden (sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter.*
  - *Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trappekonstruksjoner.*
  - *Gulv og bærekonstruksjoner skal males i mørke farger tilsvarende farge som benyttes på hytte.*
4. *Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for flytting av dør fra sørøstre vegg til sørvestre vegg, dvs. til under etablert takutstikk. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:*
  - *Dør skal males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.*
4. *Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for etablering av nytt vindu på nordvestre vegg. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:*
  - *Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.*
5. *Rivnings- og bygningsavfall som ikke er rent trevirke, skal transporteres ut av verneområdet og leveres godkjent mottak.*
6. *Gjennomføring av tiltakene med gitte vilkår skal være gjennomført innen 30.04.2023.*

Begrunnelse:

Tiltakene vil samlet sett ha en negativ visuell påvirkning på landskapets karakter. Det er særlig oppbygging av platting, sett i sammenheng med takutstikket, som gir denne negative effekten. Nasjonalparkstyret har likevel kommet til at dispensasjonen ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke vil påvirke verneverdiene så mye at det er grunnlag for å nekte dispensasjon dersom det samtidig settes vilkår som bidrar til å dempe hyttas visuelle påvirkning av landskapet. Vilårene er at alle bygningsdeler skal males i mørke farger, dette for å redusere anlegges visuelle påvirkning på

verneområdet. Tilsvarende gjelder fjerning av eksisterende platting med betongfundamenter på hyttens fremside for å redusere hyttens påvirkning landskapets art og karakter sett fra vannet Vestre Tiplingen. De angitte vilkårene anses å ha en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som der skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende.

Andre forhold

- *Det gjøres oppmerksom på at denne tillatelsen er hjemlet i naturmangfoldloven og forskrift om vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde og gjelder bare for forholdet til verneforskriften.*
- *Tillatelsen gjelder ikke i forhold til plan- og bygningsloven og eller andre særlover.*
- *Kommunal vurdering/godkjenning etter plan- og bygningsloven må også innhentes.*

Enstemmig vedtatt

Nasjonalparkstyrets vedtak ble gjort på grunnlag av søknad fra Solvor og Kjell Kristiansen v/Advokathuset Helgeland på allerede gjennomførte tiltak. Noe av tiltaket var godkjent i tidligere vedtak, mens langt de fleste tiltakene var ikke omsøkt. Som nasjonalparkstyret er kjent med var det rom for tolkning i opprinnelig vedtak, derfor ble det i sak 6/2022 spesifisert nøyaktige vilkår som ikke skulle gi rom for misoppfatning. For videre sakshistorisk vises det til samlet saksframstilling av sak 6/2022.

Til vedtak 6/2022 bemerkes at tiltakshaver ikke har klaget på vedtaket jfr. forvaltningslovens kap. VI

I vedtak 6/2022 ble det i punkt 5 satt vilkår om at tiltakene med gitte vilkår skulle være gjennomført innen 30.04.2023. Dette innebar da også retting av gjennomførte tiltak som ikke var godkjent.

05.07.2023 gjennomførte Statskog fjelltjenesten rutinemessig dispensasjonskontroll av tiltaket ifb. med oppsynsrunde i området. Rapporten viser en rekke avvik ift. innvilget dispensasjon, det henvises her til vedlagte rapport.

Nasjonalparkstyret må ut fra dette vurdere videre tiltak mot tiltakshaver etter som det er klare brudd og manglende oppfølging på innvilget dispensasjon. Nasjonalparkstyret ga rimelig frist for oppfylging av gitte vilkår, det vil si at tiltakshaver hadde 13 måneder på å rette tiltaket innenfor rammene i dispensasjonen. Denne tidsperioden inkluderte 2 perioder med snøføre hvor transport kunne gjennomføres enklest mulig.

Arbeidsutvalget behandlet saken i møte 05.09.2023 hvor det ble fattet følgende vedtak:

«Arbeidsutvalget for Børgefjell nasjonalparkstyre ber nasjonalparkforvalter starte prosess med krav om retting av de anmerkede forhold i rapport fra Statskog fjelltjenesten. Tilsvarende bes nasjonalparkforvalter kontakte Miljødirektoratet for vurdering om saken er kvalifisert for overtredelsesgebyr»

Etter møtet i arbeidsutvalget er det tatt en runde med Miljødirektoratet for en juridisk vurdering om saken kunne være kvalifisert for overtredelsesgebyr. Skriftlig tilbakemelding forelå 06.10.2023 og konkluderte med følgende:

«I denne saken blir det avgjørende når selve byggearbeidene er utført. Ut fra saken oppfatter vi at de er utført før 1.1.2021 og det kan da ikke ilegges gebyr for forholdet (fordi vi bare kan ilegges gebyr for ulovligheter som er utført etter at reglene om overtredelsesgebyr trådte i kraft).

Ut fra dette konkluderer Miljødirektoratet at saken må følges opp på annen måte.

Følgende alternativer kan da vurderes videre:

Anmeldelse for ulovlig bygging

Styret har som forvaltningsmyndighet et selvstendig ansvar for å påse at alle brudd på verneforskriftene som styret får kjennskap til blir rapportert/anmeldt til politiet dersom det er grunn til å anta at forholdet er straffbart. Dette følger delegeringen av forvaltningsmyndigheten og er nedfelt i styrets vedtekter.

Krav om retting og avbøtende tiltak

Miljødirektoratet har delegert myndigheten i naturmangfoldlovens § 69 om retting og avbøtende tiltak og § 73 om tvangsmulkt, disse lyder som følgende:

§ 69.(retting og avbøtende tiltak)

Myndigheten etter loven kan pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven.

Den som ved å overtre loven eller vedtak med hjemmel i loven forårsaker fare for forringelse av naturmangfoldet, skal sette i verk tiltak for å forhindre at slik forringelse skjer. Har forringelsen allerede inntrådt, gjelder plikten hindring av ytterligere forringelse og – om mulig – gjenoppretting av den tidligere tilstand for mangfoldet ved oppsamling, rydding, fjerning, planering eller andre egnede tiltak. Tiltak som i seg selv kan medføre miljøforringelse av noen betydning, skal bare iverksettes etter samtykke av myndigheten etter loven eller pålegg etter første ledd.

Plikten til forebygging, utbedring og gjenoppretting gjelder ikke i den utstrekning det i lys av kostnadene og virkningene av tiltakene, miljøvirkningene av overtredelsen og overtrederens skyld og økonomiske stilling, ville være særlig urimelig.

Tiltak etter denne paragrafen kan gå ut på avliving av fremmede organismer som overtredelsen gjelder, eller tilbakeføring av levende organismer til opprinnelsesstedet.

§ 73.(tvangsmulkt)

For å sikre at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven blir gjennomført, kan myndigheten etter loven fatte vedtak om tvangsmulkt.

Tvangsmulkt kan fastsettes når overtredelse av en bestemmelse er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter den frist for retting av forholdet som myndigheten etter loven har fastsatt. Tvangsmulkt kan fastsettes på forhånd dersom særlige grunner tilsier det, og løper da fra en eventuell overtredelse tar til. Det kan fastsettes at tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forhold varer, eller at den forfaller for hver overtredelse. Tvangsmulkt løper likevel ikke dersom etterlevelse er umulig på grunn av forhold som ikke skyldes den ansvarlige. Tvangsmulkt kan fastsettes som løpende mulkt eller engangsmulkt.

Tvangsmulkt pålegges den ansvarlige for overtredelsen. Er overtredelsen skjedd på vegne av et selskap eller en annen sammenslutning, en stiftelse eller et offentlig organ, skal tvangsmulkten vanligvis pålegges dette. Er tvangsmulkt pålagt et selskap som inngår i et konsern, kan påløpt tvangsmulkt også inndrives hos morselskap.

Departementet kan frafalle påløpt tvangsmulkt. Avgjørelsen regnes ikke som enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Krav om retting er et virkemiddel nasjonalparkstyret har i § 69. hvor det kan fattes vedtak om at de påviste forhold må rettes opp. Med retting menes som oftest gjenoppretting av en tidligere tilstand, for eksempel rivning av ulovlig bygninger eller fjerning av ulovlig tilført masse. Et slikt rettingsvedtak

vil være et enkeltvedtak som krever at vedkommende får et skriftlig forhåndsvarsel med frist til å uttale seg før det treffes et endelig vedtak. Retting er ikke en straffereaksjon for utførte ulovligheter, men et verktøy som forvaltningen har for å få tilbakeført ulovlige forhold.

Etter at vedkommende har fått uttale seg om sakens forhold må nasjonalparkstyre fatte nytt vedtak hvis det skal rettes krav om retting. Det skal gis frist for når rettingen skal være gjennomført. Det må gå tydelig frem av vedtaket hvilke forholds det kreves retting av. Hvis tiltakshaver ikke etterkommer kravet, kan det fattes vedtak om tvangsmulkt ihht. § 73

Oppsummert er det viktig å være klar over at anmeldelse kan føre til straff for brudd på naturmangfoldlovens bestemmelser. En slik reaksjon vil ikke medføre at avvik blir rettet. Hvis nasjonalparkstyret ønsker at tiltakshaver skal rette opp forhold som er i strid med innvilget dispensasjon er det viktig å vurdere krav om retting. Det betyr at nasjonalparkstyret fatter vedtak om hvilke forhold som skal rettes, med en rimelig frist for når dette skal være utført.

I forhold til nasjonalparkstyrets vedtak i sak 6/2022 viser kontrollen av de ulike vilkår følgende:

Vedtak:

Gulvet skal ikke overstige følgende mål:

- Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229°) målt fra tverrvegg/gavlvegg.
- Gulvet skal ikke være bredere en hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.

Kontroll:

- Gulv ble målt til å være 338 cm fra vegg målt fra tverrvegg/gavlvegg. Dvs. 38 cm lengre enn det dispensasjonen tillater.
- Bredden på gulvet ble målt til å stikke 5 cm ut fra vegg på langvegg vendt ned mot vannet (sør/øst) og 3 cm ut fra vegg på langvegg vendt bort fra vannet (nord/vest). Til sammen 8 cm bredere enn veggen på hytten.

Vedtak:

- Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk.

Kontroll:

Det var ikke mulig å måle om gulv stakk utenfor etablert takutstikk med medbragte hjelpemidler. Ut fra det som vises på bildet er det ikke synlig differanse mellom gulv og takutstikk. Men det bemerkes at takutstikk er omtrent jevn med dagens gulv som er ca. 38 cm for langt jfr. dispensasjon. Dermed er det **omtrent 38 cm i avvik også på tak.**

Vedtak:

- Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, leegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes.

Kontroll:

Tidligere oppsatte gelender/rekkverk var ikke fjernet 05.07.23.

Vedtak:

- Platting på fremsiden (sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter.

Kontroll:

Mye av platting på fremsiden var fjernet, herunder betongfundamenter. En mindre del av platting på fremsiden var fortsatt på plass og var knyttet til trapp. Denne delen av plattingen var støttet opp av lecablokker.

Vedtak:

- Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trappekonstruksjoner

Kontroll:

Trapp var montert opp mot gjenstående del av platting på fremsiden

Vedtak:

- Gulv og bærekonstruksjoner skal males i mørke farger tilsvarende farge som benyttes på hytte.

Kontroll:

Gulv og bærende bjelker ned fra tak var malt i mørke farger

Vedtak:

- Dør skal males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte

Kontroll:

Døren var malt i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte

Vedtak:

- Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.

Kontroll:

Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser hadde hvite farge

Kort oppsummert viser kontrollen mange avvik ift. nasjonalparkstyrets vilkår gitt i dispensasjonen. Det bemerkes også i kontrollen at takutstikket ser ut til å være lengre enn omsøkt av tiltakshaver som har dannet grunnlag for opprinnelig dispensasjon. Noe som ikke ble avdekket ved forrige kontroll.

Videre prosess

I forhold til arbeidsutvalgets vedtak er ikke overtredelsesgebyr noen alternativ reaksjon jfr. tilbakemelding fra Miljødirektoratet. Som straffereaksjon må anmeldelse vurderes. Uavhengig av type straffereaksjon vil ikke det medføre retting av påpekte forhold som er i strid med gitt dispensasjon. Her har nasjonalparkstyret krav om retting og avbøtende tiltak jfr. nml. § 69 som virkemiddel. Et slikt rettingsvedtak vil være et enkeltvedtak som krever at tiltakshaver får et forhåndsvarsel med frist for å uttale seg om de påpekte forhold før det treffes et endelig vedtak.

Nasjonalparkstyret kan på møte den 2. november fatte et slikt vedtak med påfølgende forhåndsvarsel hvor tiltakshaver gis frist for tilbakemelding. Basert på sakens dokumenter og tiltakshavers tilbakemelding kan nasjonalparkstyre fatte nytt vedtak på styremøte 6. desember. Hvis nasjonalparkstyret krever retting skal det i vedtaket gå tydelig frem hvilke forhold som skal rettes med frist for når dette skal være utført. Det kan da også fattes vedtak om tvangsmulkt hvis tiltakshaver ikke etterkommer rettingskravet.

Vedlegg:

- 1 Oppsynsrapport Kristiansen hytte
- 2 Samlet saksframstilling sak 6/2022 - dispensasjon fra verneforskriften for gjennomføring av tiltak på hytte - Solvor og Kjell Kristiansen

Oppsynsrapport

Dispensasjonskontroll – «Kristiansen hytta».

Gustav Busch Arntsen, Naturoppsyn

Tiltaket

- Gustav Busch Arntsen i Fjelltjenesten (SNO) var på oppsynsrunde i Tiplingdalen 05.07.23 og gjennomførte i samband med dette en dispensasjonskontroll jf. Vedtak fattet av nasjonalparkstyret tilknyttet «Kristiansen hytta».

Tiltaket

- Kontroll av gjennomførte tiltak jf. Vedtak i dispensasjon fra 29.03.2022, forvaltningens ref. 2021/526-0 432.2.
- Vedtaket lister opp flere vilkår som er gitt frist 30.04.2023 for å være gjennomført.
  - **Vedtaket pkt. 1 lister opp følgende:**
    - *Gulvet skal ikke overstige følgende mål:*
      - *Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229 `) målt fra tverrvegg/gavlvegg.*
      - *Gulvet skal ikke være bredere enn hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.*
    - *Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk.*
    - *Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, levegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes.*
    - *Platting på fremsiden (Sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betong fundamenter.*
    - *Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trappekonstruksjoner.*
    - *Gulv og bærekonstruksjoner skal males i mørke farger tilsvarende farge som benyttes på hytte.*

Tiltaket

- **Vedtaket pkt. 2 lister opp følgende:**

- *Dør skal males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte*

- **Vedtaket pkt. 3 lister opp følgende:**

- *Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.*

- **Vedtaket pkt. 4 lister opp følgende:**

- *Riving og bygningsavfall som ikke er rent trevirke, skal transporteres ut av verneområdet og leveres godkjent mottak.*

Kontroll av vilkår

- *Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229 `) målt fra tverrvegg/gavlvegg.*
- **Gulv ble målt til å være 338cm fra vegg målt fra tverrvegg/gavlvegg.**

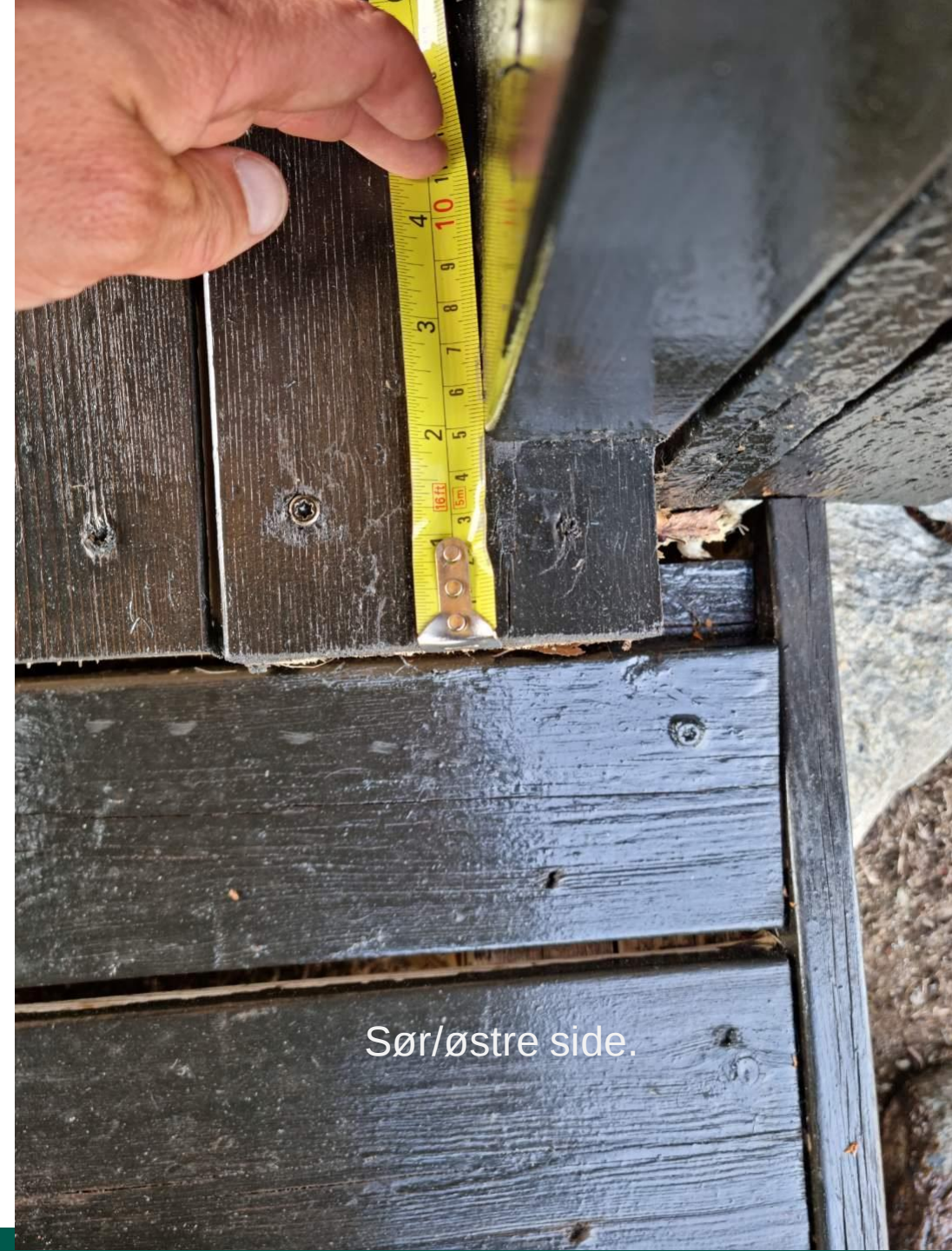

Kontroll av vilkår

- *Gulvet skal ikke være bredere enn hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.*
- **Bredden på gulvet ble målt til å stikke 5 cm ut fra vegg på langvegg vendt ned mot vannet (sør/øst) og 3 cm ut fra vegg på langvegg vendt bort fra vannet (nord/vest). Til sammen 8 cm bredere enn veggen på hytten. Se bilder på neste lysbilde.**

Sør/østre side.

Nord/vestre side.

Kontroll av vilkår

- *Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk.*
  - Det var ikke mulig å måle om gulv stakk utenfor etablert takutstikk med medbragte hjelpemidler. Men ut fra det som vises på bildet er det ikke synlig differanse mellom gulv og takutstikk. Men her bemerkes at takutstikk er omtrent jevn med dagens gulv som er ca 38 cm for langt jf. Dispensasjon. Dermed er det omtrent 38 cm i avvik også på tak.

Kontroll av vilkår

- *Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, levegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes.*

Tidligere oppsatte gelender/rekkverk var ikke fjernet 05.07.23.

Kontroll av vilkår

- *Platting på fremsiden (Sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter.*
  - **Mye av platting på fremsiden var fjernet, herunder betongfundamenter.**
  - **En mindre del av platting på fremsiden var fortsatt på plass og var knyttet til trapp. Denne delen av plattingen var støttet opp av lekablokker. Se bilder på neste lysbilde.**

Kontroll av vilkår

- *Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trappekonstruksjoner.*
- **Trapp var montert opp mot gjenstående del av platting på fremsiden.**

Kontroll av vilkår

- *Gulv og bærekonstruksjoner skal males i mørke farger tilsvarende farge som benyttes på hytte.*
- **Gulv og bærende bjelker ned fra tak var malt i mørke farger**

Kontroll av vilkår

- *Dør skal males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte*
- **Døren var malt i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte**

Kontroll av vilkår

- *Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.*
- **Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser hadde hvite farger.**

Kontroll av vilkår

- *Riving og bygningsavfall som ikke er rent trevirke, skal transporteres ut av verneområdet og leveres godkjent mottak.*
- Der lå noen lekablokker og støyp rester ved uthuset og en større innpakket pakning langs bakveggen på hytten som ikke ble pakket opp av oppsynet, med antatt trevirke.

Oppsummering

- Oppsynet har foretatt en kontroll av vilkår i dispensasjon
- Vedtaket lister opp flere vilkår som er gitt frist 30.04.2023 for å være gjennomført.
- Oppsynet foretar ingen videre oppfølging av dokumenterte avvik fra dispensasjon, utover å oversende denne rapport til forvaltningen for videre vurdering og oppfølging.

Samlet saksframstilling

Arkivsaksnr: 2021/526-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 09.03.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	6/2022	23.03.2022

Saksprotokoll i Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre - 23.03.2022

Behandling

Følgende forslag til endring ble utarbeidet i møte:

"Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, leegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet"
endres til:

"Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, leegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes"

Vedtak

Med hjemmel i verneforskriften for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde fastsatt ved kongelig resolusjon av 29. august 2003, fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

1. Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for etablering av gulv under tak på hytte på eiendom 28/33 i Hattfjelldal kommune. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:
  - Gulvet skal ikke overstige følgende mål:
    - Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229°) målt fra tverrvegg/gavlvegg.
    - Gulvet skal ikke være bredere en hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.
  - Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk
  - Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, leegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes.
  - Platting på fremsiden (sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter.
  - Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trappekonstruksjoner.
  - Gulv og bærekonstruksjoner skal males i mørke farger tilsvarende farge som benyttes på hytte.
2. Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for flytting av dør fra sørøstre vegg til sørvestre vegg, dvs. til under etablert takutstikk. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Dør skal males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.
3. Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for etablering av nytt vindu på nordvestre vegg. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:
    - Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.
  4. Rivnings- og bygningsavfall som ikke er rent trevirke, skal transporteres ut av verneområdet og leveres godkjent mottak.
  5. Gjennomføring av tiltakene med gitte vilkår skal være gjennomført innen 30.04.2023.

Begrunnelse:

Tiltakene vil samlet sett ha en negativ visuell påvirkning på landskapets karakter. Det er særlig oppbygging av platting, sett i sammenheng med takutstikket, som gir denne negative effekten. Nasjonalparkstyret har likevel kommet til at dispensasjonen ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke vil påvirke verneverdiene så mye at det er grunnlag for å nekte dispensasjon dersom det samtidig settes vilkår som bidrar til å dempe hyttas visuelle påvirkning av landskapet. Vilrårene er at alle bygningsdeler skal males i mørke farger, dette for å redusere anlegges visuelle påvirkning på verneområdet. Tilsvarende gjelder fjerning av eksisterende platting med betongfundamenter på hyttens fremside for å redusere hyttens påvirkning landskapets art og karakter sett fra vannet Vestre Tiplingen. De angitte vilrårene anses å ha en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som der skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende.

Andre forhold

- Det gjøres oppmerksom på at denne tillatelsen er hjemlet i naturmangfoldloven og forskrift om vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde og gjelder bare for forholdet til verneforskriften.
- Tillatelsen gjelder ikke i forhold til plan- og bygningsloven og eller andre særlover.
- Kommunal vurdering/godkjenning etter plan- og bygningsloven må også innhentes.

Enstemmig vedtatt

Saksfremlegg

Arbeidsutvalgets innstilling:

Med hjemmel i verneforskriften for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde fastsatt ved kongelig resolusjon av 29. august 2003, fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

1. Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for etablering av gulv under tak på hytte på eiendom 28/33 i Hattfjelldal kommune. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:
  - Gulvet skal ikke overstige følgende mål:
    - Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229°) målt fra tverrvegg/gavlvegg.
    - Gulvet skal ikke være bredere en hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.
  - Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk
  - Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, levegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet.
  - Platting på fremsiden (sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter.
  - Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trappekonstruksjoner.
  - Gulv og bærekonstruksjoner skal males i mørke farger tilsvarende farge som benyttes på hytte.
2. Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for flytting av dør fra sørøstre vegg til sørvestre vegg, dvs. til under etablert takutstikk. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:
  - Dør skal males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.
3. Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 1.3b gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon fra vernebestemmelsene for etablering av nytt vindu på nordvestre vegg. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:
  - Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.
4. Rivnings- og bygningsavfall som ikke er rent trevirke, skal transporteres ut av verneområdet og leveres godkjent mottak.
5. Gjennomføring av tiltakene med gitte vilkår skal være gjennomført innen 30.04.2023.

Begrunnelse:

Tiltakene vil samlet sett ha en negativ visuell påvirkning på landskapets karakter. Det er særlig oppbygging av platting, sett i sammenheng med takutstikket, som gir denne negative effekten. Nasjonalparkstyret har likevel kommet til at dispensasjonen ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke vil påvirke verneverdiene så mye at det er grunnlag for å nekte dispensasjon dersom det samtidig settes vilkår som bidrar til å dempe hyttas visuelle påvirkning av landskapet. Vilkårene er at alle bygningsdeler skal males i mørke farger, dette for å redusere anlegges visuelle påvirkning på verneområdet. Tilsvarende gjelder fjerning av eksisterende platting med betongfundamenter på hyttens fremside for å redusere hyttens påvirkning landskapets art og karakter sett fra vannet Vestre Tiplingen. De angitte vilkårene anses å ha en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som der skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende.

Andre forhold

- Det gjøres oppmerksom på at denne tillatelsen er hjemlet i naturmangfoldloven og forskrift om vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde og gjelder bare for forholdet til verneforskriften.
- Tillatelsen gjelder ikke i forhold til plan- og bygningsloven og eller andre særlover.
- Kommunal vurdering/godkjenning etter plan- og bygningsloven må også innhentes.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Solvor og Kjell Kristiansen søker i brev 15.10.21 fra advokat Knut Jullumstrø om dispensasjon fra verneforskriften for gjennomførte tiltak på hytte i Austre Tiplingan landskapsvernområde.

I epost av 09.10.2016 søker Solvor og Kjell Kristiansen om dispensasjon fra vernebestemmelsene for å skifte tak på hytte på eiendom 28/33 i Hattfjelldal kommune. Av søknaden fremgår det at hovedformålet er å skifte eksisterende tak, noe som i utgangspunktet er å anse som vedlikehold som ikke trenger særskilt tillatelse så lenge det ikke endrer hyttens karakter. I søknaden fremkommer det også ønske om å etablere et takoverbygg som skulle stikke 3 meter ut over platting i vestlig retning, dette ble ansett som et tiltak som krevde tiltalelse. Utover dette inneholdt ikke søknaden opplysninger om ytterligere tiltak som skulle gjennomføres, det var heller ikke vedlagt tegninger av prosjektet.

Nasjonalparkstyret behandlet søknaden i møte 24.10.2016 hvor det ble fattet følgende vedtak:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre gir, ihht. verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 b Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon for skifte av tak på eksisterende hytte ved Vestre Tiplingen gnr. 28. bnr. 33. I tillegg til skifte av eksisterende tak gis det dispensasjon til å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting i vestlig retning.

Følgende vilkår settes for tillatelsen:

- Taktekking utføres med materialer som gir en mørk og matt fargevirkning.
- Utskiftete materialer/tak skal transporteres ut av området og skal ikke brennes i verneområdet.

I saksutredningen ser en i ettertid at hovedfokus var knyttet til skifte/endringer på eksisterende tak og mindre på hvilken effekt takutstikket ville få. Etablering av gulv under takutstikk, oppsetting av rekkverk, flytting av dør og innsetting av nytt vindu ble aldri berørt i saksutredningen av den naturlige årsak at dette ikke var omsøkt. Søknadens ordlyd om å «**etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting i vestlig retning**» ble oppfattet som en saksopplysning om at taket skulle etableres over eksisterende platting. Å tolke denne ordlyden som en søknad om å bygge nytt gulv med nesten dobbelt areal og rekkverk må sies vanskelig.

Høsten 2020 gjennomførte Statens naturoppsyn bygningskontroll av tiltaket. Her ble det avdekket gjennomføring av flere tiltak enn det som dispensasjonen fra 2016 ga åpning for. Utvidelse av platting med rekkverk, flytting av dør og nytt vindu var ifølge SNO sin oppfatning tiltak det kunne stilles spørsmål om var omfattet av gitt dispensasjon. Nasjonalparkstyret ble forelagt rapporten på møte den 23.11.2020. Konklusjonen til nasjonalparkstyret ble å sende brev til tiltakshaver hvor det ble bedt om en redegjørelse for det som forvaltningen oppfattet som avvik mellom gitt dispensasjon og utførte byggearbeider.

Tiltakshaver redegjorte skriftlig om de arbeidene som var gjennomført. Her ble det orientert om at den gamle plattingen var råtten og at det derfor var nødvendig å etablere ny. Videre ble det beklaget at det ikke ble opplyst i søknad at dør skulle flyttes og rekkverk skulle settes opp.

Nasjonalparkstyret behandlet saken på nytt i møte den 05.03.21, da ift. om forvaltningen skulle kreve retting på avvikene. Behandlingen førte til følgende vedtak:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre anmelder tiltakshaver for brudd på vernebestemmelsen for Austre Tiplingan landskapsvernområde ifb. med følgende gjennomførte byggearbeider på hytte på eiendommen 28/33 i Hattfjelldal kommune:

- Etablert gulv/terrasse under takoverbygg
- Etablert rekkverk på gulv under takoverbygg
- Flytting av inngangsdør

Nasjonalparkstyret vedtar, ihht. naturmangfoldlovens §69 å varsle tiltakshaver om mulig vedtak om retting av påviste forhold. Hytteeier bes skriftlig redegjøre for påviste avvik innen 16. april 2021

Tiltakshaver valgte på dette tidspunktet å engasjere advokat for oppfølging av saken.

Solvor og Kjell Kristiansen v/advokat Knut Jullumstrø fikk i brev av 22.03.21 forhåndsvarsel om at forvaltningsmyndigheten vurderte krav om retting av de påviste avvikene. Nasjonalparkstyrets vedtak om forhåndsvarsel var et prosessuelt vedtak som ikke kunne påklages. Tiltakshaver skulle gis mulighet til å kommentere forholdene i saken før det evt. ble fattet vedtak om å kreve retting. Evt. krav om retting vedtas av nasjonalparkstyret som enkeltvedtak som kan påklages. Miljødirektoratet er klageorgan.

Fra dette tidspunktet får nasjonalparkstyret bistand fra juridisk seniorrådgiver hos Statsforvalteren i Trøndelag i den videre saksbehandlingen.

Tiltakshaver ved advokat Jullumstrø besvarer henvendelsen i brev av 29.03.21. Dette brevet ble forelagt nasjonalparkstyret på møte den 24.06.21, sak 25/21. I saksframlegget ble en rekke av tiltakshavers tilbakemeldinger kommentert.

I møte den 24.06.21 fatter nasjonalparkstyret følgende vedtak:

«Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre ser svært alvorlig på saken, og ber arbeidsutvalget for nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalter om å gå i dialog med tiltakshaver vedr. krav om retting og grunnlag til eventuell ny søknad»

07.10.21 gjennomførte arbeidsutvalget møte med tiltakshaver på Namsskogan kommunehus. Tiltakshaver stilte med advokat Jullumstrø. Arbeidsutvalget deltok fulltallig med støtte fra juridisk seniorrådgiver og nasjonalparkforvalter. Det henvises her til eget møtereferat. I møtet ble det ikke oppnådd enighet mellom partene og tiltakshaver konkluderte med at de kom til å søke godkjenning for gjennomførte tiltak. Det ble i møte fremlagt bilder over de gjennomførte tiltakene.

I brev av 15.10.21 søker tiltakshaver om godkjenning av gjennomførte tiltak. Søker er her klar på at flytting av dør og etablering av nytt vindu ikke er omsøkt og at det derfor søkes om å få dispensasjon for disse tiltakene. Tiltakshaver mener videre at opprinnelig søknad omfattet platting under takutbygg med nødvendig rekkverk i bakkant, og at dette derfor i utgangspunktet ikke skulle trenge videre behandling. Men ber om at det gis dispensasjon for platting under takutbygg og nødvendig rekkverk hvis disse elementene ikke ble vurdert ved behandlingen av opprinnelig søknad.

Arbeidsutvalget diskuterte saken på møte den 04.03.22 med mål om å utarbeide en innstilling til nasjonalparkstyret, dette med utgangspunkt i vedtaket av 24.06.21. På møtet deltok juridisk seniorrådgiver som ga innspill på de juridiske og rettslige forhold ved saken. Konklusjonen fra møte kommer frem av arbeidsutvalgets innstilling i saken.

Arbeidsutvalget konkluderer med at det kan bli vanskelig å nå frem med et krav om retting slik saken står, spesielt med bakgrunn i vedtaket som ble fattet i 2016. Å videreføre prosessen med krav om retting eller avslag på søknad anses lite rimelig slik saken nå står, og vil trolig føre til en klageprosess med uvisst utfall. Derfor konkluderte arbeidsutvalget at det ville være mest fornuftig å behandle de enkelte tiltakene som er gjennomført som dispensasjonssak. Og å sette saklige vilkår for å redusere tiltakets påvirkning mest mulig.

At flytting av dør og etablering av nytt vindu ikke er omsøkt er tiltakshaver og vernemyndigheten enige om, tiltakshaver er tydelig i søknad om at de søker godkjenning for dette tiltaket.

Om opprinnelig søknad omfatter platting under takutbygg med rekkverk er tiltakshaver og vernemyndighet uenige om. Forvaltningen har vært tydelig på at søknadens henvisning til platting er å oppfatte som eksisterende platting, altså den plattingen som var etablert tidligere. I søknaden ble opplysning om platting oppfattet som en saksopplysning som beskriver hvilken retning takutstikket skulle være. Å skulle tolke søknadens opplysning om platting som en søknad om å bygge nytt gulv med rekkverk med dobbelt areal er vanskelig. Her er det imidlertid klart at forvaltningen burde stilt spørsmål med funksjonen til takoverbygget, noe som dessverre ikke ble gjort. Noe av årsaken kan tilskrives at hovedformålet med tiltaket var å skifte eksisterende tak.

På grunn av søknadens utydelighet ift. om det søkes om å etablere nytt gulv med tilhørende rekkverk ble ikke dette vurdert ved nasjonalparkstyrets behandling. Dette rett og slett fordi det ikke forelå planer eller tegninger som beskrev dette. Ettersom dette ikke ble vurdert ved behandling av opprinnelig søknad, og tiltakshaver ber om at det gis dispensasjon hvis ikke dette ble vurdert, tas også disse 2 elementene som dispensasjonssøknad.

Arbeidsutvalget anbefaler at nasjonalparkstyret godkjenner etablert gulv under tak, da med vilkår som foreslått i vedtaket. Videre anbefales det at flytting av dør og nytt vindu godkjennes med vilkår om at alle bygningsdeler, også tidligere malte vindusomramminger/sprosser, males i mørke farger for å redusere den visuelle effekten og negative påvirkning på landskapets art og karakter. Tilsvarende vilkår om at platting foran hytta fjernes for å redusere visuell påvirkning. På gulv under tak settes vilkår om at det ikke tillates oppsetting av gelender, rekkverk, leegger eller andre bygningskonstruksjoner som påvirker landskapet art og karakter negativt. Formålet med foreslåtte vilkår er å redusere effektene av omsøkte tiltak.

Arbeidsutvalget foreslår at det settes frist for gjennomføring av tiltak for å sikre at vilkårene blir etterlevd. Arbeidsutvalget mener de angitte vilkårene anses å ha en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som der skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende for tiltakshaver.

Nasjonalparkstyret ber om at det for ettertiden sette strengere krav til søknader som legges frem til behandling, dette for å unngå ulike tolkninger av søknader og vedtak. Hovedprinsippet skal være at alle tiltak på bygg og anlegg, som ikke defineres om ordinært vedlikehold skal omsøkes.

Nasjonalparkstyret mener at denne saken ikke har presedensvirkning i forhold til tilsvarende søknader som fremmes. Dette ut fra at nasjonalparkstyret har reagert på gjennomførte tiltak med å vurdere krav om retting ihht. naturmangfoldlovens bestemmelser. Hvis det hadde vært stilt tydeligere krav til beskrivelse av tiltaket, kunne saken fått annet utfall og tiltakshaver måtte da ha rettet opp gjennomførte tiltak som ikke var i tråd med søknad/tillatelse.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Det foreligger ikke opplysninger i registrer (artsdatabanken, naturbase mm) eller kartfestet informasjon på temakart som omhandler arter, naturmiljø, naturtyper og biologisk mangfold på lokasjonen som tilsier at tiltaket kan komme i særlig konflikt med slike interesser utover det som følger av dagens anlegg.

Eksisterende bygg er registrert i verneområdeloggen og dokumenter med bilder før og etter gjennomførte tiltak. Anlegget er kjent for SNO og nasjonalparkforvaltningen. Historiske materiale er innsendt av tiltakshaver og viser utviklingen av hytten over en lengre tidsperiode.

Ut fra ovenstående er kunnskapsgrunnlaget tilstrekkelig for å fatte vedtak i saken.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre- var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 9. Ut fra disse vurderingene samt satte vilkår mener nasjonalparkstyret at kravene i § 9 er oppfylt

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Tiltaket vil i liten grad øke den samlede belastningen i område. Tiltaket vil medføre at bygget vil få en større visuell effekt på områdets art og karakter, spesielt takoverbygget som det tidligere er gitt dispensasjon for. Denne negative effekten vil øke pga. etablering av nytt gulv. Med vilkårssetting om at alle bygningsdeler males i mørke jordfarger og at platting foran hytta fjernes vil en få redusert negative effekter § 10 tillegges derfor litt vekt.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Ut fra de opplysninger som foreligger, er det ikke indikasjoner på at virksomheten vil føre til særlige miljøforringelse utover det som følger av økt visuell effekt og påvirkning av landskapet. Hvis aktiviteten medfører miljøforringelser ut over det som er beskrevet i søknaden skal kostnadene bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.).

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

§ 12 tillegges liten vekt i denne saken da tiltaket er gjennomført på eksisterende bygg.

Vedlegg:

1. Brev av 15.10.21 fra advokathuset Helgeland - oppfølging av gitt tillatelse og etterfølgende søknad om godkjenning i henhold til verneforskriften § 3
2. Referat/oppsummering fra møte med tiltakshaver den 7. oktober 2021
3. Bilder høst 2021 tatt av Kjell Kristiansen.
4. Samlet saksframstilling av 06.04.21 - bygningskontroll i Austre Tiplingen landskapsvernområde - avvik mellom gitt dispensasjon og utførte byggearbeider på hytte ved Vestre Tiplingen - vurdering av krav om retting
5. Brev av 29.03.21 fra advokathuset Helgeland - tilbakemelding på forhåndsvarsel om at forvaltningsmyndigheten vurderer krav om retting.
6. Brev av 22.03.21 til Solvor og Kjell Kristiansen v/advokat Knut Jullumstrø - forhåndsvarsel om at forvaltningsmyndigheten vurderer krav om retting ifb. med påviste avvik mellom dispensasjon og faktisk utførte bygningsarbeider på hytte. Ber om redegjørelse

7. Samlet saksframstilling av 05.03.21 - bygningskontroll i Austre Tiplingan landskapsvernområde - avvik mellom gitt dispensasjon og utførte byggearbeider på hytte ved Vestre Tiplingen
8. Tilleggsopplysninger av 24.02.21 fra Kjell Kristiansen med bilder av hytte
9. Tilleggsopplysninger av 17.02.21 fra Kjell Kristiansen med bilder av hytte
10. Brev fra Solvor og Kjell Kristiansen – redegjørelse for påviste avvik hytte vestre Tiplingen.
11. Brev av 13.01.21 til Solvor og Kjell Kristiansen - ber om redegjørelse for påvist avvik mellom gitt dispensasjon og utførte byggearbeider på hytte ved Vestre Tiplingen
12. Rapport fra Statens naturoppsyn av 23.11.2020 – byggesak Austre Tiplingan Ivo
13. Samlet saksframstilling av 14.10.2016 - Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Austre Tiplingan landskapsvernområde – skiftning av tak på hytte ved Vestre Tiplingen - Gnr. 28. Bnr. 33.
14. Epost av 09.10.2016 fra Solvor og Kjell Kristiansen – skifting av tak hytte vestre Tiplingen

ADVOKATHUSET HELGELAND

Børgefjell Nasjonalparkstyre

Mosjøen, 15. oktober 2021

Ansvarlig advokat: Knut Jullumstrø

E-post: knut@advhelg.no

OPPFØLGING AV GITT TILLATELSE OG ETTERFØLGENDE SØKNAD OM GODKJENNING IHT. VERNEFORSKRIFTEN § 3

Viser til avholdt møte på Namskogan 8. oktober 2021. Som signalisert i møte, ønsker man fra denne side å komme med noen avklaringer skriftlig.

1 Sakens bakgrunn:

Kjell Kristiansen, heretter Søker, inngav den 9. oktober 2016 søknad til Børgefjell Nasjonalparkstyre om tillatelse iht. verneforskriftens § 3, pkt. 1.3, b), til bytte av tak samt forlengelse av eksisterende tak med tre meter over platting.

I møte i Børgefjell Nasjonalparkstyre den 24. oktober samme år, ble det gitt dispensasjon for:

Skifte av tak på eksisterende hytte ved Vestre Tiplingen gnr. 28, bnr. 33. I tillegg til skifte av eksisterende tak gis det dispensasjon til å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting i vestlig retning.

Det forelå ved dette uomtvistelig en dispensasjon fra verneforskriften mht. bytte av tak og forlengelse av tak på inntil tre meter.

Den 18. april 2017 ble bygnings-saken behandlet av Hattfjelldal kommune. Her ble det fattet slikt vedtak:

Søknad om tiltak etter plan- og bygningsloven § 20-1, mottatt den 11.04.17 for skifting, samt forlengelse av tak over altan på eksisterende hytte ved Vestre Tiplingen, gnr. 28, bnr. 33 i Hattfjelldal, med dagens påtegning av avdelingsleder NT, godkjennes.

KONTORADRESSE: Sjøgata 18, 8656 MOSJØEN • POSTADRESSE: Postboks 203, 8651 MOSJØEN
TELEFON: 75 11 12 22 • TELEFAX: 75 11 12 21

KONTONR.: 4510.05.31007 • ORG.NR.: 979 457 715 • E-POST: post@advhelg.no

Ved Hattfjelldal kommunes vedtak, forelå det således både dispensasjon fra verneforskriften og tillatelse etter plan- og bygningsloven til å etablere et takoverbygg på inntil 3 meter.

Det er på det rene at det her også har vært en direkte dialog mellom Søker og Nasjonalparkstyret, herunder at man har diskutert en forhøyelse av takkonstruksjonen med inntil 20 cm. Dette innebærer for det første at man har diskutert tiltak som ikke har vært nevnt i søknaden. For det andre at Nasjonalparkstyret også har hatt andre og direkte kanaler for å forsikre seg om at man hadde en omforent oppfatning av hva tiltaket faktisk skulle gå ut på. Hverken Nasjonalparkstyret eller Hattfjelldal kommune har imidlertid her stilt krav om at det ble fremlagt tegninger av det planlagte tiltaket.

Søker har som kjent oppfattet tillatelsen til å omfatte forlengelse av tak med inntil 3 meter og etablering av platting under denne takkonstruksjonen. Dette bygger han på ordlyden i dispensasjonen fra Nasjonalparkstyret og i kommunens vedtak.

Det er på det rene at Søker ikke har spesifisert skriftlig hvilket formål han hadde med takoverbygget. Dette er heller ikke etterspurt av Nasjonalparkstyret eller kommunen. Formålet har like fullt vært å flytte døra tilbake på vestveggen og fra sin tidligere værutsatte posisjon sørveggen. En slik flytting ville medføre at døra kom i lè under tak. Dette skjedde for øvrig i forbindelse med at man skulle utbedre et større museangrep i konstruksjonen på hytta.

Søker har i tråd med tillatelsene, forlenget taket med 3 meter. Det er i tillegg etablert platting under takoverbygget, noe Søker mener var omfattet av dispensasjon og tillatelse fra kommunen. Han har også flyttet nevnte dør inn under takoverbygget og satt opp et rekkverk mot nord. I tillegg er det også satt inn et vindu på nordveggen.

Som en del av dette prosjektet, har Søker også tenkt å fjerne plattingen foran hytta, idet den ikke lenger har noen funksjon etter flytting av inngangsdør. Dette arbeidet er imidlertid stilt i bero i påvente av at denne saken skulle finne sin endelige løsning.

Det vises for øvrig til bilder fremlagt i møtet 8. oktober i år, som viser hvordan hytta nå ser ut etter å ha blitt malt/beiset.

2 Nærmere om de gjennomførte tiltak vs søknad:

Det er på det rene at Søker har søkt om og fått godkjent bytte av tak og forlengelse av taket med inntil 3 meter. Det ble ikke nødvendig å bytte yttertaket, slik denne delen av dispensasjon/tillatelse ikke er benyttet. Taket er imidlertid forlenget med 3 meter.

Partene er uenige om Søker har søkt om og fått godkjent etablering av platting under det nye takoverbygget. Søker er av den oppfatning at han både har søkt om, og fått dispensasjon/tillatelse til

å føre opp plattingen under taket. Dette bygger han på ordlyden i dispensasjon fra Nasjonalparkstyret og i tillatelsen fra kommunen. I tillegg er det ingen ting i vedtak eller Nasjonalparkstyrets oppfølging for øvrig, som tilkjenner at Nasjonalparkstyret hadde en motstridende oppfatning på dette punkt. Det vises også til at Nasjonalparkstyret ikke reagerte på kommunens formulering om at det ble gitt tillatelse til å forlenge tak over **altan**. Dersom det hadde vært av avgjørende betydning for Nasjonalparkstyret å presisere at takforlengelsen måtte skje over **eksisterende** platting, var det bare å ta ordet «eksisterende» inn i dispensasjonen og/eller kreve at man fremla tegninger over tiltaket for å sikre at man ikke snakket forbi hverandre.

Søker er nå kjent med at Nasjonalparkstyret har lagt til grunn en annen oppfatning mht. hva de gav dispensasjon til. Nasjonalparkstyrets subjektive oppfatning av innholdet i gitt dispensasjon kan imidlertid ikke tillegges vekt så lenge denne ikke er kommet til uttrykk i ordlyd og vilkår/krav ifb. dispensasjonen.

Det er videre på det rene at Søker ikke har søkt om dispensasjon for flytting av dør og etablering av et nytt vindu på hytta.

3 Aktuelle rettslige problemstillinger:

Nasjonalparkstyrets kompetanse er her utledet av naturmangfoldsloven og verneforskriften. Nasjonalparkstyrets mandat mht. aktuell sak er definert bla. i verneforskriften § 3, 1.1, 1. avsnitt:

Området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endres eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Deretter listes det opp en del tiltak som er ulovlig, før det i samme paragraf pkt. 1.3, b), sies at:

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til (...) ombygging og mindre utvidelse av eksisterende bygning.

Jeg finner her grunn til å minne om at det landskapet som her er vernet, også består av eksisterende, spredt hyttebebyggelse. Det ligger ikke i landskapsvernets mandat å fjerne eller redusere antallet hytter.

Høyesterett har uttalt seg om rekkevidden av kompetansen iht. aktuell regulering i RT 2012:110. Her heter det bla.:

Når naturvernloven § 5 (forløperen til naturmangfoldsloven, min kommentar) bestemmer at det ikke må iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter, innebærer dette samtidig at tiltak som ikke har slik virkning vil kunne foretas uhindret av naturvernlovens

bestemmelser (min utheving). Vesentlighetskravet er dermed en materiell begrensning i kompetansen etter naturvernloven § 6 til å gi nærmere bestemmelser om området, dets skjøtsel og bruk og en ramme for straffansvaret etter naturvernloven § 24.

Det innebærer at Nasjonalparkstyret ikke har kompetanse til å forby tiltak som ikke endrer landskapets art og karakter vesentlig.

Oppsummert er min oppfatning av regulering og kompetanse slik:

Alle tiltak, også endringer av eksisterende bygninger mv. skal forelegges Nasjonalparkstyret for vurdering. Nasjonalparkstyrets kompetanse til å **avslå** ønsker om endring, er begrenset til endringer som **vesentlig endrer landskapets art eller karakter**. Motsatt: Nasjonalparkstyret har ikke hjemmel til å avslå/nekte eier av bygning å foreta arbeider på eksisterende bygning som **ikke** endrer landskapets art og karakter vesentlig.

3.1 Spørsmål om takoverbygg:

Her er det gitt dispensasjon til å etablere et takoverbygg på inntil 3 meter. Søker har i tråd med gitt dispensasjon og vedtak i Hattfjelldal kommune, etablert et takoverbygg på 3 meter.

I møte den 8. oktober 2021, ble det uttrykt en forventning om at Søker nå på egen regning skulle korte inn takoverbygget til ca. 2 meter. Søker kan på ingen måte akseptere et slikt ønske. Det er også vanskelig å se at Nasjonalparkstyret her skulle ha noen hjemmel til å fremme et slikt pålegg. Dette reiser i så fall to problemstillinger som begge må avklares i Nasjonalparkstyrets favør:

- a. Nasjonalparkstyret må ha hjemmel i forvaltningsloven til å tilbakekalle sin gitte dispensasjon til å etablere et takoverbygg på inntil 3 meter.
- b. Nasjonalparkstyret må ha hjemmel i verneforskriften til å avslå en søknad om dispensasjon for etablering av et takoverbygg på 3 meter.

3.1.2 Nærmere om a:

Nasjonalparkstyrets kompetanse til å endre sitt eget vedtak er regulert av fvl. § 35. Dersom Nasjonalparkstyret mener man i dette tilfelle kan utlede et hjemmelsgrunnlag til å endre aktuelt vedtak, imøteses en redegjørelse for dette.

I møtet på Namskogan den 8. oktober i år, ble Nasjonalparkstyrets ønske om å nå redusere lengden på takoverbygget koplet sammen med Nasjonalparkstyrets anmeldelse av Søker til politiet for brudd på verneforskriften. Konkret ble det opplyst at man ville «trekke anmeldelsen» dersom Søker aksepterte å redusere takets lengde. Nasjonalparkstyret får selv vurdere egen taktikk, men Søker lar seg ikke true til å akseptere en endring av gitt tillatelse som ikke er hjemlet i forvaltningsloven.

3.1.3 Nærmere om b:

Skulle Nasjonalparkstyret skulle vinne frem med at man har hjemmel til å endre eget vedtak, må Nasjonalparkstyret deretter påvise at aktuell takforlengelse her endrer landskapets art og karakter. Det må i tillegg påvises at eventuell påviselig endring av art og karakter er vesentlig.

Slik man ser det fra Søkers side, er takforlengelsen på ingen måte et tiltak som endrer landskapets art og karakter. I den grad man i det hele tatt kan påvise en endring av art og karakter, er slik endring i så fall ikke vesentlig. Konsekvensen av dette er at Nasjonalparkstyret uansett ikke har kompetanse til å nekte dispensasjon.

3.2 Spørsmål om platting under takoverbygg:

Platting reiser også her to rettslige problemstillinger som begge må avklares i Nasjonalparkstyrets favør, dersom Søker skal kunne pålegges noen endringer:

- a. Det må slås fast rettslig at tillatelsen *ikke* omfatter platting.
- b. Nasjonalparkstyret må ha kompetanse/hjemmel i verneforskriftens § 3 til å nekte dispensasjon.

3.2.2 Nærmere om a):

Partene er uenige om hvorvidt tiltaket er i tråd med gitt tillatelse eller ikke på dette punkt. Dette er et spørsmål som i ytterste konsekvens må avgjøres ved dom. Det har hele tiden vært Søkers intensjon å etablere en konstruksjon slik den nå står oppført. Søker er som tidligere nevnt, av den oppfatning at tillatelsen her omfatter etablering av platting under det nye takoverbygget.

Det var her opp til Nasjonalparkstyret å stille vilkår og presisere innholdet i sin dispensasjon, dersom dette var ansett å ha betydning for innholdet i dispensasjonen. Søkers tiltak ligger innenfor en språklig forståelse av gitt dispensasjon, særlig sett i sammenheng med kommunens tillatelse og manglende presiseringer fra Nasjonalparkstyrets side.

Det må endelig og på generelt grunnlag være forvaltningsorganet som har gitt en dispensasjon, som sitter med risikoen for uklarheter og påviselig tolkningstvil.

3.3 Nærmere om b):

Dersom Nasjonalparkstyret skulle vinne frem med at dispensasjonen ikke kan tolkes til å omfatte slikt tiltak som Søker har latt utføre, må Nasjonalparkstyret uansett påvise at aktuell platting endrer landskapets art og karakter. Det må i tillegg påvises at eventuell påviselig endring av art og karakter er vesentlig.

Slik man ser det fra Søkers side, er etableringen av platting på ingen måte et tiltak som endrer landskapets art og karakter. Det har vært en tidligere konstruksjon på samme side av hytta som har lagt beslag på tilsvarende areal, jfr. tidligere korrespondanse. I den grad man i det hele tatt kan påvise en endring av art og karakter, er slik endring i så fall ikke vesentlig. Konsekvensen av dette er at Nasjonalparkstyret ikke har kompetanse til å nekte dispensasjon.

3.4 Nærmere om tiltak det ikke spesifikt er søkt om dispensasjon for:

3.4.1 Rekkverk under takoverbygg:

Søker har ikke spesifikt nevnt i sin søknad til Nasjonalparkstyret om oppføring av rekkverk. Rekkverk er like fullt en naturlig del av en altan, jfr. Hattfjelldal kommunes tillatelse til tiltak.

Nasjonalparkstyret har som nevnt ikke reagert på ordlyden i tillatelsen fra kommunen.

Det vises også her til redegjørelsen for Søkers oppfatning av Nasjonalparkstyrets kompetanse.

Dersom Nasjonalparkstyret skal nekte dispensasjon/ha kompetanse til å kreve rekkverket fjernet, må det påvises at rekkverket vesentlig endrer landskapets art og karakter. Det bestrides at så er tilfelle, idet det anføres at hverken rekkverket i seg selv, eller det samlede tiltak endrer landskapets karakter på noen påviselig måte.

3.4.2 Flytting av dør og etablering av nytt vindu:

Søker har som nevnt ikke søkt om dette. Det vises også her til redegjørelsen for Søkers oppfatning av Nasjonalparkstyrets kompetanse. Dersom Nasjonalparkstyret skal nekte dispensasjon/ha kompetanse til å kreve døren flyttet tilbake og vinduet fjernet, må det påvises at disse to endringene av hyttas fasade, vesentlig endrer landskapets art og karakter. Det bestrides at så er tilfelle, idet det anføres at hverken flytting av døra og/eller etablering av vindu i seg selv, eller sammen med øvrige tiltak endrer landskapets karakter på noen påviselig måte.

4 Veggen videre – søknad om etterfølgende godkjenning av flytting av dør og vindu, subsidiært også søknad om etterfølgende godkjenning av etablering av rekkverk og platting:

4.1 Redegjørelse for søknad om etterfølgende dispensasjon:

Søker har erkjent at han ikke spesifikt har søkt om å få flytte dør og etablere nytt vindu. Han innser også at partene har hatt ulik oppfatning mht. hva dispensasjonen omfattet mht. platting og rekkverk. Søker har imidlertid ikke forsøkt å ta seg til rette, idet han både skriftlig og gjennom annen kontakt med Nasjonalparkstyrets representanter, lojalt har spilt med åpne kort og prøvd å forholde seg til de begrensninger som gjelder i området.

Det er ingen tvil om at denne saken har havnet i et uheldig spor. Saken har etter Søkers oppfatning, avdekket at Nasjonalparkstyret enten har for dårlige rutiner for oppfølging av slike saker, eventuelt at rutiner her ikke er fulgt. Søker burde også ha spesifisert at tiltaket også omfattet flytting av dør og

etablering av nytt vindu. I et slikt tilfelle er det naturlig å ta utgangspunkt i hva situasjonen hadde vært hvis alle hadde opptrådt ideelt.

Det vises igjen til redegjørelsen for Søkers oppfatning av Nasjonalparkstyrets kompetanse ovenfor. Hvis Søker hadde opptrådt ideelt, hadde han i skriftlig form redegjort for at han også ville flytte inngangsdøra og etablere et nytt vindu. Han kunne nok også opplyst at tiltaket også omfattet et nødvendig rekkverk på plattingen.

Hvis Nasjonalparkstyret hadde opptrådt ideelt, hadde man krevd at Søker fremla et tegningsgrunnlag for de planlagte endringer, før man tok stilling til dispensasjonen. Hvis Nasjonalparkstyret *da* hadde sagt at de mente 3 meter var for mye og at 2 meter burde holde, ville Søker høyst sannsynlig bare forholdt seg til dette.

Når det gjelder de øvrige elementene i det samlede tiltaket, er det imidlertid Søkers oppfatning at Nasjonalparkstyret, selv ved en ideell opptrede fra begge parter, ikke hadde hatt hjemmel til å nekte dispensasjon.

I en sak hvor man har avdekket mangelfulle rutiner og/eller mangelfull oppfølging av egne rutiner hos Nasjonalparkstyret, er den viktigste lærdommen/erfaringen at man må innskjerpe dette for ettertiden. Nasjonalparkstyret må til enhver tid ha rutiner og en saksbehandling som sikrer at man verner landskapet mot en vesentlig endring av art og karakter.

Forholdet til Søker vil her best håndteres ved at man i ettertid tar stilling til dispensasjonssøknad knyttet til flytting av dør, etablering av nytt vindu, eventuelt også spesifisering av plating/altan også gjaldt oppføring av rekkverk. På denne måten får man kvittert ut saken, og slik vi ser det, konstatert at man her ikke har endret landskapets art og karakter vesentlig.

Som anført ovenfor, anses disse tiltakene både enkeltvis og samlet, slik at de ikke endrer landskapets art og karakter, i alle fall ikke vesentlig. Det kan i den forbindelse også nevnes at Søker som en del av tiltaket, tenker å fjerne den plattingen som går langs hyttas fasade mot vannet. Det antas at etter at dette er gjort, så «legges det ikke beslag» på større areal i terrenget målt i kvadratmeter, enn den opprinnelige konstruksjonen.

På vegne av min klient/Søker, søkes det derfor med dette om etterfølgende dispensasjon for flytting av dør og etablering av et nytt vindu. Det presiseres også at opprinnelig søknad omfattet plating under takutbygg og nødvendig rekkverk i bakkant. I den grad dette eventuelt ikke var tatt med ved vurdering av opprinnelig søknad, bes det om at det også gis dispensasjon for dette.

Det vises endelig til bilder fremlagt i møtet 8. oktober 2021, som i seg selv anses å dokumentere at de gjennomførte tiltak på hytta, ikke har medført noen vesentlig endring av landskapets art og karakter.

4.2 Veggen videre:

Søker vil som nevnt, selv fjerne plattning i retning mot vannet.

Dersom Nasjonalparkstyret ikke innvilger etterfølgende dispensasjon, vil Søker påklage vedtaket og om nødvendig bestride eventuelle pålegg om ytterligere endringer rettslig.

Med hilsen

Knut Jullumstrø
Advokat

Byggesak Austre Tiplingan LVO

Rapport fra SNO til Byrkije nasjonalpaarhkeståavroe/Børgefjell
nasjonalparkstyre 23.11.2020

Carl Norberg
SNO Trofors

Bytte av tak på hytte

- Søknad NP-styret okt -16
- Disp fra NP-styret nov -16
- Søknad Hattfjelldal kommune april -17
- Tillatelse Hattfjelldal kommune april - 17
- Kontroll (Statskog Fjelltjenesten for SNO) sommer -20
- Tak - OK
- Ikke omsøkte tilleggsarbeider: utvidet platting med rekkverk, flytting av dør, vinduer

Vurdering

- Det er utført arbeider på bygget som antakelig er søknadspliktig etter verneforskriften.
- Det er kun nytt tak som er omsøkt og gitt tillatelse til
- Det foreligger ikke tegninger i saken.
- Ny platting, gjerde og ny døråpning er antakelig avvik i henhold til den dispensasjonen som er gitt.

Vurdering (forts)

- Saken ble rapportert til forvalter nov - 20
- Forvalter har bedt SNO å vurdere evt sanksjoner/reaksjoner
- SNO har rådført seg med jurister i Miljødirektoratet, som kommer med følgende anbefaling:
«Det er enighet her om at denne saken ikke bør anmeldes, men forfølges i forvaltningsporet med eventuelt retting/tvangsmulkt.»
- SNO kommer til ikke foreta seg noe mer i denne saken.
- Saken overlates til NP-styret for vurdering om evt pålegg om retting, eller andre grep.